

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
AUGUST 31

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840

Phone: 727-953-6313; Fax: 727 286 8543; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXIV Nr. 33 (5635)

2013. gada 31. augusts – 6. septembris

Baltijas valstu prezidenti tiekas ar ASV prezidentu un viceprezidentu

Darba vizītes ietvaros ASV 30. augustā Vašingtonā Latvijas prezidents Andris Bērziņš kopā ar Igaunijas prezidentu Tomasu Hendriku Ilvesu un Lietuvas prezidentu Daļu Grībauskaiti tiekas ar ASV prezidentu Baraku Obamu un viceprezidentu Džo Baidenu, lai pārrunātu transatlantisko attiecību attīstību, ekonomisko sadarbību un citus aktuālos jautājumus.

Tā ir pirmā šāda veida tikšanās ASV prezidenta Baraka Obamas prezidentūras laikā. Iepriekšējā Baltijas valstu un ASV galotņu apspriedē notika 2005. gadā Rīgā. Tikšanās laikā plānots pārrunāt iespējas attīstīt

un stiprināt transatlantiskās attiecības, kurās viens no svarīgākajiem elementiem ir drošības politika. Svarīgs transatlantiskās solidaritātes paraugs ir NATO Gaisa telpas patrulēšanas operācijas Baltijas valstīs un kopīgas militāras mācības. Paredzēts izvērtēt Baltijas valstu un ASV sadarbības pozitīvo pieredzi un vienoties par principiem, kā turpmāk veidot vēl ciešāku sadarbību starp Baltijas valstīm un ASV, īpaši ES Austrumu partnerības valstīs un Centrālāzijā. Amatspersonas arī apmainīsies ar viedokļiem par citiem starptautiski aktuāliem jautājumiem.

Baltijas valstu prezidenti Tomass Hendriks Ilvess, Daļa Grībauskaite un Andris Bērziņš

Latvijas Centrālo padomi un *trešā ceļa* gājējus pieminot

Latvijas Centrālā padome (LCP) bija nacionālsociālistiskās Vācijas okupācijas laikā – 1943. gada 13. augustā Rīgā slepeni izveidota demokrātiska pretošanās kustības organizācija. To veidoja pirmskaņa lielāko politisko partiju (Latvijas Sociāldemokrātiskā strādnieku partija, Zemnieku savienība, Demokrātiskais centrs un Latgales Kristīgo zemnieku partija) pārstāvji ar profesoru Konstantīnu Čaksti priekšgalā. LCP mērķis bija demokrātiskas Latvijas Republikas atjaunošana, balstoties uz 1922. gada Satversmes pamat-

principiem. LCP izveidoja slepenus kontaktus ar pārējo Baltijas valstu pretošanās kustību pārstāvjiem, sniedza informāciju un sagatavoja vairākus memorandumus Rietumu valstu valdībām. 1944. gada 17. martā pēc LCP iniciatīvas tapa 189 latviešu sabiedriski politisko darbinieku parakstīts Memorands par nepieciešamību atjaunot Latvijas faktisko suverēnitāti, – starp parakstītājiem bija archibiskaps Teodors Grinbergs, profesors Pauls Kalniņš, Kārlis Skalbe, Jānis Endzelīns, Jāzeps Vītols, Zinaida Lazda, Elza Stērste, Fēliks

Cielēns u. c.

Šā Memoranda oriģināls atrodas Latvijas Kaŗa mūzejā (2002. gadā to atrada pārbūves darbos viena no parakstītājiem – Vilhelma Jansona ģimenes dzīvesvieta). 2012. gadā Memorands iekļauts UNESCO sarakstā, programmas „Pasaules atmiņa” Latvijas Nacionālajā reģistrā.

1944. gada vasārāru dienī sadarbībā ar Latvijas sūtni Stokholmā Voldemāru Salno un zviedru un amerikāņu slepenajiem dienestiem norisinājās latviešu bēgļu laivu akcija pāri Baltijas jūrai uz Zviedriju. Īpaša

loma tās īstenošanā bija LCP sakaru grupai Ventspilī, laivu braucien organizētājam Eduardam Andersonam un LCP sakarņiekam Leonīdam Siliņam. Līdz Otrā pasaules kaŗa beigām Zviedrijā organizēti, ar LCP atbalstu, kā arī privātā kārtā ieradās vairāk nekā 4500 latviešu bēgļu. Objektīvu apstākļu pēc LCP un 1944. gada jūlijā Skriņveņu pagastā izveidotā ģenerāļa Jāņa Kureļa grupa nespēja īstenot plānus par Latvijas pagaidu valdības izveidošanu un militāras sacelšanās organizēšanu Rīgā un Kurzemē. Tomēr no 1944. gada 18. novembra līdz 9. decembrim kaujas pret nacistu okupācijas varas bruņotajiem formējumiem Abavas upes rajonā izcīnīja ģenerāļa Kureļa grupas leitnanta Roberta Rubēņa bataljona kaŗavīri.

13. augusts būtu ierakstāms Latvijā īpaši pieminamo dienu kalendārā līdzās 18. novembrim, 11. novembrim un 4. maijam. (...) sen jau nepieciešamais piemineklis LCP vadītājam Konstantīnam Čakstem un viņa līdzgaitniekiem (...) beidzot jāuzceļ Esplanādē – tur, kur Rainis, tur, kur Kalpaks..., raksta mūsu laikraksta politiskais komentētājs Franks Gordons.

22. augustā Liepājas Latviešu biedrības namā LR Aizsardzības ministrija aicināja uz LCP 70. gadadienu veltītu sarīkojumu. Ievadrunu teica ministrs Dr. Artis Pabriks, norādot, ka, būdams vēsturnieks un politiologs,

ir cieši pārliecināts, ka vēsturē un jo īpaši politikā nav tikai vienkārši „melns” un „balts”. No demokrātiskas valsts viedokļa vēsturi nevar „krāsot” melnbaltu vai brūni sarkanu. Ir starptoni – kā šis „trešais ceļš” – LCP. Šie „trešā ceļa gājēji” gandrīz visi jau ir mūžībā, un ir pēdējais laiks pie rakstīt dzīvo liecinieku sniegtās liecības. Diemžēl, kā teica ministrs, esam bijuši nevērīgi, un daudzi cilvēki, kas piedalījās riskantajā bēgļu pārcelšanā, arī kureļeši, ir nepelnīti nenovērtēti! Berlīnē pretošanās kustības dalībniekiem ir vesels mūzejs. Mums jādrūpina neizpratnes mūris, jāpanāk, lai šie cilvēki un notikumi ieņemtu pienācīgu vietu Latvijas vēsturē. „Sodienas psiholoģiskajā, ideoloģiskajā un komūnikācijas kaŗā ir nepieciešams nostiprināt savas pozīcijas. LCP bija cilvēki, kas prata nostāties savā pozīcijā.” Ministrs vēl piebilda daudznozīmīgus vārdus: „Lai piedotu, ir jāsaņem atvainošanās. Lai mums tas izdodas!”

Plašu, faktiem pamatotu referātu nolāsīja Latvijas Kaŗa mūzeja Otrā pasaules kaŗa nodaļas vēsturniece Ieva Kvāle, nobeigumā sniedzot vērtīgu ziņu – top grāmata par Memoranda parakstītājiem.

Vēsturnieks, Latvijas Universitātes Vēstures institūta pētnieks Kārlis Kangeris nolāsīja referātu „Skats no Zviedrijas: Valsts, vara, slepenie dienesti un LCP”

No kr.: vēsturniece Ieva Kvāle, Dr. hist. Kārlis Kangeris, LR aizsardzības ministrs Dr. Artis Pabriks

(Turpinājums 13. lpp.)

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usAbonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 139.00;
6 mēn. US \$ 80.00; 3 mēn. US \$ 48.00.Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita KovtunaTālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010**Administrātore ASV:** Rasma AdamsTālr.: 727 953 6313, fakss: 727 286 8543 e-pasts: rasma@laiks.us,
114 4th Ave NW, Largo, FL33770**Kanadas ziņas:** Mārtiņš Štaubers: tālr.: 514-639-8722,
e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1**Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us**

ASV - Tālr. 727-953-6313, fax. 727-286-8543,

e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,

e-pasts - redakcija@laiks.us**LASĪTĀJU BALSIS****Sūtām sveicienus no 3X3 nometnes dalībniekiem Gaŗezerā!**

11. augustā 33. reizi Gaŗezerā atkal pulcējās triju paaudžu ģimenes, lai kopējā saietā nedēļas garumā nometnes vadītājas Maijas Zaeskas vadībā (viņa šo latviešu ģimeņu saietu vada jau devīto gadu pēc kārtas) tiktos ar iepriekšējo gadu paziņām, gūtu jaunus draugus, ieviržu nodarbībās ar sirdsdegsmi nodotos lietām, kuŗām ikdienā neatliek laika, gūtu jaunas

sambļa pavadījumā, līdz kājas sāk pagurt... Tie visi esam mēs, 151 dalībnieks no malu malām plašajā mītņos zemē ASV, no Kanadas, Vācijas un arī no Latvijas. Šī nometne šogad Gaŗezerā ir viena no 198, kuŗas līdz šim notikuŗas visā plašajā pasaulē, vietās, kur vien dzīvo lielāks skaits latvieŗu. Nākamgad aicināms arī jūs savā pulkā, lai baudītu viesmīlību un

“Šī vieta ir rada mūŗīgās jaunības un atjaunoŗanās avotam.”

Dzidras Tropas foto

Vēstule Latvijas ministriem**Godātie ministru kungi!**

Pēc mazā cerību stariņa, ka Œemeru viesnīca beidzot nonāks latvieŗu Jūrmalas domes rokās,

zināŗanas par latviskām tradīcijām un folkloru, izdziedātu dziesmu pūru un izdejotos tautas an-

smeltos latviskās zināŗanās. Kā 3X3 nometnē teica viens no ieviržu vadītājiem Valters Nollendorfs:

ŗodienas ziņas atkal liek nolaiŗties rokām un zust cerībai.

Vai tieŗām Latvijas valdībā vairs nav palicis neviens patriota? Vai mūsu Saeimā, mūsu tiesās, mūsu advokātu vidū, mūsu tautas zinīgāko un varīgāko vidū dominē tikai NAUDA? Vai nevienam vairs nerūp Latvija, Latvijas tauta? Vai tēŗzemes mīlestība un patriotisms ir kļuŗuŗi par *out of fashion* jūtām, kuŗām tā īsti vairs neviens netic? Un tikai jāgrābj, kamēr vēl ir kaut kas, ko grābt?

Un, protams, liekot Œemeru viesnīcu izsolē, noteikti būs ko grābt. Un nekādi juridiski argumenti nespēj noslēpt Œo bēdīgo patiesību. Latvijas valstsvīri, savas alkatības vadīti, atkal pārdod krieviem mūsu lielāko, vērtīgāko, daudzsolōŗo uzņēmu. Jo tikai krieviem ir nauda un, galvenais, interese pārņemt pēc iespējas ātrāk un vairāk no Latvijas ekonomijas dzinējspēkiem. Nu, protams, Jūrmala būs vēl krieviskāka, latvieŗu valodu tur drīz vairs nedzirdēs vispār un uz Œemeriem brauks tūkstoŗiem krievu, līdz latvieŗiem tur vispār vairs nebūs ko meklēt.

Un tā tas turpinās. Rīgā toni jau nosaka krievi, drīz sekos Latgale, tad Vidzeme utt.

Omināŗis Latvija vispār ir zaudēŗusi jebkuŗas tiesības kaut ko lemt. Viņi nav paveikuŗi savus solītos darbus pēc noslēgtā kontrakta, un Œemeru viesnīca tāpēc ir cietusi milzīgu zaudējumus. Viņiem tie Latvijai ir JĀATMAKSĀ! Nevis jāŗzvirza jaunas prasības. Un viņiem nav nekādu tiesību izlemt, kam un kā mēs pārdodam viesnīcu. Tas ir latvieŗu uzņēmu uz LATVIJAS zemes!

Liekas, vienīgie, kas Saeimā un arī publiski aizstāv latvieŗu, nevis krievu intereses, ir aizvien vēl tie paŗi jaunieŗi no Naconālās apvienības. Lai Dievs viņiem palīdz!

Aina Rodriguez-Mata

P.S. Œo vēstuli es nosūtīju visiem Latvijas ministriem un, protams, Latvijas Prezidentam.

LAIKS596 Middlesex Ave
Metuchen, NJ 08840
laikdsr@aol.com
www.Laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz "Laiks" Inc. vārda

Abonēŗiet laikrakstu LAIKS, neŗeŗot no mājām - lietoŗiet
www.laiks.us!“LAIKA” abonements maksā: 3 mēneŗiem.....ASV \$ 48.00
6 mēneŗiem.....ASV \$ 80.00
1 gadam.....ASV \$ 139.00

Gada abonenti saņēms bez maksas:

- 1) seŗus JAUNO LAIKS pielikumus;
-
- 2) gada beigās - nākamā gada
- Laika*
- mākslas kalendāru

Laiks pa gaisa pastu Amerikā

Gadā ASV \$230.00.....6 mēneŗi \$125.00

Laiks pa gaisa pastu Latvijā

Gadā ASV \$235.00.....6 mēneŗi \$125.00

Laiks pa gaisa pastu Kanadā

Gadā ASV \$240.00.....6 mēneŗi \$130.00

Laiks pa gaisa pastu citur āŗzemēŗ

Gadā ASV \$330.00.....6 mēneŗi \$175.00

JAUNO LAIKS abonements seŗas avīzes

Gadā.....ASV \$25.00

Kanadā gadā.....ASV \$30.00

Āŗpus ASV LAIKU var pasūtīnāt tikai pa gaisa pastu.

Ar Œo nosūtī Jums

US \$ _____ par _____ mēn./ _____ gadu

Ja abonementu nevēlaties atjaunot, lūdzu, norādiē iemeslu

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

LATVIJA - 2013 Zemākās cenas
lidojumiem
uz Rīguar SAS un citām lidfirmām no Ņujorkas,
Ĉikāgas un citām ASV pilsētām

* Viesnīcas * Pasūtīē lidojumus internetā

* Latvijas "Extravaganza Tour"

VYTIS TOURS40-24 235th Street, Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161 1-800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-mail: VYTTOURS@EARTHLINK.NETWeb site: www.vydistours.com**IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU**

tieŗie (non-stop) lidojumi Ņujorka - Rīga

AIREX - AVE SOL TRAVEL**A. JANSONS**

73 Glenwood Ave., Leonia, NJ 07605

Runājam latviski:

201-944-1273

Runājam angliiski:

1-866-944-1273

e-pasts: jansonsa@gmail.com**Riga Ven Travel Inc.**

CEĻOJUMI AR KUGI!

Daŗādi lēti un izdevīgi piedāvājumi!

Zvanīē, pirms meklējat internetā vai citur

Inese Zaķis

Tālr.: 727-623-4666

6301 D Pelican Creek Crossing

St. Petersburg, Florida 33707

E-pasts: rigaven@aol.com

LATVIJAS PIANISTAM BALVA KLĪVLANDĒ

Andrejs Osokins saņēmis balvu par baroka mūzikas atskaņojumu Klīvlandes Starptautiskajā pianistu konkursā. Klausījāmajies viņa izsmalcinātā spēlē un bijām gandarīti, redzot Latvijas karogu uz sacensību skatuves un arī lielajā Severances zālē, kur izsniedza apbalvojumus.

Sacensību spriedzei norimstot, Andrejs izteicās, ka labprāt sniegtu koncertu Klīvlandes latviešiem par pateicību viņa atbalstītājiem konkursa laikā. Anita un Aivars Auzenbergi laipni atsauca, atvēlot savu māju un tikko restaurēto flīģeli izcilā mākslinieka spēlei un klausītāju apmeklējumam. Paldies Anitai un Aivaram, un arī Maijai Grendzei par izlīdzēšanu ar naktsmājām!

Anitas klavieru skolnieki, kuri arī bija uzaicināti, kā apburti sēdēja uz grīdas, apli ielenkuši klavieres un spēlētāju, nopietni iedziļinoties Haidna Sonātā. Mūzikas iedvesmoti bija arī pārējie

klausītāji, un Andrejs kā burvis ievilināja viņus mūzikas milžu pasaulē. Andreja skurbinošā spēlē Šūmanis, Schumanns, Bachs, Lisits un Prokofjevs iekrāsos īpaši sirsnīgās jūtu niansēs.

Andrejs Osokins skolojies klavier spēlē no piecu gadu vecuma, vispirms Latvijā pie sava tēva, izcilā pianista Sergeja Osokina un sniedzis savu pirmo solo koncertu 14 gadu vecumā. Pabeidzis Latvijas Mūzikas akadēmiju un apbalvots ar Yamaha stipendiju, Andrejs uzsāka studijas Trinity College of Music Londonā, kur arī seko balvas un atzinība. Kopš 2008. gada viņš turpina studijas Royal Academy of Music.

Andrejs ir piedalījies un izpelnījies laureāta godu daudzos konkursos – Līdsā, Dublinā, Briselē, Londonā, tāpat Bēthovena un karalienes Elizabetes konkursā. 2008. gadā viņš saņēma 1. vietu J. Vitola konkursa klavieru sacensībā, un 2009. gadā viņam tiek piešķirta Lielā Mūzikas balva, augstākais ikgadējais Latvijas valsts apbalvojums mūzikā.

Klīvlandes Starptautiskais pianistu konkurss dibināts 1994. gadā, un ir viens no ievērojamākajiem pasaulē, ar augstām laureātu balvām (\$ 50 000 pirmajai vietai) un iespēju koncertēt ar slaveno Klīvlandes orķestri. Konkurssam piesakās vairāki simti censoņu, bet atlasīti tiek tikai 30 labākie. Dalībnieku vecums ir ierobežots – ne vecāki par 30 gadiem.

Šogad Andrejs Osokins bija

ceturtais Latvijas pārstāvis Klīvlandes konkursā. Pirms pāris gadiem no Latvijas piedalījās Arta Arnicāne, pirms viņas – Armands Ābols, Lauma Skride un Juris Žvikovs. Tik tiešām – censoņi nāk no visām pasaules malām, bet 2013. gadā visvairāk dalībnieku bija no Ķīnas (6), Krievijas (5) un ASV (4). Sacensības sastāv no divām 30 – 35 minūšu tūrēm, katrā ar pārdienu atstarpi, un pēc katras no tām seko paziņojums par astoņu censoņu izvēli nākamajai tūrei. Beidzot no astoņiem paliek tikai četri, kuri sacenšas pēc visaugstākajām prasībām.

Teicama bija Andreja sacensību programmas izvēle. Viņš savam pirmajam „aplīm” bija izvēlējies Schumann *Fantasie in C Major, Op. 17*. Šo skaņdarbu Šūmanis bija veltījis Listam, kā vienam no nedaudzajiem, kuri spējīgi to atskaņot. Gadu gājumā šī Fantazija ir kļuvusi par romantiskā mūzikas laikmeta virtotni. Andreja neapšaubāma virtuozitāte neapslāpēja izteiksmīgo jūtu izpausmi, viņš spēja pāriet no trauslām vēlmēm uz dedzīgu aizrautību.

Otrā tūrē Bacha Prelūdiā un Fūgā (*E Flat Minor*) Osokins smalkjūtīgi ļāva ieklausīties maigi liriskajā melodijā, un tieši šis izpildījums izpelnījās žūrijas locekļu īpašu atzinību, piešķirot pianistam Baroka balvu. Ne mazāk iespaidīgi bija Ligeti *Der Zauberlehrling* un Šopēna Etīde (*A Minor Op.10, no.2*).

Pēdējais šīs tūres sniegums bija Bēthovena Sonāta (*No.32,*

Pie Auzenbergiem ar Dainu un Elisi Renertēm

C Minor). Te drāmatiski izvirzot melodiju, te rotaļīgi pārslēdzoties uz daudzveidīgām jūtu noskaņām, Osokins pārliecinoši pierādīja, ka viņš ir viens no spējīgākajiem Latvijas jaunās paaudzes pianistiem.

Turpmāk Andrejam ir pare-

dzēts koncerts Londonā, un 2014. gadā viņš jau otro reizi koncertēs ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri.

Apsveicam Andreju ar panākumiem, pirmo reizi viesojoties ASV!

Anda Sūna Cook

JAUNI DZEJOĻI

Voldemārs Avens

TĪRASIŅU ZIRGS

es nezinu vai vispār
mūsu stalli var būt
kāds tīrasiņu zirgs
kāds kumeliņš
mums jājuši pāri
vikingi vācieši
igauni zviedri
franči un krievi
gan resni gan tievi
kur te var būt
kāds latviešu zirgs?
un kas ir latvietis?
gaisa grābts vārds –
izdomāts
mēs lībji kurši sēļi latgaļi
mēs prūši vāci krievi zviedri
list sviedri visus tos samaisot
nu – vienalga
sauksimies par latviešiem
ar dzintaru pie sirds

Katskiļu kalnos, 3 x 3 nometnē
2013.gada 21. augustā

Par autori

Ilga Svecis ir Klīvlandes Psihoanalīzes centra asociētā bie-

dre. Viņai ir doktora grāds attīstības psiholoģijā un maģistra grāds sabiedriskā darba nozarē. Klīvlandē viņa pasniedz kursu par temu „Kultūras loma

psichoanalīzē”. I. Svecis veic nepilna laika darbu psihoterapijā un ir Case Western Reserve University profesore emeritus sabiedriskā darbā.

Ilga Svecis

DZĪVES IEZĪMES

Jaundzimušā neremdināmās raudas... aust iedzimtā jausma par dzīvi; par sevi kā visums.

Pēdiņu glaudīšana, plaukstu plaukšķināšana un ikšķišu skūpstīšana.

Remdinoša šūpuļdziesma pirms smeldzīgās jausmas par otru, par citādo, māti... Dzīves nežēlīgais paradokss.

Vai Freida atziņa pirmatnējā atziņa par pašu auklē Darvina evolūcijas sēklas?

Pravieša taure aicina cilvēka spēku – izturēt, lai dzīves zenītā ietiektos...

pārvarēt sevi, lai kļūtu visums. Joprojām, divos iemiesotā mīlestība dzīvo... pavediens evolūcijas tīklā.

Dīvaina parādība –
ieausta mūsu domu
čokuros,
Izdvesta sirds tvīksmes
un dzestruma mijā.
Glāsta, kuŗš skauj zaudējuma
sāpēs,
panākuma liksmēs.
--- Atmiņu vīraks.

Senči priecājas un atceras

Ņujorkas ev. lut. draudzes lauku īpašumā Katskiļu kalnos no 11. līdz 17. augustam jauku nedēļu kopā pavadīja 19 pensionāri – tā dēvētie „senči”. Viņi ērti iekārtojās Atpūtas namā, kur

Ziemeļrudzijas latviešu biedrības sieviešu volejbola vienība 1950. gados. Pirmajā rindā no kreisās: Silvija Richtere, Aina Priedīte un Guna Bičole. Otrā rindā: Laimdota Zekunde, Elfa Teriņa, Tatjana Ārena un Ausma Grīviņa

verandas priekšā kokā iegriezts uzraksts: „Esiet sveicināti!” Šajā nedēļā gan būtu bijis pareizāk rakstīt „sveicinātas”, jo pensionāru saimi veidoja gandrīz vienīgi dāmas, un kungji bija dārgs un sargājams retums.

Par senču fizisko un garīgo labklājību gādāja jau gadiem ilgi iestrādājusies vienība ar daudzu nometņu vadītāju Ingridu Miemi priekšgalā. Viņa kopā ar Katskiļu dvēseli Janīnu Briģi, Māru Buku, Maiju Baumanu, Maiju Braunfeldu un Lailu Ganserti nometņotājiem trīsreiz dienā pasniedza bagātīgas un brižam tautiski eksotiskas maltītes, piemēram, skābeņu zupu, asinsdesas un griķus, ko pensionāri notiesāja, pirkstus laizīdami un saimnieces slavēdami. Mācītājs Laris Saliņš savukārt rūpējās par garīgo barību, iztirzādams Vecās Derības stāstu par Jonu, kas, neklausīdams Dieva pavēli, nonāk lielas zivs vēderā. Kopā ar mācītāju nometņotāji salīdzināja Bībeles veco tulkojumu ar nesen radīto jauno, kurā „tā Kunga” vietā mūs uzrunā tikai „Kungs” un svītrotā liela daļa veclaicīgās izteiksmes gleznainības, atstājot tikai senēbrēju rakstiem cieši pietuvināto vēstījuma skeletu. Senči – kaut arī atzīdami, ka tradīcijām šad tad jāmainās, – deva priekšroku vecajam tulkojumam.

No bērnu nometnes katru dienu atnāca skolotāja Irēna Jasuta un sasparoja senčus uz dūšīgu kopdziedāšanu. Līdz nedēļas beigām viņu balsis bija atvērušās tā, ka noslēguma „ballē” arī man bija jāsežās pie klavierēm, lai apmierinātu viņu dziedāšanas kāri. Senči ir īsti dziedāšanas maratonisti! Viņi godam izturēja arī manis pie-

dāvāto „pastaigu pa Latvijas vēstures un kultūras takām” – meklējot savās dziļajās atmiņū atvilktnēs atbildes uz tādiem jautājumiem kā: „Kas ir Latvijā visbiežāk sastopamais koks?”

vai arī: „Kā sauca pirmās Latvijas trešo prezidentu” Programmu bagātināja arī nometņotāji paši. Sakarā ar Rūdolfa Blaumaņa simtpiecdesmitgadi, Vera Siliņa nolasīja viņa stāstu „Mēmais precinieks”. Un dzejnieks Voldemārs Avens senčus iepriecināja ar dzejas lasījumu, ievēzdam viņus savā pārdomu pasaulē, kurā izskan rūpes par latviešu tautas izdzīvošanu, bet arī vēlēšanās uzsākt sarunu ar Atpūtas nama dīķi mītošo krupi. Vakaros senči skatījās Māras Bukas sarūpētās filmas, to vidū arī slaveno pilnmetrāžu par Latvijas „Sapņu komandu”, kas lika asinīm dzīslās ritēt straujāk un nonākt pie atziņas, ka arī „tukšas bumbas mešana caurā grozā” var spodrināt Latvijas tēlu pasaulē.

Paaudzei, kas jau sasniegusi astoto un devīto mūža gadu desmitu, visspilgtāk prātā iegaismojas jaunības dienas – īpaši Otrā pasaules kara laiks. Biruta Vasere, kuŗai reti no vaiga nodziest smaids, stāsta par bēgšanu kuŗi no Ventspils, 1944. gadā. Kuŗis ved ievainotos vācu karavīrus, bet arī bēglus, to vidū 12 gadus veco Birutu un viņas ģimeni: māti, tēvu, divus mazos brāļus, kā arī radu saimi. Izbraucot jūrā, kuŗi pārsteidz uzlidojums. Sprāgst bumbas, un kuŗis sasveŗas slīpi. Nāk pavēle visiem iet lejas telpās, bet bēgli pretojas, manīdami, ka kuŗis grimst. Piesteidzas cits kuŗis, un kuŗa tiek pārvilkta virve un bēgli rāpjas pāri. Visi tiek sadzīti otra kuŗa dibentelpās; Birutas māte ar trim bērniem joprojām ir kopā, bet vēl ilgi viņi ir neziņā par tēva un pārējo radu likteni. Beigās noskaidrojas, ka visi tomēr izglābuŗies; taču viņi nonāk Vācijā tukšām rokām, tikai ar to, kas mugurā. Līdzīgi stāsti ir arī citām pensionārēm: viņas atceras 30 kilometrus garus pārgājienu Vācijā ar mugursomu plecās un bērnu uz rokas, lai izbēgtu no Sarkanarmijas. Un vēl Amerikā, nakts vidū izdzirdot ugunsdzēsēju sirēnas, viņu pirmā doma bijusi – jāslēpjas! Nāk uzlidojums!

Bijusī skolotāja Nanija Pētersone nokļuvusi Vācijā kā 18 gadīga meitene. Viņai laimējies dabūt darbu Drēzdenes galvenajā pastā. Viņa tur bieži strādājusi nakts maiņā, bet, laimīgā kārtā, ne tai drāmatiskajā naktī, kad sabiedroto uzlidojums nodega liela daļa Drēzdenes.

Nanija ar humoru piemin cūkgaļas un tauku lielo vērtību kara laikā. Pastā bieži pienākušas taucainas vēstules ar speķa šķēlītēm tajās, ko vācu laucinieki

dējos gados viņa spēlējusi Latvijas sieviešu basketbola valsts vienībā, bet, iebrukusi Amerikā, – 1950. gados – Ziemeļrudzijas latviešu biedrības

Silviju Richteri, kas „kā karaliene” dažkārt sēdēja braucamkrēslā. Turpat pie galda bija arī Aina Priedīte.

Senču nedēļa aizskrēja strauji.

Senči un nometnes darbinieki. Dažas rakstā minētās dāmas redzamas pirmajā rindā. Otrā no kreisās: Vera Siliņa, tālāk, Silvija Richtere, Ausma Grīviņa, Nanija Pētersone un Biruta Vasere

sūtījuŗi savējiem. Vēstulēs sūtījuŗi arī pa tējkarotei cukura.

Un, atgrieŗoties pie „Sapņu komandas”, ar sulīgu balsi un droŗu stāju apveltīta Ausma Grīviņa pastāsta par savām sporta gaitām. Neatkarības pē-

volejbola vienībā. No ŗis vienības saglabāŗies foto uzņēmuŗs: septiņas braŗas meitenes. Tagad divas jau Viņā saulē un pārējās iet lēniem soliŗiem. Ausma „senčos” nesavtīgi rūpējās par savu vienības draudzeni

Uz brīdi aizmirsās vientulība un veselības likstas. Un liekas, ka vairāk nekā saule zilās Katskiļu debesīs senčus sasildīja savstarpējā draudzība. Paldies rīkotāŗām!

Vilnis Baumanis

Ivars un Lorija Cinkusi ar draugiem ciemos Denverā

Atvadoties no Ventspils māksliniekiem 19. augusta rītā. No kreisās: Astra Plostniece, Valda Lēvenŗeina, Lorija Cinkusa; aizmugurē Ivars Cinkuss

Svētdien, 18. augusta pievakarē, kad saulīte vēl kavējās, pirms iegrīma Rokiju kalnos, pie manas mājas Arvādā, Kolorado, piebrauca automaŗina, no kuŗas izkāpa diriŗents Ivars Cinkuss, viņa sieva dziedātāja Lorija un vēl viens jauns pāris – Astra un Alvis. Viņi visi ir ventspīlnieki, tuvi draugi un tāpēc kopā ceļojuŗi turpat trīs nedēļas pa Amerikas Rietumkrastu pēc Dziesmu svētkiem ŗovasar Latvijā. Viņiem bijis nepiecieŗams atpūsties pēc

intensīvā darba. Kā zināms, Ivars bija Dziesmu svētku Noslēguma koncerta mākslinieciskais vadītājs, Lorija un Astra dziedāja kopkorī, un ŗie pienākumi bija prasījuŗi no viņiem daudz piepūles. Tiem, kas bijām svētkos, redzēŗām, cik tas varēja būt grūts darbs, kas bija paveicams vienīgi ar mīlestību.

Priecājos ar viņiem iepazīties, lai gan noskaidroŗās, ka Ivars vairāk nekā pirms 10 gadiem bija apmeties mūsu mājās Silver-

springā, Merilandē, kad koris *Gaudeamus* no Latvijas viesojās Vaŗingtonā, DC. Loriju biju redzēŗi tikai uz skatuves, kad viņa Dziesmu svētkos Mīlvokos pagājuŗajā vasarā dziedāja koncertā kopā ar Čikāgas Pieciŗiem. Astru un Alvi satīku pirmoreiz, bet uzzināju, ka arī Astra ir diriŗente un mūzikas skolotāja Ventspīli, bet Alvis strādā par elektrīķi.

Pasēdēŗām saulrietā uz lieveņa, ēdām vakariņas un tēŗzēŗām par visu, kas katram uz sirds. Galvenokārt jau par nesējāŗiem Dziesmu svētkiem Latvijā. Viņi stāstīja par Amerikas Rietumos redzēŗo un piedzīvoto, kā arī par saviem nākotnes plāniem. Iepriekŗējā dienā bija pienācis laikraksts *Laiks*, kuŗā lasāma redaktore Līgita Kovtunas intervija ar Ivaru un Loriju. Tur uzzinām arī, ka Ivars iesaka nekavēŗoŗi sākt gatavoties nākamāŗiem Dziesmu svētkiem Latvijā, kad pēc pieciem gadiem Latvijasvinēŗsavu 100. dzimŗšanas dienu. Tātdarba netrūkst. Bet Ivaram ir prātā vēl viens daudz steidzamāks pienākums. Viņŗ ŗoruden kopā ar divām dziedātāŗām no Latvijas – Kristīni Kārķli un Zani ŗmiti – dosies koncertturnejā pa Ziemeļameriku ar folkloras grupu TRIO, organizācijas TILTS izkārtojumā. Oktobra vidū Denverā, Kolorado, kur pēdējā laikā ŗadu koncertu ir bijis maz, viņi būs mīļi gaidīti.

Valda Lēvenŗeina

Man ir sapnis

Pirms piecdesmit gadiem 28. augustā Ameriku uzrunāja *civil rights* kustības cīnītājs un pilgtākā personība Mārtiņš Luters Kings juniors (*Martin Luther King Jr.*). Vašingtonā, uzrunājot neskaitāmus tūkstošus, viņš dalījās ar to, ka viņam ir sapnis – slavenajā runā „*I have a dream*“. Šodien šo vēsturisko notikumu un runu televīzijā noskatījos vēlreiz.

Pārdomāju tos trauksmainos laikus, kuņus, būdams mazs puika, piedzīvoju. Redzēju, kā cilvēki turējās kopā un cīnījās par taisnību un savu godu. Cik cēli bija viņu mērķi, cik vienkāršas viņu prasības.

Martins Luters Kings jr.

To visu pārdomājot, es aizsapņojos par Latviju, par mums, latviešiem. Piedzīvoju arī mūsu valsts trauksmaino, vēsturisko atmodas laiku un neatkarības atgūšanu.

Kāda ir bijusi mūsu vēsture? Cik grūts mūsu liktenis? Cik ciešanu un upuru? Zeme, ko saucam par mūsu, ir maziņa, bet mazumu atsver tās skaistums. Mīļš ir katrs ezers, upe, pļava, lauks, jūrmala un mežs. Tauta, ko saucam par mūsu, ir maziņa, bet mazumu atsver tās sirds un dvēsele, kas nav bez savām vainām, bet tomēr cauri gadusimtiem ir spējusi radīt un

uzturēt tik daudz ko skaistu, mīļu un vērtīgu.

Man ir sapnis...

Man ir sapnis, ka latvju tauta visā pasaulē vienmēr būs viena par to, ka jāsargā un jāuztur sava valsts, sava kultūra.

Man ir sapnis, ka kādreizējie okupanti varēs ar mums kopā sēdēt pie miera un patiesas satības galda.

Man ir sapnis, ka lielā Krievija atvainosies par visu, ko nodarījusi Latvijai, un nāks palīgā, atbalstot mūsu centienus būt brīviem un zelt.

Man ir sapnis, ka Krievijas valdība mudinās visiem Latvijā

dzīvojošiem krieviem mācīties un runāt latviski.

Man ir sapnis, ka mazi latviešu bērni spēlēsies ar maziem krievu bērniem un ka viņu vecāki mācīs tiem respektēt vienu otru.

Man ir sapnis, ka Latvijā valdīs gudri patrioti, kuņi pirmajā vietā liks savu valsti un savu tautu.

Gadu simtiem mums ir sava „apsolitā zeme“, sava *Promised land!*

Lai neizgaist degsme! Lai neizgaist sapņi...

Armands Birkens

2013. gada augustā Čikāgā

„Bezkaunīgie veči” dodas ceļā

Sākas Valmieras teātra aktieņu viesizrādes Amerikā un Kanadā ar izrādi „Bezkaunīgie veči”

Kā jau nopratīsit, raksta nosaukumā minētie „veči” ir Anšlava Egliša populārā literārā darba varoņi. Pavisam konkrēti – lugas tēli, kas savu jauno skatuves dzīvi Valmieras teātra paspārnē uzsāka 2012. gada 7. janvārī. Iestudējumu „Bezkaunīgie veči” veidojuši jaunie režisori Jānis Znotiņš un Reinis Suhanovs, viņi abi savstarpējas sapratnes gaisotnē kopīgi strādājuši ar pieredzējušiem skatuves spēkiem, kopīgi izveidojot arī izrādes vizuālo un mūzikālo pusi.

Pavisam īsā laikā šie „Bezkaunīgie veči” kļuvuši par skatītāju iemīļotu izrādi. Iemesls šķiet pavisam vienkāršs, patiešībā tie ir pat vairāki. Nenoliedzsim, vēl joprojām teātra cīnītājus pievelk Anšlava Egliša vārds. Kaut gan šī 1968. gadā sarakstītā luga nebūt nepieder rakstnieka nozīmīgākajiem darbiem, tajā darbojas izteiksmīgi, reljefi raksturi, dialogos skan dzīva un atjautīgā Egliša valoda, darbību iekrāso autora mīlestība pret galvenajiem varoņiem – trim jaunības draugiem, kas trimdas apstākļos satikušies Amerikā.

Sava nozīme ir arī teātra apmeklētāju atmiņām. Latvijā vēl visai svaigas ir atmiņas par M. Kublinska iestudējumu Na-

Trīs draugi apspriežas – (no kreisās) Juris Laviņš, Rihards Rudāks un Januss Johansons

cionālajā teātrī 1980. gadā, kad galvenos varoņus tēloja Alfreds Jaunušans, Jānis Kubilis un Kārlis Sebris. Šajā „Bezkaunīgo veču” uzvedumā Zuzannas lomā savulaik aplaudējam arī Hildas Princes Ūršteinas līdzdalībai. Tāpēc, protams, allaž zinātkāros teātra skatītājus vilināja iespēja galvenajās lomās ieraudzīt citus tēlotājus, salīdzināt, vērtēt un izteikt savu spriedumu. Un šai ziņā Valmieras teātra izrāde piedāvāja patstāvīgu un svaigu skatījumu – aktieņi veido savstarpējās attiecībās dzīvu un sirsnīgu skatuves atmosfēru, kam iespējams sekot ar vieglu smaidu un tikpat vieglām nostalgiskām skumjām par neapturamo laika ritējumu. Rihards Rudāks –

Jānis Bertolds seniors, Januss Johansons – Longins Apkalns un Juris Laviņš – Askolds Olte saista ar raksturu savdabību, ar

uzmanību pievērsot „večiem”. Turklāt režijas attiecībā pret dramaturģiju par galveno kļuvusi iedziļināšanās un tēlu būtības atklāsmē. Cilvēciski siltā, sirsnīgā noskaņa šajā komēdijas izrādē kļuvusi par galveno, te neviens netiek apsmiets vai kritizēts. Drīzāk tiek aicināti kopīgi pasmaidīt par sīkām sadzīves nebūšanām, par tuvu cilvēku savstarpēju „rīvēšanos”, par atšķirīgiem dzīves principiem un mūžīgo paaudžu nesaprašanās. Un tikpat sirsnīgi tiek rosināti dzīvot tagadnē, nevis gremdēties tikai savā „atmiņu paradīzē”.

Kopā ar pieredzējušiem aktieņiem izdevies lugas darbībā akcentēt arī Anšlava Egliša varoņiem, kas dzīvo tālu no Latvijas, tik raksturīgo smeldzi pēc zaudētās dzimtenes. Visi viņi ir latvieši, kas sirds dziļumā glabā uzticību latvietībai, kaut dzīvo amerikāniskā vidē.

Šajās dienās „Bezkaunīgie veči” dodas uz Ziemeļameriku, lai ar kultūras biedrības TILTS rīkotām viesizrādēm ieprie-

Rihards Rudāks Jāņa Bertolda seniora lomā

iekšēju krietnumu un labu humoru. Kospēlē lieliski iekļaujas arī sākotnēji kareivīgā Skaidrītes Putniņas Zuzanna un Oskara Morozova Indulis.

Veidojot „Bezkaunīgo veču” izrādi, abi jaunie režisori īsinājuši lugas epizodes un svitrojuši dažu labu personu: no jaunās paaudzes darbībā atstājot tikai Longina Apkalna brāļadēlu Induli. Tādējādi koncentrēta darbība, visu galveno

cinātu tautiešus ASV un Kanadā. Atliek tikai sekot *Laikā* ievietotajai reklāmai un doties uz tikšanos ar abiem režisoriem un aktieņiem no Latvijas. Optimisms un dzīvesprieks, kas staro no Anšlava Egliša darba un šīs Valmieras teātra izrādes, jādomā, neatstās vienaldzīgu nevienu.

Gundega Saulīte

Foto: Matīss Markovskis

Skaidrīte Putniņa – Zuzanna un Januss Johansons – Longins Apkalns

MĀRIS BRANCIS IZSTĀŽU ZĀLĒS

Gatis un Katja no ASV

Lieliskā Latvijas Nacionālā mākslas muzeja izstādē „Latviešu māksla trimdā” izstāžu zālē *Arsenāls* mūs iepazīstināja ar to trimdas latviešu mākslu, kas veidojusies svešās zemēs pēckaņa periodā. Tajā bija pārstāvēti mākslinieki, kuŗi pēc kaŗa devās prom no Latvijas, un viņu pēcnācēju paaudze. Taču šobrīd ASV, Eiropā un citviet strādā tādi mākslinieki, kuŗi no dzimtenes aizbrauca 1990. gados un vēlāk. Šovasar parādījās viens autors, kuŗu nezina pat ALMAS vadītāji, nerunājot par mums dzimtenē. Tāds ir Gatis Cirulis no Zaļeniekiem un viņa sieva Katja (*Katya*) Reka no Kijevas, Ukrainā, viņi nu jau 15 gadus dzīvo un strādā ASV, Jaunmeksikas (*New Mexico*) pavalstī. Abi beiguši Indianas universitātes Blūmingtonas (*Bloomington*) kolledžu, iegūstot maģistra gradu dizainā – Katja konceptuālajās grāmatās (isti gan neizprotu, ko tas nozīmē), Gatis burtu mācībā un gleznošanā. Patlaban abi mākslinieki ir profesori Jaunmeksikas universitātē (*New Mexico State University*).

Viesodamies Latvijā kopš maija mēneša, viņi sadomāja šeit sarīkot divas izstādes. Gatis izmantoja gadījumu un piedalījās arī Jelgavas Mākslinieku biedrības

II starptautiskajā plenērā Augstkalnē. Tā nu augustā desmit dienas varēja redzēt viņu abu darbus

nas galerijā savu uzstāšanos viņi nodēvēja par „Jukām”, tekstā akcentējot, ka tā ir izstāde par

skaidro, „mēs analizējam ideju vai illūziju par to, kas ir māja PALAGOS mainīgajā pasaulē”.

Gatja Cīruļa darbi izstādē

Agijas Sūnas galerijā, Rīgā, un visu augusta mēnesi – Jelgavas kultūras namā, rādot to, kas šajos trīs mēnešos Latvijā tapis. Vēl jāpiemin, ka Jelgavā arī abās plenēra atskaites izstādēs aplūkojami trīs Gata darbi.

Kā jau acimredzot pienākas Amerikas mākslas pārstāvjiem, viņi savas izstādes veidojuš kā konceptuālas skates. Agijas Sū-

mājām – „kā mēs saprotam vai redzam MĀJAS šajā modernajā un mainīgajā pasaulē”. Sāliekot kopā izstādes nosaukumu un vārdisko skaidrojumu, apjaušams, ka abi mākslinieki ir apjukuši, nezinādami, kur isti ir viņu mājas – dzimtenē vai tur, ASV, kur tagad nogruntējušies. Savukārt izstādi Jelgavas kultūras namā sauc „Palagi”. Tajā, kā viņi paši pa-

Izstāžu ideja ir saistoša un intriģejoša, tomēr tā vairāk attiecas uz Gata Cīruļa darbiem. Viņa sniegums vairāk vai mazāk atklāj koncepciju, kamēr Katjas Rekas darbi it kā pieskaņojas vīra uzstādījumam: viņu izteiksmes līdzekļi ir pārlietu atšķirīgi. Viens vairāk izsakās tēlotājas mākslas jomā, kamēr otrs galveno vērību pievērš pielietojamām mākslām. Iespējams,

ka konceptuālās izstādēs ir vieta konstatējumam, analīze aprobežojas ar tēlu izmantojumu.

Katja Reka visinteresantāk sevi parāda kā izteiksmīgu grāmatu veidotāju. Pievilcīgi ir ļoti vienkāršie zīmējumi, kas savirknēti vertikālās slejās. Viņa ir pieticīgāka atšķirībā no vīra, nedemonstrējas, bet atklāj savu maigo krāsu izjūtu, profesionālās spējas.

Savukārt Gatis Cirulis ir ambiciozāks, īpaši glezniecībā. Viņš bieži glezno uz dēļiem vai citiem materiāliem. Darbu temu risinājumi ir racionāli izlēsti. Mākslinieks izmanto materiāla dabiskās formas, piemēram, koka stumbrā izliekumus, savā vēstījumā iesaista arī citus materiālus, piemēram, virvi. Viņa krāsu izjūta un gleznošanas maniere latviešu skatītājam visai sveša. Kā šķiet, krāsas viņš uzliek visai pavirši, neparastas ir dažādu spilgtu krāsu kombinācijas, kas netiek saskaņotas, drīzāk autors demonstrē to pretiškības. Tā ir spēlēšanās ar krāsu. Pašas gleznas ir ļoti stāstošas, izvēlētas detaļas tiek izmantotas par simboliem. Rodas iespaids, ka svarīgākā ir darbā ielikta ideja, nevis tās atklāsme krāsās. Krāsa ir otršķirīga, tai dekoratīva jēga. Gatis Cirulis sācis mācīties par lauksaimnieku, tikai Amerikā pievērsies mākslai, tādejādi viņš pārstāv kādu šīs tālas un ļoti plašās zemes skolu, viņa darbos neko no latviešu mākslas tradīcijām neatrast.

Uzmanības centrā – poga

Kad Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja apmeklētāji padzird izstādes nosaukumu „Poga”, viņiem uzreiz tas asociējas ar piņģerotu skati (oficiālais nosaukums gan ir cits – „Uzpirksteņi stāsta”), kas arī turpat vienlaikus aplūkojama un kas iepazīstina ar jelgavnieka Daiņa Matisa kolek-

nav par pogām un to vēsturi.

Knuts Skujenieks 1964. gadā, atrazdamies ieslodzījumā Mordovijas nometnē, uzrakstīja dzejoli par pogu – mīlestības apliecinājumu sievietei. Tas ir tulkots daudzās pasaules valodās, un šogad dzejnieka 75 gadu jubilejas reizē apgāds „Neputns” šo dzejoli 34

piedalās 3x3 nometnē Gaŗezerā) iniciatīvas izvēlējusies par temu izstādei, kas vispirms bija iekārtota galerijā „Apsīda”, Rīgā, bet tagad līdz pat septembrā beigām apskatāma Jelgavā.

Izstādē piedalās 22 profesionālie ādas dizaineri un grāmatasējēji un vēl 10 Rīgas Lietišķās mākslas un

ari!), kas neapšaubāmi ir viens no obligātiem elementiem, taču katrs mākslinieks to apspēlē saistībā ar savu individualitāti un katra māksliniecisko temu viņa radošajā darbībā.

Maija Katvare apspēlē grafisko līniju valodu. Velga Niedre pogas vietā iestrādājusi lielu apaļu spo-

par ko dzejnieks raksta? Tas šobrīd nav svarīgi. Astrīda Siltuma dzejoļu krājumu iesējusī pabiezā baltā audumā. Grāmatas mugurīnā iestrādāts dzejnieka vārds un uzvārds, kuŗu kā atskabargas, kā brīvības simbolu veido šauras sarkanbaltsarkanas lentītes. Otru grāmatu šī pati māksliniece darina jo īpašu. Katru dzejoli viņa pašrocīgi uzrakstījusi uz dzeltenīga papīra, bet vāku sadalījusi sīkos lodziņos kā bišu kāres, katrā no tiem iestrādājot vienu dzejnieka vārda un uzvārda burtu, atdalot tos ar pogu. Savukārt Ruta Ašme vāku darina kā lielu pogu, kuŗā ir iesiets dzejas krājums. Mazliet kičīgs ir Ineses Pitkēvičas darbs. Vākā iesūtas daudzas jo daudzas pēc formas dažādas, tomēr tonāli saskaņotas pogas. Bet Inga Galvāne ņēmusi palīgā arī metālu: aizietuma loga režģa aizbāzts pelēkā līnā apvalkā iesiets sējums. Pašas asociācijas vadītājas Ilīzanes Grīnbergas darbi allaž izceļas ar atturīgu vienkāršību un minimalismu. Grāmata ir iesieta divu krāsu tonāli ļoti uzmanīgi piemeklētos parupjos audumos, kas savienoti (*satrāklēti*) ar diegu, to galus atstājot nesasietus un nenogrieztus. Īpašs akcents ir sarkanā podziņa, kas atrodas vislabākajā vietā un piedodot darbam eleganci.

Audzēkņi vēl tikai mācās, bet arī tie būs ļābi sava amata meistari, ja tikai darbā būs ielikta sirds. Skaista dāvana gan jubilāram, gan mums, skatītājiem!

Knuts Skujenieks

POGA

Kā ķirsīsis, kuŗš galotnē sargā
Pēdējo pārpalikušo ogu,-
Tā es sargāju sadīlušajā krekļā
Vienu vienīgu pogu.

Kad vairs nav ne suvenīru, ne cerību
Un kad nasta kļūst aplam grūta,
Es azotē paknībinos gar pogu,
Kuŗa ir tevis šūta.

Par spīti gadiem un badiem,
Par spīti sniegiem un miegiem,
Tu mani piediegusi caurumainajai dzīvei
Ar mīlestību un mūžības diegiem.

Nakts dienu pieveikusi. Es raugos
Vienā vienīgā gaišā logā.
Tas nav logs. Mūžs mans uz krūtīm deg
Tevis iesūtā pogā.

cijas 1055 uzpirksteņiem no visas pasaules. Nu, re, ja piņģeroti izstādīti, tad pogas arī tur lieti iederas. Muzeja viesi dodas turp un ir pārsteigti: pogas gan ir, taču šoreiz stāsts

valodās izdevis vienā grāmatā. To Latvijas Ādas dizaina un grāmatasējēju asociācija pēc tās dibinātājas un vadītājas Ilīzanes Grīnbergas (tā pati, kas šogad augustā

dizaina vidusskolas audzēkņi, kuŗi veidojuši grāmatas vāku par savu 2. kursa darbu. Tema ir viena, bet kāda dažādība! Centrā, bez šaubām, ir pogas motīvs (un grāmata

guli, kuŗā skatītājs ierauga pats sevi. Valda Ozola vākā atkārtoto pašu apģērba fragmentu, kuŗā Knuts Skujenieks uzņēmts vienīgajā viņa fotogrāfijā no nometnes laikiem un kuŗā parādās dzejoli minētā poga. Vai tā ir tieši tā poga,

Mākslinieces Ilīzane Grīnberga un Lolita Katkovska izstādes atklāšanā. Ekspozīcijas attēlā – Knuts Skujenieks

Atpakaļ – uz pasaules pilsētu Rīgu!

Ar **Uldi Rozi** un viņa sievu Stefaniju, pēc profesijas pediatri, tiekamies šovasar Rīgā, viņa mājā Avotu ielā. Vakara saule iet iekrist jūrā, un pilsētas centra ielās pieklususi rosība. Nule arī aizritējuši Dziesmu svētki. Sēžam viesistabā, kur goda vietās pie sienām dzimtas foto – Ulža tēva un mātes kuplās ģimenes. Cita starpā, Ulža Rozes senčos ir rakstnieks, „Pastariņa dienasgrāmatas” autors Ernests Birznieks-Upītis, kuŗa lauku stāstos dzīvojas vēdzeles, vāveres, vaboles, vēži un eži... Varbūt šai dzimtai tuvība ar dabu un dabas bērnu sapratne jau ielikta genofondā? Jo – Uldis jau vairāk nekā ceturtdaļgadsimta pavadījis, pētot un izziņot... dzeloņcūkas. Dzīvniekus – vientuļniekus, lēnīgos zālējādus, kas mīt skuju-koku un jauktu koku mežos Amerikā un Kanadā. Ar dzeloņcūku Mūzu viņu saista gluži ciešs stāsts – viņu Uldis bija atradis kā „bārenīti”, nevarīgu radībiņu, kuŗai pats mācījis kāpt kokā un apgūt izdzīvošanas pamatstundas. Mazais „atradenis”, kas grauza Ulža māju, rosināja vēlēšanos izprast šo mazo radībiņu, dabas daļu, kas apveltīta ar apbrīnojamu paš-aizsardzības „sistēmu” – tūkstošiem adatu, asu, dzeloņainu. Tolaik Uldis bija 34 gadus vecs, nopircis 35 hektarus meža zemes, uz kuŗas vēlāk uzbūvēja māju. Strādāja *Queens* kolledžā par bioloģijas pasniedzēju un jau bija sarakstījis mācību grāmatu studentiem. Uldim Rozem ikviens dzīvnieks ir „skolotājs, kas pastāsta savu stāstu, ikviens padara dzīvi krāsaināku un interesantāku.”

Ulža Rīgas dzīvokļa gaišās sienas dominante ir drauga Gunāra Stumbra glezna – brīnišķīga lauku ainava, kas saista skatienu ar zaļās krāsas tonkārtām, ēnu spēlēm un dziļumu. „Diemžēl Gunārs jau mūžībā, arī kādreiz tuvākais

draugs Edvīns Strautmanis...” Uldis ar Stefaniju ciema dienās apmeklējuši izstādi *Arsenālā*, kas uzvirtojusi daudz atmiņu stāstu. Stefanija pa rokai tur angļu-latviešu vārdnīcu un dzīvi iesaistās mūsu sarunās – par dzīvi Latvijā, par mākslu, par draugiem. Ģimenes īpašums – nams Avotu ielā ir sakopts un viesmīlīgs. Trīs bērni izaudzināti un savā dzīvē.

Kādas ir tavas šābrīža aktivitātes, aizraušanās?

Pagājušā gadā *Johns Hopkins University Press* izdeva manu grāmatu par pasaules dzeloņcūkām (11 Vecās pasaules un 16 Jaunās pasaules sugas). Sadarbībā ar zinātniekiem no Brazīlijas un Kanadas es turpinu šīs studijas, šoreiz par Brazīlijas tievadaino dzeloņcūku, *Chaetomys subspinosus*. Šī ir primitīva un īpatnēja

Uldis Roze un viņa pētījumu objekts

dzeloņcūku suga, kuŗas brīvdabas stāvoklis ir apdraudēts.

Un vēl kopā ar prof. Edvardu Andersu strādājam, lai Sidnija Aivensa (*Sidney Iwens*) holo-

Uldis Roze ar dzīvesbiedri Stefaniju

kausta temai veltīto grāmatu pārtulkotu latviešu valodā un izdotu Latvijā. Holokausta vēsturnieka Andrieva Ezegaiļa ieskatā, šī ir labākā un deta-

lizētākā aculiecinieka grāmata par holokaustu Latvijā; patlaban tā pieejama tikai svešvalodās.

Ar kādām izjūtām un pār-

domām aizbraucāt mājās no Latvijas?

Iepretim ar agrākām vizītēm, šoreiz Rīgu redzēju un izjutu pilnu ar optimismu un jauniem vējiem. Ekonomija atveseļojas. Veikalos atkal ir dzīva rosība, ubagi ir pazuduši no Centrāl-tirgus, mājas tiek atjaunotas, un Gunāra Birkerta Nacionālā bibliotēka stāv kā simbols atjaunošanai un Rīgas nākotnei. Galvenā valoda uz ielas ir latviešu, bet dzirdēju arī krievu, vācu, zviedru, angļu un pat japāņu valodas. Rīgas durvis ir vaļā, un mūsu galvaspilsēta arvien ciešāk pievienojas plašai pasaulei, ar kuŗu tai ir vēsturiskas saites.

Ko vēlētos ieraudzīt/izjust Tēvzemē, kad atkal atbrauksiet?

Es ceru, ka šie strāvājumi turpināsies, un Rīga atkal kļūs par pasaules pilsētu, kāda tā bija pirms Pirmā pasaules kara. Tad šeit kopā strādāja zviedru zinātnieks Svante Arrhenius, baltvācietis Vilhelms Ostvalds, latvietis Pauls Valdens. Un Rīgas galva bija angļis Džoržs Armisteds!

Latvijas periodikā daudz rakstīts par lielo, galvenokārt jauno cilvēku emigrāciju. Ja šāda emigrācija ir atgriezeniska, tā var Latvijai nest mantojumu. Vācijas jauniešiem ir tāda vēsturiska paraža – “Wanderjahre”. Pirms zellis var palikt par meistarū, viņš pavada gadu, ceļojot pa pasauli, apgūstot savu profesiju augstākajā līmenī. Tā Albrechts Dīrers kādreiz ceļoja uz Itāliju un atveda renesansi. Tā Gunārs Birkerts vēlāk ceļoja uz Ameriku un atveda atpakaļ Gaismas Pili. Domāju, ka Latvijā ir vēl daudz līdzīgu jauno talantu – ar dažiem esmu ticies. Gaidīsim viņus atpakaļ ar izplestām rokām.

Uldis Rozi
uzklausa Ligita Kovtuna

LATVIEŠI KANADĀ

Krāsa, telpa, forma...

Vienpadsmitie Rudens svētki Sv. Jāņa ev. lut. latviešu draudzes Toronto lauku īpašumā Saulainē

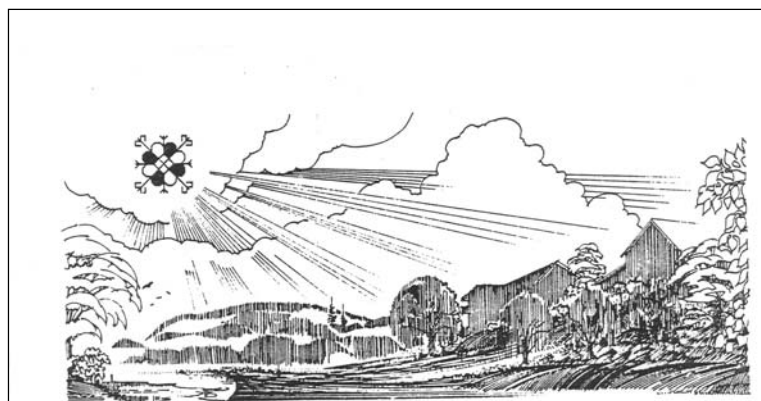
Tas ir loģiski un saprotami, ka visi mākslinieki – gleznotāji, skulptori, rotkaļi, keramiķi – katrs patstāvīgi ir uzgājis specifiskos izteiksmes veidus, kā izpaust savu iekšējo būtību, īpašo skatu uz dzīvi un savu vienreizējo “es”. Šie atsevišķie “es” cer, ka viņu talants un mudinājums spēs radīt dzīves un izglītības virzienu, kā arī atzinību un, ja laimēsies, tad arī pietiekamus ienākumus iztikai. Līdzīgi uzskati ir tiem, kuŗi izstādīsies gadskārtējos Saulaines Rudens svētkos, šogad tie būs vienpadsmitie pēc kārtas un notiks svētdien, 15. septembrī. Šie svētki ir izveidojušies par mīļi gaidītu notikumu. Šogad izstādīsies Elīze Jēkabsons (skulptūras), Ieva Lagzdina (gleznas), Filips Pattersons (fotogra-

fijas), Ruta Sils-Wilson (skulptūras), Olivers Šteins (fotografijas).

Sarīkojums sāksies pulksten 10:30 ar kafiju un svaigi ceptām maizītēm. Pulksten 11:00 prāvests emeritus FT Kristbergs vadīs dievkalpojumu āra baznīcā pie čalojošā diķa ar putnu vīterošanu un varžu kurkstēšanu. Mākslas izstādi “Saulšķūni” atklās 12:00. Par izcilām pusdienām, kā vienmēr, rūpēsies saimniece Meta Bāze ar palīgiem. Tās tiks pasniegtas pulksten 1:00 pp. Iemīlotā „laimīgā loze” ar rudens ražas produktiem sāksies 2:30pp. Mākslas izstādi slēgs un sarīkojums beigsies pulksten 4:00pp. Kā vienmēr, visu nedēļas nogali varēsiet iepirkties pazīstamajā grāmatu klētiņā, izstaigāties pa Saulaini un izpeldēties Saulaines upē.

Piedalīšanās maksa (ieskaitot visas piedevas): pieaugušajiem \$25; studentiem \$15; bērniem no 6 g.v. līdz 13 g.v.; – \$8; bēr-

niem zem 5 g.v. – bez maksas. Klātpieliktajā zīmējumā redzam architekta, ilggadējā Saulaines atbalstītāja, talcinieka,

ESMAS SAULAINĒ DZIESMAS SAULAINĒ DZIESMAS SAULAINĒ DZIESMAS SAULAINĒ DZIESMAS SAULAINĒ DZIESMAS SAULAINĒ DZIESMAS SAULAINĒ

nomnieka, Saulaines „rūķa” Norberta Sebrā „Saulaini”. Katrs vērotājs redzēs kaut ko citu šajā izcilajā zīmējumā: kāds atcerēsies dienas bērnu nometnē, cits vēziņu ķeršanu Saulaines upē, cits gulēšanu šķūnī uz salmiem. Bet lai visā pilnībā baudītu to „krāsu, telpu un formu”, ko Norberts ir centies uzzīmēt, jums pašiem jāatbrauc uz Saulaini, uz šo vērtīgo sarīkojumu un jāskatās apkārt pašu acīm.

Uz redzēšanos svētdien, 15. septembrī, pulksten 10:30 no rīta!

Tuvāka informācija, zvanot Elvigai Sebrei (705-424-1118, elvigasebris@hotmail.com) vai Guntim un Natālijai Taņņiem (416-225-8635, gunnartannis@gmail.com)

Kristīne Stivriņa

Ilmārs Dambergs
(2. turpinājums)

Atpakaļ Latvijā ... pa senču pēdām!

Šķiet neparasti, ka bez kādas kontroles varam paņemt čemodānu un doties tālāk. Taksometrā nosēdinu znotu blakus šoferim un lūdzu, lai viņš paskaidro Rūdim interesantākās vietas. Braucot pāri Daugavai, redzam – gandrīz pabeigta Gaismas pils izskatās grandiozi iespaidīga. *Raddison Blue* mums ierāda istabas viesnīcas jaunajā daļā. Lēnām izkrāmēju drēbes un atvelku elpu. Mana problēma ir tā, ka lidmašīnā spēju aiztaisīt acis, bet īsta gulēšana nekad neiznāk. Pirmo vakaru esam brīvi. Pēc neilgas atpūtas aizstāigājam tālāk pa Elizabetes ielu līdz „Vērmanītim” un paēdam vieglas vakariņas. Restorānā mēģinām piezvanīt māsiņai Gitai. Mans kabatas telefons, kuŗš der tikai Eiropā, tiks atjaunots nākamā dienā. Tāpēc sazvanīšanās ar māsiņu Rīgā izdodas, tikai zvanot no Rīgas caur Ameriku un tad atpakaļ uz Rīgu. Jaunie pēc tam vēl grib pastaigāties pa Vērmanes parku un atrast godināt kādas tautiskas dāvanas znotā ģimenei. Pats dodos atpakaļ uz viesnīcu. Kā liekas, ievestais likums nepārdo dot neko alkoholisku pēc desmitiem vakarā tiešām palīdz, jo neredzēju nevienu piedzērušo. Piezvanu dežurāntam, lai mani uzmodina, gadījumā ja aizguļos, un drīz esmu saldā dusā.

Piektiena, 5. jūlijs. Pēc lieliskām brokastīm viesnīcā dodamies satikt Andreju Muzikantu viņa „iemīlotā” bankā Kaļķu un Vaļņu ielas stūrī. Pa ceļam Maija un Rūdis apskata pareizticīgo katedrāli. Gandrīz blakus baznīcai sēž ubadze un kāds pilnīgi piedzēries jauns cilvēks. Žēl skatīties. Nopērkam arī transporta kartītes katram par latu sestdienai. Pērkot tieši no vadītāja, ir jāmaksā Ls 0.70. Rīgas publiskais transports ir ērts, bet nedomāju, ka lēts. Saproto, ka tomēr ir dažādas atlaides skolniekiem, studentiem, invalīdiem un senioriem. Bankā izmainu atvestos dolārus, jo turpat \$ 900 paredzēti brāļa Ērika un manam ziedojumam Imanta Ziedoņa piemiņas stipendijai. Mēs, kopā pieci ārpus Latvijas dzīvojošie, – divi brālēni Ēriks un Ilmārs ASV, māsiņa Ingrīda, kā arī mūžībā aizgājušā brālēna Paula Kruļa un māsiņas Zigrīdas Saļiņš bērni Austrālijā, kopīgi ar māsiņu Brigītu Rīgā, ilgi spriedām, kā vislabāk godināt mūsu dižo brālēnu. Kopīgais lēmums bija – ar Vitolu fonda starpniecību filozofijas studentam Latvijas Universitātē stipendija LVL 1400 kopsummā. Mainot pilnīgi jaunās simt dolāru zīmes, ierēdnis ievēro, ka trijām no tām ir

mazs, gandrīz neievērojams uzspiedums. Varot tās arī mainīt, bet banka atvilks 5%, kas kopā iznāk \$ 15. Par šādu legālu izspiešanu man uznāk dusmas, bet savaldos. *SWEDBANKA* manus sūri pelnītos dolārus tik viegli nedabūs. Tos trīs simtņiekus vedīšu atpakaļ uz Ameriku. Samaksāju arī Andrejam par no-

neesam tikušies pāris gadus. Ejot atpakaļ uz viesnīcu, redzu, ka pie katedrāles vēl guļ tas pats jaunais cilvēks, bet šobrīd gandrīz novēlies uz trotuāra. Plkst. 13:00 braucam uz Daugavas stadionu un skatāmies deju lieluzvedumu „Tēva laipas”. Ļoti interesanti bija vērot, kā dejotāji izveidoja rakstu zīmes. Citējot

un citu tēlu zīmes, mūsu tikumu, mūsu pastāvēšanas un savpatības zīmes.” Senās zīmes ir aprakstītas programmā, kas izskaidro dejas nozīmi. Skatoties dejotāju burzmā stadionā, dažreiz šīs zīmes saplūda kopā, bet palīdzēja abos stadionā sānos ierīkotie ekrāni un efektīvi izvietotās videokameras. Iespaidīga bija lieluzveduma veidotāju izvēle sakopot dejotāju grupas (jeb kā Latvija ierasts tos saukt – kolektīvus) ar viena novada tautastēriem. Noslēguma dejā „Vējā augšam kokam stipras saknes” (Jāņa Purviņa choreografija, Uģa Prauliņa mūzika) piedalās visas 603 grupas ar 14 764 dalībniekiem.

Andrejs jau no rīta brīdināja, ka jāņem līdzi lietus mētelīši vai jānopērk plastikas plēves, bet mēs viņa ieteikumu ignorējām. Lietussargus ienest stadionā bija aizliegts. Apmēram sarīkojuma vidusdaļā pēkšņi uznāk spēcīga lietusgāze Daļa no skatītājiem mēģina mukt proļam, citi velk mugurā savas plēves. Dejotāji, it kā vēl lietus uzmundrināti, ar sajūsmu turpina deju. Es, gandrīz pilnīgi slapjš, viņiem aplaudēju. Lietus, tikpat ātri cik parādījies, pāriet, un sarīkojums turpinās, it kā nekas nebūtu noticis.

(Turpinājums sekos)

pirktajām ieejas kartēm. Jaunie aiziet sagādāt manam kabatas telefonam vajadzīgo „čipiņu”, jo, šķiet, ka bez kabatas telefona Latvijā nevar izdzīvot. Pasēžu ar Andreju un parunājāmies, jo

no programmas: „Deja jau pēc savas sākotnes ir saistīta ar rituālu, saistīta ar tām zīmēm, kas ir uz archeoloģiskām rotām un etnografiskajos tērpos. Tās ir Dieva, Laimas, Māras, Pērkoņa

Izirst kari, sapņi un robežas Atmiņu stāsts

Ilga Winicov Harrington
(Nobeigums)

Sāka klist baumas par Vācijas sadalīšanu un jūnija sākumā nāca klajā Sabiedroto bruņoto spēku plāns par četrām zonām. Tikai vēlāk sapratām, ka šis plāns jau izstrādāts Kasablankā 1943. gadā un Jaltā 1945. gada februārī. Rietumvācijas robežlīniju nosacīja Oderas un Neises upes pēc Staļina dominētās Potsdamas konferences jūlijā, dodot Berlīnei visu četru varu autoritātes statusu. Bailes un neziņa ar atjaunotu sparū atgriezās mūsu dzīvē. Pieaugušie tikai kratīja galvas par „dumjamiem” amerikāņiem, kuŗi dos lielu daļu no iekārotās Vācijas atpakaļ krieviem, ieskaitot Leipciģi. Pat mēs, bērni, sapratām tālākas bēgšanas nepieciešamību.

Mums bija tikai divas nedēļas, lai izvairītos no jaunā Padomju Savienības tikla Leipciģi ietilpinot krievu zonā. Četras ģimenes no mūsu barakas sameta kopā atlikušos līdzekļus un vērtlietas, un mans patēvs un vēl viens vīrs laimīgi atrada kādu tirgoni ar vaļēju kravas automašīnu, kuŗš par dārgu cenu apsolīja mūs aizvest uz Vircburgu Bavārijā, amerikāņu zonā. Otrā rītā agri visi bijām gatavi, bet kravas auto vadītājs sāka pukoties, esot par daudz cilvēku un mantu. Viņa mašīnas riepas neizturēšot tik tālu braucienu ar tik smagu kravu. Manta katram bija tikai tas mazumiņš, kas palicis pēc bēgšanas no Latvijas, un neviens to negribēja atstāt. Tālāka kaulēšanās vilkā labu laiku, un beidzot pēc piedevu piemaksas mēs devāmies ceļā.

Kravas mašīnai bija koka dēļu malas, un tā bija domāta lopu pārvadāšanai, tikai tagad tā veda bēglus tālāk uz dienvidiem. Brauksana gāja lēnām, bieži apstājoties, un vasaras saule karsēja neželīgi. Mēs tupējām uz paunām vai stāvējām, sānu dēļiem pieķērušies. Lietiņš šad tad drusku atvēsināja, bet, ja uznāca kāda lielāka lietusgāze, nebija kur patverties. Bet mēs bijām laimīgi. Daudzi dažādu tautību ļaudis, kuŗi negribēja turpināt savu dzīvi zem Padomju Savienības varas un kam nebija iespējas atrast transportu, virzījās uz rietumiem kājām, grupās vai atsevišķi pāros garās rindās gar ceļa malu. Daži vilka mantiņas ratiņos, citi lēnām gāja tikai ar mugursomu vai koferi pie rokas. Redzējām vecus un jaunus, vīriešus, sievietes un bērnus no rīta līdz vēlam vakaram kustoties vienā virzienā – uz rietumiem.

Ne visi taisnākie ceļi bija lietojami, un vairākas reizes dabūjām ilgi sēdēt ceļa malā, kamēr kravas mašīnas īpašnieks laboja kaut ko zem pārsega pie mašīnas motora. Tumsā viņš negribēja braukt, un tā mēs nokļuvām Vircburgā tikai otrā dienā. Mūsdienās tas prasītu augstākais četras stundas. Pirmais skats uz sasniegto mērķi bija ļoti nospiedošs. Drupas, cik tālu vien acs var saskatīt, – šur tur kādas ēkas vēl stāvēja mazākās ieliņās. Netālu bija upe un sabumbots vecs tilts. Galvenās ielas bija „nošķūrētas”, un likās, bijām apstājušies netālu no

sabumbotās dzelzceļa stacijas.

Mūsu vedējs apstājās pie vienas drupu kaudzes, šķiet, kādreizējā laukumā un lika mums kāpt laukā. Viņš tālāk nebraukšot, lai tiktu laicīgi atpakaļ pie savas ģimenes Leipciģas ārilsētā. Izkrāvis mūsu pauniņas ielas otrā pusē, viņš ātri ierausās mašīnā aiz stūres un, neklausoties uz mūsu atrunām, ka nezinām, kur atrodamies, žigli vien devās atpakaļceļā.

Vēcpilsēta bija stipri sabumbota, un mēs sapratām, ka šeit nekādas naktsmājas nebūs atrodamas. Redzējām vienu otru cilvēku uz ielas, bet tie no mums izvairījās, jo bija acīmredzams, ka esam ārzemnieki. Pāris pieaugušie tāpēc nolēma pāiet drusku tālāk, meklēt citus cilvēkus un uzzināt kaut ko par apkārtnes iespējām. Mamma un es apsēdāmies uz augstas ietves malas, un patēvs Arturs nervozi smēķēja paštū cigareti. Vecākais kungs no mūsu grupas garlaikodamies rakņājās ap milzīgo drupu kaudzi laukuma vidū.

„Ko tu tur rocies?” prasīja Arturs, „neko vērtīgu tur vairs neatradīsi.”

„Nevar zināt, varbūt kaut kas noderīgs vēl palicis,” viņš atbildēja.

„Aha! Trosīte!” viņš iesaucās, vilka kaut ko no drupām, un tai mirkli mēs dzirdējām tādu kļušu šņācienu, kas ātri kļuva skaļāks un skaļāks.

Dzirdēju tikai skaļu „Vai!” no drupām, un Arturs nogrūda

mūs ar mammu no ietves malas garšļaukus renē, pats uzveldamies mums virsū. Nāca sprādziens, un īsu laiku dzirdējām šņākšanu gaisā mums pāri. Tiklīdz tas apklusā, pacēlām galvas un redzējām mūsu pētnieku netālu saļimušu, šur tur kūpēja un ņirbēja mazas liesmiņas. Pētnieka atradums – neizsprāgusi fosfora bumba, kuŗu viņš bija pietiekoši izkustinājis, bet, laimīgā kārtā, nebija pavisam izvilcis, un tā drupas ierobežoja fosfora izplatīšanos. Pētnieka žakete un kreklis bija pilnīgi sadriskāti, un piecēlies viņš tos noplēsa nost. Par laimi, pāris vietējie zināja netālu slimnīcu, kur viņam palīdzēja nokļūt.

Ar visu to uztraukumu es pēkšņi sajutu, ka mana labā roka it kā deg no plaukstu locītavas līdz elkonim. Putaini plankumi pārklāja manu dilbu, un mamma iekliedzās: „Fosfora apdegumi! Nāc, – es tūlīt nomazgāšu.” Mana roka, acīmredzot, bija palikusi virs ietves malas, kas pasargāja no lielākiem apdegumiem.

„Nē, nē, tur nedrīkst likt klāt ūdeni, būs vēl sliktāk,” teica Arturs un mēģināja deguma vietu slaucīt ar kabatlakatu.

Pienāca vecāka vācu kundze. Viņa pazīstot ārstu netālu no *Roentgen* ielas, un tur man varēšot varbūt izpalīdzēt. Laipnā kundze mūs pavadīja līdz ārstam, un vēl tagad redzu, kā viņa zvana pie divstāvu dzeltenas ģipša apmetuma mājas durvīm, kamēr kodu lūpā, lai nebūtu jāraud no sāpēm. Durvis

atvēra sieviete raibā priekšautā un, saprotot, ka esam ārzemnieki, sūtīja mūs uz vietējo slimnīcu. Taču mūsu laipnā pavadone pierunāja ārstu, un drīz viņš man paskaidroja, ka ievainojums jānotīrot ar speciālu smēru, citādi fosfors turpināšot iznīcināt rokas audus. Pēc pusstundas atstājām ārsta māju ar līdz elkonim aptūtu roku saitē. Viņš pat neprāsija maksu, kaut sievietē raibajā priekšautā neizskatījās daudz laipnāka nekā sākumā. Rētas uz rokas izzuda tikai pēc divdesmit gadiem.

Kad atgriezāmies laukumā pie mūsu grupas, mūs sagaidīja pārējie ar ziņu par DP (*Displaced Persons*) nometni Vircburgā, Mainas upes otrā krastā, kur varēšot apmesties. Amerikāņu dibinātā nometne bija UNRRAS (*United Nations Refugee Resettlement Administration*) vadībā un sastāvēja no vairākam pelēkam ēkām, kaŗa laika vācu kareivju kazarmām.

Kaŗi bija beigušies, mūsu sapņi par atgriešanos Latvijā uzlikti uz nākotnes plaukta, un Eiropas robežas pēckara viesuļvētrā pamatīgi savandītas. Nonākot Mainas otrā krastā, mēs pieteicāmies nometnē, un jau tai pašā dienā visiem tika ierādītas guļamvietas lielās kopistabās. Nezinājām toreiz, ka nometnē pavadīsim piecus gadus, pirms radīsies iespēja šķērsot atkal jaunus robežas, šoreiz uz Ameriku. Nezinājām arī, ka sapnis par Latviju būs jātur nākotnes plauktā vēl daudz ilgāk, pirms tas varēs īstenoties.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Baltijas valstu premjēru aicinājums

Triju Baltijas valstu premjēri - Valdis Dombrovskis, Andruss Ansips un Algirds Butkevics kopīgā paziņojumā 23. augustā aicināja ikvienu atcerēties totalitāro režīmu upurus un parādīt tiem pienācīgu godu. Komūnisms un nacisms atņēma dzīvību miljoniem cilvēku. Baltijas valstīs nav nevienas ģimenes, nevienas etniskās un sociālās grupas, ko nebūtu skārusi šo ļaunprātīgo režīmu vardarbība.

“Mēs atceramies totalitāro režīmu upurus un parādām godu tiem, kuŗi cīnījās pret tiranniju un apspiestību. Mēs pieminam visspilgtāko izpausmi Baltijas tautu vēlmei pēc brīvības. 1989. gada 23. augustā divi miljoni cilvēku no Igaunijas, Latvijas un Lietuvas stāvēja roku rokā *Baltijas ceļā* no Viļņas cauri Rīgai līdz Tallinai, lai pieprasītu atjaunot neatkarību, ko bija laupījis padomju režīms. Mūsu mierīgā tiekšanās pēc brīvības bija stiprāka par padomju varu, jo taisnība bija mūsu pusē,” teikts premjēru paziņojumā.

ASV Miera fonda pētījumā Latvija atzīta par stabilu valsti

ASV ekonomikas un politikas žurnāla *Foreign Policy* un ASV pētniecības fonda *Fund for Peace* veidotajā ikgadējā sarakstā Latvija globālajā nestabilo valstu indeksā ierindota starp tām valstīm, kuŗās situācija atzīta par stabilu. Latvija ieņēma 140. vietu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu situācija Latvijā uzlabojusies, un līdz ar to sarakstā Latvija par dažām pozīcijām pārvirzījusi stabilo valstu virzienā. Arī Igaunijā un Lietuvā situācija ir uzlabojusies, Igaunija ir 145., Lietuva - 150. vietā. Visstabilākās valstis pasaulē ir Somija, Zviedrija, Norvēģija, Šveice un Dānija.

Rinkēvičs Helsinkos uzrunā Somijas vēstniekus

Edgars Rinkēvičs pēc Somijas ārlietu ministra Erki Tuomioja ielūguma apmeklēja Helsinkus, lai Somijas vēstnieku ikgadējā sanāsmē uzstātos ar uzrunu par Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbību.

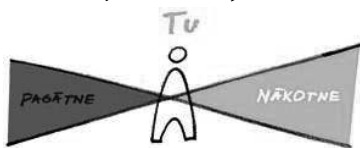

Latvijas ārlietu ministrs pateicās Somijai par nenovērtējamo ieguldījumu Latvijas neatkarības atgūšanā un nostiprināšanā, kā arī par sniegto atbalstu ceļā uz eirozonu un dalību Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (OECD). E. Rinkēvičs norādīja, ka Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbības mehānismi ir nozīmīgi un aktuāli arī šodien.

Latvija atbalsta Somijas - Bal-

tijas jūras valstu sadarbības padomes (BJVP) prezidējošās valsts prioritātes, - kontaktu veicināšanu Baltijas jūras valstu iedzīvotāju starpā, jūras un kuģošanas drošību un civilo aizsardzību. Latvijas ārlietu ministrs arī atgādināja, ka BJVP dalībvalsts ir Krievija un ka tas jāizmanto, lai veicinātu atklātību un uzticību militārās drošības jautājumos.

Ziedojumi Likteņdārzam

LIKTEŅDĀRZS

Latvijas Televīzijas piektajā ziedojumu akcijā “Top Latvijas Likteņdārzs!” saņemti 35 023 lati. Akcija sākās jūlija beigās, un tās nobeiguma sarīkojums - koncerts - tradicionāli notika 23. augustā *Likteņdārzā*. Piecas dienas pirms koncerta - kopš 18. augusta - LTV1 skatītājiem bija iespēja sekot līdz Kārļa Kazāka un velomūziķu braucienam uz *Likteņdārzu*, pieveicot vairāk nekā 400 km. Koncerta dienā ar 34 Latvijas pašvaldību un Latvijas Polītiski represēto apvienības atbalstu *Likteņdārza* amfiteātri tika iestādīti 15 simboliski ozoli.

Akcijas laikā uz ziedojumu tālruni 9000 6382 tika zvanīts 23 159 reizes (maksā par katru zvanīšanu - 1 lats). *Likteņdārzā* uz vietas ziedojumos un dāvinājumos kopš jūlija beigām - 7 656 lati. Savukārt 4 208 latus dārza idejas atbalstītāji akcijas laikā ziedoja Fonda norēķinu kontā. Akcijas laikā *Likteņdārza* draugu alejai ziedoto bruģakmeņu skaits pieauga par 857 bruģakmeņiem.

Vienošanās par budžetu gandrīz panākta

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) 26. oktobrī pēc koalīcijas sēdes sacīja, ka koalīcija ir tuvu, lai panāktu vienošanos par nākamā gada budžetu. Finanču ministrijas piedāvājums ir ļoti tuvs tam, par ko vienojusies koalīcija, tomēr vēl paredzēts precizēt vairākus aspektus attiecībā uz Izglītības un zinātnes ministriju, kā arī uz Kultūras ministriju.

Lielāko summu - 25,4 miljonus latu - rosināts atvēlēt satiksmes nozarei, tostarp autoceļu sakārtošanas programmai.

Vēstnieks Juris Bone saņem Somijas valsts apbalvojumu

Latvijas vēstniekam Somijā Jurim Bonem 23. augustā Somijas Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Pertti Torstila pasniedza Somijas Baltās rozēs komandiera ordeni.

Somijas Baltās rozēs ordenis ir viens no trīs Somijas valsts ordeniem, kuŗus piešķir Somijas Valsts prezidents. Šo ordeni nodibināja maršals Karls Gustavs Emils Mannerheims 1919. gada 28. janvārī. Sākotnējo ordeņa vi-

zuālo formu projektējis somu mākslinieks Aksels Gallens-Kallela.

Bone ir Latvijas vēstnieks Somijā kopš 2009. gada. Kopš šī gada oktobra viņš pārstāvēs Latviju Igaunijā.

Čalovskim ir izredzes tikt uz brīvām kājām

Smagos kibernoziēgumos ASV apsūdzētā Denisa Čalovska advokāts Egons Rusanovs lūdz Ģenerālprokuratūru no apcietinājuma atbrīvot viņa aizstāvamo. Ja prokuratūra saņems oficiālu apstiprinājumu no Eiropas Cilvēktiesību tiesas, ka Čalovska lieta netiks izskatīta līdz decembrim, prokuratūra lems par viņa atbrīvošanu no apcietinājuma.

1500 kilometri par Latviju

Lāpu skrējienis “Apkārt Latvijai” sākās 15. augustā, kad vienlaikus uz Mērsragu un Salacgrīvu no Rīgas Brāļu kapiem izskrēja divas lāpnešu grupas. Skrējiena kopējais garums ir aptuveni 1500 kilometru. Lāpu skrējienis “Apkārt Latvijai” beidzās ar skrējieni no Torņakalna stacijas Rīgā uz pulkveža Oskara Kalpaka pieminekli Esplanādē.

Pēdējā skrējiena daļā no Brīvības pieminekļa, simbolizējot skrējiena dalībnieku vienotību un saliedētību, skrēja Nacionālo bruņoto spēku, Valsts robežsardzes, Latvijas Pašvaldību savienības, Valsts un pašvaldības policijas un *Latvijas Dzelzceļa* pārstāvji. Svinīgajā nobeiguma sarīkojumā pie Kalpaka pieminekļa lāpnešus uzrunāja amatpersonas. Lāpas tika nodotas Jaunsardzes un Skautu un gaidu organizācijas pārstāvjiem.

Somijas un Lietuvas žurnālisti tūristu gaitās iepazīst Rīgu un Zemgali

Mūsu dienvidu kaimiņvalsts divas žurnālistes un četri somi 21. augustā sāka darba vizīti Lat-

vijā, lai sagatavotu publikācijas savu valstu lasītājiem par mūsu tūrisma piedāvājumu. Lietuvietes pārstāv ceļojumu žurnālu *Keļiones ir pramogos* (Ceļojumi un izklaide). No četriem somiem trīs ir rakstoši žurnālisti, viens - fotogrāfs. Trīs somi pārstāv žurnālu *Latu*, kas īpaši saista dabas un aktīvā tūrisma cienītājus (Somijas dabas un aktīvā tūrisma asociācijā ir 78 tūkstoši biedru), un žurnālu *Matkaopas* - izdevumu ceļotājiem vairāk nekā ar 110 tūkstošiem lasītāju. Ārzemju viesi iepazīšanos sāka ar Rīgas jūgendstila mantojumu.

Kataloņiem iedvesma no baltiešiem

Pēc kataloņu dienas avīzs *La Vanguardia* un portāls *TheLocal.es* sniegtās informācijas, Kataloņijas neatkarības atbalstītāji plāno 11. septembrī savākt cilvēkus 400 km garai dzīvajai ķēdei, lai pievērstu starptautisku uzmanību cīņai par neatkarību. Kataloņu nacionālā asambleja akciju nodevējusi par *Ceļu uz neatkarību*. Iedvesmu akcijai viņi smēlušies no *Baltijas ceļa* un tā organizētājiem Baltijā. Nodomu piedalīties dzīvajā ķēdē Kataloņijas nacionālajā dienā 11. septembrī ar parakstiem jau apliecinājuši 300 tūkstoši cilvēku, bet organizatori cer uz vēl iespaidīgāku atbalstu. Pagājušā gada 11. septembrī Barselonas ielās atbalstu Kataloņijas neatkarībai demonstrēja vairāk nekā miljonus cilvēku. Lai akcija iegūtu lielāku publicitāti, pirms tā ir plānoti dzīvās ķēdes izveidošanas mēģinājumi desmitos apdzīvot vietu Kataloņijā un arī ārzemēs.

Vēstnieks Norvēģijā Indulis Ābelis viesojas Kristiansandā

Latvijas vēstnieks Oslo Indulis Ābelis viesojās Kristiansandā un ar pilsētas un ostas vadību un uzņēmējiem pārrunāja turpmākās sadarbības iespējas. Pašlaik Kristiansandas uzņēmēji jau sadarbojas ar Latviju, iepērkot būvmateriālus, celtniecības un drukāšanas pakalpojumus.

Kristiansandā Ābelis tikās arī ar vietējiem latviešiem un aicināja apsvērt iespējas organizēt kopīgus pasākumus, veidot savu organizāciju, kā arī pārsprīdēt iespējamo Latvijas valsts atbalstu. Latviešu biedrības Norvēģijā valdes locekle un Norvēģijas-Latvijas Tirdzniecības kameras vadītāja Liene Rjabkova tikšanās laikā informēja vēstnieku par gūto pieredzi un turpmākiem darbības plāniem.

Tikšanās ar Latvijas disidentu Aldi Cilinski

Prāgā, Vaclava Havela bibliotēkā, 21. augustā bija sarīkota tikšanās ar Latvijas disidentu **Aldi Cilinski** (*attēlā*). Sarīkojumā atcerējās 45. gadskārtu kopš Varšavas līguma valstu iebrukuma Čehoslovākijā, apspiežot *Prāgas pavasari*. Tikšanās organizēja vēstniecība sadarbībā ar Čehijas Totalitāro režīmu izpētes centru.

Aldis Cilinskis no 1968. gada augusta līdz 1969. gada aprīlim Rīgā un Siguldā izplatīja pret Čehoslovākijas okupāciju un Komunistiskās partijas vēlēšanu agitāciju vērstus uzrakstus („Slava Dubčekam! Padomju okupanti, ārā no Čehoslovākijas un Latvijas!”). Tika arī bojāts padomju karavīru piemineklis. Par to Cilinskim piesprieda sodu - ievietošanu psihiatriskajā „Klīnikā” uz nenoteiktu laiku. „Klīnikā” viņš pavadīja četrus gadus.

Ukraina vērē Latvijas veiksmes paraugu Eiropas Savienībā

Ukrainas *Verhovna Rada* deputāts, kas vada Deputātu grupu sadarbībai ar Latvijas Republiku, Ruslans Lukjančuks 21. augustā apsveica Latvijas vēstnieci Ukrainā Dr. Argitu Daudzi Latvijas Republikas *de facto* atjaunošanas gadadienā. Apsveikuma vēstulē Ukrainas deputāts raksta, ka pēc tam, kad Latvija bija pieņēmusi konstitucionālo likumu „Par Latvijas Republikas valstisko statusu”, Ukraina, sekojot Latvijas paraugam, pasludināja neatkarību 1991. gada 24. augustā, un kopš tā laika Latvijas Republika Ukrainai ir ceļvede un sekmīgas Eiropas valsts veidošanas paraugs.

Ukrainas *Verhovna Rada* deputāts, kas vada Deputātu grupu sadarbībai ar Latvijas Republiku, Ruslans Lukjančuks apsveic Latvijas vēstnieci Ukrainā Dr. Argitu Daudzi Latvijas Republikas *de facto* atjaunošanas gadadienā

Savukārt vēstniece A. Daudze apsveica Ukrainas parlamenta sadarbības grupas vadītāju Lukjančuku Ukrainas neatkarības dienā. Par godu Ukrainas svētkiem, vēstniece piedalījās arī Neatkarības dienas oficiālajos sarīkojumos 24. augustā Kijevā.

(Turpinājums 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Godina totalitāro režīmu upužu piemiņu Tallinā

Latvijas vēstnieks Igaunijā Kārlis Eichenbaums 23. augustā pēc Igaunijas valdības ielūguma piedalījās piemiņas ceremonijā pie Igaunijas Neatkarības pieminekļa Brīvības laukumā Tallinā.

Vēstnieks Eichenbaums, Tallinas Diplomātiskā korpusa vecākais, diplomātu vārdā nolika vainagu komūnisma un nacisma upužu piemiņai, kā arī teica īsu uzrunu, norādot, ka Eiropa tikai tagad pakāpeniski pārvar šo pirms 74 gadiem negēlīgi cirsto brūci, un vienojas uz kopīgām vērtībām, kopīgu kultūru un kopīgiem uzskatiem balstītām attiecībām, kas vairo savstarpējo uzticību, kurai tik būtiska loma kontinenta nākotnes gaitā. 1989. gada 23. augustā Baltijas tautas deva civilizētajai pasaulei cerību, vienojoties unikālā 2 miljonus ļaužu 600 km garā dzīvā ķēdē no Tallinas līdz Rīgai un Viļņai, kas bija pārliecinošs apliecinājums, ka brīvība ir stiprāka par tiraniju un apspiedējiem.

Iepazīst Rīgu starptautiskajā kino festivālā

No 22. līdz 29. augustam Nidā, Lietuvā, notiks jau par tradīciju kļuva starptautiskais kino festivāls *Baltijas Vilnis*. Savukārt no 30. augusta līdz 1. septembrim šogad pirmo reizi par festivāla norises vietu kļuva arī Lietuvas pilsēta Klaipēda. Latvijas vēstniecība Lietuvā sadarbibā ar Lietuvas Kinematografistu savienību šogad festivālā īpašu uzmanību veltīs festivāla viesu iepazīstināšanai ar Rīgu - 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētu.

EIROPAS KULTŪRAS GALVASPILSĒTAS PORTĀLS

Aicinot viesus apmeklēt Rīgu, šogad festivālā īpaša vieta tiks atvēlēta latviešu režisoru veidotajām filmām. Nidā un Klaipēdā izrādīs režisora Jāņa Norda spēlfilmu „Mammu, es tevi mīlu”, režisores Ināras Kolmanes spēlfilmu „Mona”, režisora Dāvja Simaņa dokumentālo filmu „Pēdējā tempļa kronika”, režisoru Ivara Zviedra un Ineses Kļavas dokumentālo filmu „Dokumentālists”, kā arī latviešu animācijas filmas.

LNO gaidāmas trīs latviešu oriģināloperu pirmizrādes

Uzsākot 2013./2014. gada sezonu, Latvijas Nacionālā opera paziņojusi arī turpmāko gadu māksliniecisko stratēģiju un citus vērienīgus plānus. Starp tiem ir gan nacionāli, gan starptautiska

mēroga projekti, kuŗu realizācijā darbs jau esot sācies.

“Atbilstoši starptautiskajai repertuāra plānošanas politikai, esam vienojušies ar izciliem izpildītājmāksliniekiem, režisoriem, choreografiem, un jau šobrīd ir noslēgti līgumi ar nākamajos gados plānoto jauniestudējumu radošajām komandām,” sacīja LNO direktors Andrejs Žagars. Tuvākā prioritāte esot Rīgas - Eiropas kultūras galvaspilsētas - projektu īstenošana līdz 2014. gada nogalei. Turpmākajās sezonās LNO repertuārā īpaša loma tiks atvēlēta latviešu oriģināloperām, to iestudējumus uzticot talantīgākajiem latviešu režisoriem. Jau nākamajos gados gaidāmas pasaules pirmizrādes: Kristapa Pētersona opera “Michails un Michails spēlē šahu” Viestura Meikšāna režijā (pirmizrāde - 2014. gada 12. martā); Artura Maskata opera “Valentīna” Viestura Kairiša režijā tiks iekļauta Rīgas - Eiropas kultūras galvaspilsētas - programmā (pirmizrāde - 2014. gada 5. decembrī); Ērika Ešenvalda operas “Temūrētie” Gata Šmita režijā (pirmizrāde - 2015. gada jūnijā). Latviešu oriģināloperu pirmizrādes papildinās arī mūsu izcilā vecmeistara Romualda Kalsona opera “Pazuđusais dēls” (pirmizrāde - 2014. gada septembrī), ko veidos mūsdienu operas režijas zvaigzne no Spānijas - Kaliksto Bieito, kā arī klasika Jāņa Međiņa operas “Uguns un nakts” jauniestudējums Viestura Meikšāna režijā, godinot Raini 150. gadskārtā (pirmizrāde 2015. gada septembrī).

Latvijas skolēnu olimpiādu medaļas

Latvijas skolēni šovasar piedalījās septiņās starptautiskajās mācību priekšmetu olimpiādās: fizikā, ķīmijā, bioloģijā, informātikā, matemātikā, ģeografijā un vides projektos. Viņi sasniedza izcilus rezultātus un pārveda mājās zelta, sudraba un bronzas medaļas.

Kopumā Latvija ieguva vienu zelta medaļu, divas sudraba medaļas un 14 bronzas medaļas. Zelta medaļu saņēma Māris Seržāns, Rīgas Valsts 1. ģimnazijas 12. klases skolnieks, uzrādot izcilas zināšanas ģeografijas olimpiādā. Sudraba medaļas saņēma Mikus Puriņš, Rīgas Valsts 1. ģimnazijas 12. klases skolnieks, par labiem rezultātiem starptautiskajā ķīmijas olimpiādā un Aleksejs Zajakins, Rīgas 89. vidusskolas 10. klases skolnieks, starptautiskajā informātikas olimpiādā.

Latvijas jaunieši saņēma Īrijas prezidenta godalgas

Dublinā Latvijas vēstniecības Īrijā vadītāja vietniece Vija Buša

piedalījās *The Gaisce Alumni Network* Eiropas ekspedīcijas *The Pan European Adventure Challenge 2013* nobeiguma sarīkojumā un Īrijas prezidenta Maikla D. Higinsa godalgu pasniegšanā. Šis projekts tika izveidots, lai veicinātu ciešāku sadarbību, jauniešu līdzdalību un pilsonisko aktivitāti Eiropas Savienībā. Projekts iekļauts 2013. gada pasaules īru salidojumā Īrijā *The Gathering Ireland 2013* programmā.

Latvijas jaunieši saņēma Īrijas prezidenta godalgas

Eiropas ekspedīcijas projektā piedalījās jaunieši no Īrijas, Slovēnijas, Čehijas un Latvijas. Latviju pārstāvēja seši jaunieši no Ogres un Jaunjelgavas, starp tiem bija arī Īrijas prezidenta godalgas ieguvēji. Projekta ietvaros Latvijas jaunieši pārejos projekta dalībniekus iepazīstināja ar Latvijas kultūru un vēsturi.

Spīķeros gaidāma arģentīniešu etno dzeza dziedātāja Sofija Reja

Spīķeru koncertzālē 18. oktobrī pirmo reizi Baltijā uzstāsies arģentīniešu etno dzeza dziedātāja un komponiste Sofija Reja ar pavadošo trio. Sofija Reja jau iekarojusi Ņujorkas, Londonas, Spānijas un citu dzeza mīļotāju sirdis. Viņas jaunais albums *De Tierra y Oro* (“No zemes un zelta”) ieguvis pirmo vietu *world beat* kategorijā gan kā labākais albums, gan kā labākā dziesma augsta prestiža *Independent Music Awards 2013*.

Sofija Reja

Rīgā decembrī notiks mazākumtautību mākslas festivāls “Vienoti dažādībā”

Rīgā no 1. līdz 9. decembrim notiks XI Mazākumtautību mākslas festivāls “Vienoti dažādībā”, ko rīko Itas Kozakēvičas Latvijas Nacionālo kultūras biedrību asociācija. Festivāla laikā rīkos izcilā krievu komponista Sergeja Rachmaņinova 140. dzimšanas dienai veltītu koncertu, notiks gleznu izstādes, literāri mūzikāla programma, kas veltīta Vladimira Visocka 75 gadu atcerei, un citi sarīkojumi. Šogad festivāls ir īpašs arī tāpēc, ka asociācija svin 25 gadu pastāvēšanas jubileju.

Liepājas universitātē angļu valodu mācīs Fulbraita stipendiāte no ASV

2013./2014. studiju gadā Liepājas universitātes mācībspēku rindās papildinās Fulbraita stipendiāte **Laura Valdmanis** no ASV, Filadelfijas. Viņa ieradusies Liepājā stipendijas programmas ETA (*The Fulbright English Teaching Assistant*) ietvaros.

Laura Valdmanis

Ar šīs stipendijas atbalstu Laura vēlas nostiprināt savas pedagogiskās iemaņas, kā arī uzzināt vairāk par savu vecvecāku dzimteni - Latviju. Laurai Valdmanis ir maģistra grāds pedagogijā un skolotājas pieredze.

Dombrovskis kritizē LM akcionārus

Finanču grūtībās nonākušā metāllurģijas uzņēmuma *Liepājas metāllurģija (LM)* akcionāru Sergeja Zaharjina un Iljas Segala rīcība, piekriņot nodot savas akcijas kreditoriem, bet pēc tam tomēr atsakoties to darīt, ir panākusi, ka šobrīd uzņēmuma glābšana nav pavirzījies uz priekšu, intervijā LNT raidījumam *900 sekundes* atzina Ministru prezidents Valdis Dombrovskis. Valdības vadītājs akcionāru rīcību nodevēja par publisku blefu, skaidrojot, ka akcionāri būtiski mainījuši piedāvātos akciju nodošanas līguma nosacījumus, un pārmaiņas kreditoriem nebija pieņemamas. Pašlaik jautājums par uzņēmuma glābšanu nekur uz priekšu nav pavirzījies.

Rīgas pils būvnieki: pils pagaidu jumts ziemai neder

Rīgas pils pagaidu jumts ziemai neder, tāpēc steidzami nepieciešams projekts pastāvīgā jumta izbūvei, pavēstīja pilnsabiedrības *SBRE* pārstāvji. „Vērtējot situāciju Rīgas pili, vēlamies vērēt uzmanību uz to, ka pagaidu jumta risinājums reāli nav paredzēts ziemas apstākļiem un pastāvīgā jumta risinājums būtu vienīgais absolūti drošais risinājums, lai nodrošinātu reālu aizsardzību ekstrēmās laika apstākļos un ziemas periodā, turklāt, pats svarīgākais, ļautu pieslēgt apkuri šajās telpās. Pretējā gadījumā ziemas apstākļos ir risks, ka samirkušās sienas izsals un tiks radīti vēl vairāk neatgriezeniski zaudējumi vēsturiskajai ēkai,” norāda būvnieki.

Iepriekš Rīgas pils apsaimniekotāju «Valsts nekustamo īpašumu» (VNĪ) valdes priekšsēde Baiba Strautmmāne intervijā LNT raidījumam *900 sekundes* norādīja, ka agrākais sākuma termiņš pastāvīgā jumta izbūvei virs Rīgas pils būtu novembris. Pašlaik virs pils ir uzbūvēts pagaidu jumts, kuŗa izturībai būvnieki devuši vismaz deviņu mēnešu garantiju. Tādējādi tas var izturēt arī rudens lietu un ziemu.

Latvijā par 36 000 samazinājies ģimeņu skaits

Latvijā saskaitīts 588 000 ģimeņu - par 36 000 mazāk nekā iepriekš, liecina Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie 2011. gada tautas skaitīšanas dati. Savukārt nedaudz pieaudzis to ģimeņu īpatsvars, kuŗās nebija bērnu vai bija tikai viens bērns. Laikposmā starp divām tautas skaitīšanām, par 307 000, samazinoties iedzīvotāju skaitam, ģimeņu kļuvis par 36 000 mazāk nekā 2000. gadā, kad Latvija tika saskaitīti 624 000 ģimeņu.

Apvienojas trīs reģionu partijas; startēs 12. Saeimas vēlēšanās

Trīs lielākās reģionālās partijas - *Reģionu alianse*, *Latgales partija* un *Vidzemes partija* panākušas vispārīgu vienošanos par reģionālo partiju apvienības *Reģionu apvienība* veidošanu, lai startētu nākamās Saeimas vēlēšanās. Partiju paziņojumā presei teikts, ka jaunās apvienības mērķis ir veicināt reģionālo politisko spēku apvienošanos un kopīgi startēt 12. Saeimas vēlēšanās 2014. gadā. Jaunveidojamai reģionālo partiju apvienībai aicina pievienoties arī citas reģionālās partijas, vēltāju apvienības un reģionālos līderus.

Populārais ASV raidījums Food Paradise TV veido materiālu par Latvijas kulināriju

Pēc nakšņojuma Mežotnes pilī ar Tūrisma attīstības valsts aģentūras (TAVA) gādību Rīgā ieradās ASV radošā grupa, lai izveidotu daudzpusīgu materiālu par Latvijas kulinārijas savdabību, kultūras un izklaides piedāvājumu un spilgtiem tūrisma produktiem.

Četru cilvēku radošā komanda no ASV iepazīstas ar Rīgas Centrāltirgu, Vecrīgu, Jūgendstila mantojumu un maizes cepšanu “Lāčos”. Viesi intervēja viesnīcas *Tallink Hotel* restorāna *Elements* šefpavāri Svetlanu Rižkovu par virtni ar “mūsdienu Latvijas galdu”.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Ērmīgas būšanas

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Esmu, kā tagad mēdz teikt, ulmaņ-laiku bērns: mēdzu lasīt avīzes kopš 1935. gada rudenis. Taču savā garajā "avīžu tārpa" un žurnālista mūžā neesmu pieredzējis neko tik brīnumainu.

Š.g. 24. jūlijā *Latvijas Avīzē* parādījās mans komentārs „1940. gada jūnijs jaunā veidolā?“, kurā teikts, ka portālā *Novij region-2* publicēts plāns, pēc kuŗa secināms, ka Maskavā vēlas redzēt Ušakovu Latvijas valdības priekšgalā. Un 26. jūlijā avīzē *Vesti Segodņa* parādījās Jeļenas Šlusarevas pretrastks *Štrašno, aţ žutj* (Šausalīgi), kurā teikts, ka *Latvijas Avīzes* apskatnieks Māris Antonevičs (!) portālā *Novij region-2* atklājis - un seko Franka Gordona raksta atreferējums. Vai *Vesti Segodņa* redakciju uz šādu neveiklu triku pamudinājušas pāniskas bailes no mana vārda

pieminēšanas? Vārdu sakot, mikla, Un, galvenais, Rīgā taču ir krievvalodīgie, kas lasa **abas** avīzes! Tas ir unikāls gadījums Latvijas žurnālistikas vēsturē.

Pa to laiku Nikolajs Kabanovs žurnālā *7 sekretov* resp. portālā *www.ves.lv* tā kā atgādiens un par manu 24. jūlija rakstu izskās, ka to uz ceļgala (*na kolēnke*) sarakstījis "nezin kas" (*neizvestno kem*). Tātad mans vārds joprojām nav minams. Tabu!

Patiešām ērmīgas būšanas - ja palasāmie Rīgas krievvalodīgajos medijos.

Portālā *www.ves.lv* mēs uzzinām, ka Kristians Rozenvalds - latviešu cilvēks, sabiedrisko attiecību (PR) eksperts - krievvalodīgā kanāla PRO100TV raidījumā *Vopros s pristrastijem* (Āķīgs jautājums) teicis: "Latvijas iedzīvotāju vēlme iestāties eirozonā ir tikpat neviennozīmīga (tipisks padlatvalodas vārdiņš, - F.G.) un padodas manipulācijām, kā savulaik pade-

vās manipulācijām viņu vēlme iestāties Padomju Savienībā."

Jūs kaut ko sapratāt?

Nu, Rozenvalds labprāt paskaidro: "Domāju, situācija bija līdzīga tagadējai. Bija ļoti daudz cilvēku, kas bija neapmierināti tās krīzes dēļ, kas bija pirms tam, viņi bija noguruši no lielības. Es to zinū, dzirdēju no vecmāmiņas, kas bija latvietē, un viņai nevajadzētu atbalstīt iestāšanos (!) Padomju Savienībā. Bet viņi izgāja ielās un dancoja. Kāpēc - nav saprotams. Ne tāpēc, ka viņi tik ļoti gribēja iet pie Staļina, bet tāpēc, ka viņiem bija kaut kas tik ļoti nepieņemams tai iekārtā, ka viņi bija gatavi iziet ielās. Protams, bija ievesti tanki. Bet nevar teikt, ka visi cilvēki, kas dāvāja puķes, bija no "tautas teātra". Viņaprāt, "eiro ieviešana ir tikpat neviennozīmīgs lēmums kā Latvijas iestāšanās Padomju Savienībā". Rozenvalds pareģo, ka pēc 40 gadiem

to atcerēsies divējādi: "Pirmais variants - kāds Dombrovskis, apmulļojis tautu, noveda to pie eiro. Otrais variants - tauta vēlējās eiro, bija tam gatava, atdeva savu nacionālo valūtu, ieplūda jaunā monētārā sistēmā."

Ērmīgas būšanas, ērmīgi ļaudis...

Avīzē *Vesti Segodņa* dod vārdu 70 g. v. Arturam Fogelam, kas patlaban viesojas dzimtajā Rīgā. 1970. gadā matrozis Arturs Liverpūlas ostā aizbēga no padomju kuģa un lūdza politisku patvērumu. Tai laikā viņš briesmīgi nīdis Padomju Savienību un dievinājis Ameriku. Liverpūlē Arturs Latviešu namā iepazīnēs ar Alfonu Kalnu, kas viņam piedāvājis pārcelties uz Kanadu, kur Arturs kādu laiku strādājis viņa firmā. (Varu piebilst, ka 2003. gadā es Toronto iepazīnos ar Alfonu Kalnu - lielisku cilvēku, TZO virsnieku, ar kuŗu var lepoties latviešu trimda, - F.G.) Tagad Arturs Kanadā jūtas labi,

saņēmu labu pensiju. Taču atgriezies atjaunotajā Latvijas valstī Arturs nevēlas... un vispār tagad žultaini nīst ASV un visu amerikānisko. Apprecējis krievieti Tatanu, kas Rīgā bija kopusi viņa sirmo māmuļu un pēc tam pārcēlusies pie Artura uz Kanadu. Arturs uzsver: "Šodien esmu kļuvis par pilnīgi prokrieviski noskaņotu latvieti (...). Esmu pret antikrievisko hysteriju." Arturs aicina Latviju sekot Kanadas paraugam, kur ir vienādas tiesības divām valodām - angļu un franču valodai, kaut gan franču tur ir tikai 12 %, "bet šeit, Latvijā, krievu daudz, daudz vairāk". Arturs Fogels atzīst: "Šodien esmu latvietis, kuŗš grib kļūt krievs."

Ja nu viņš to grib... Bet apmesties Krievijā Arturs acimredzot nevēlas. Pārāk jaukas ir viņa vecumdienas Kanadā, kaut gan turpat blakus ir briesmīgā, nīstā Amerika...

Franks Gordons

Cilvēki, nodokļi un solījumi

Latvijā ir tapusi partiju apvienība nākamās Saeimas vēlēšanās Reģionu apvienība, kas apvieno trīs lielākās reģionālās partijas - Reģionu aliansi, Latgales partiju un Vidzemes partiju. Šajā apvienībā ir pārstāvēta aptuveni trešdaļa Latvijas pašvaldību. Minēto partiju līderi, kas vienojušies par kopīgu startu vēlēšanās, norāda, ka *Reģionu apvienības* svarīgākais uzdevums ir kļūt par galveno Latvijas reģionu interešu aizstāvi Saeimā un valdībā. Partijas *Reģionu alianse* līderis, Babītes novada domes priekšsēdis Andrejs Ence vajadzību reģionālajām partijām apvienoties pamato: „Latvijas reģioni jau ilgstoši ir pabērna lomā. Un aktīvā cilvēku prombraukšana ir acīm redzams apliecinājums, ka tā turpināties nevar! Cilvēkiem reģionos ir jājūt, ka viņi mūsu valstī ir vajadzīgi!” A. Ence vēl piebūdis, ka apvienība nevilks „sarkanās līnijas” un nemēģinās piesaistīt „banānu dalītājus”.

Apvienībā iesaistītā Latgales partija un Vidzemes partija vēl turpina sarunas par iespējamu sadarbību ar *Vienotību*, savukārt Ence žurnālistiem atzīst, ka *Reģionu alianse* pirmām kārtām varētu mēģināt piesaistīt arī citas aktīvas reģionālās apvienības ar lielu iedzīvotāju atbalstu - no Kuldīgas, Daugavpils, Ogres. Tātad pašvaldības sākušas spēku apvienošanas ceļu, jo pretrunas starp pašvaldībām un valdību aug augumā. Turklāt *Vienotībai*, Reformu partijai un Nacionālajai apvienībai (NA) reģionu pašvaldībās liela atbalsta nav, visvairāk savējo pašvaldībās ir val-

dības opozicionāriem *Zaļo* un *Zemnieku savienībai* (ZZS) un *Saskaņas centram* (SC). Taču būtu visai aplami domāt, ka tikai tas vien ir iemesls nesaskaņām starp pašvaldībām un valdību.

Gadu gaitā pašvaldībām uzticētie darbi un pienākumi ir tikai auguši, bet par pašvaldību budžetu to nu nekādi nevar teikt. Kā zināms, pašvaldību budžets - tie ir ienākumi no iedzīvotāju nodokļa, krīzes gados šī summa tika samazināta līdz 80% no ienākuma nodokļa, ko samaksājuši pašvaldības teritorijā dzīvojošie. Protams, ienākuma nodokļa samazinājums par vienu procentu šogad samazināja arī pašvaldību ienākumus, tāpat kā tos samazina lielais skaits bezdarbnieku un tie, kas no Latvijas aizbrauc. Pašvaldības cenšas panākt, lai valdība atdod „atņemto” ienākuma nodokli, savukārt valdība plāno mazliet agrāk vai vēlāk ienākuma nodokli vēl pazemināt un to pašu darīt arī ar nodokļiem neapliekamā minimuma. Protams, pašvaldību ienākumus tas vēl vairāk samazinās.

Ir skaidrs, ka pirms vēlēšanām *Reģionu apvienībai* būs divi neatlaidīgi „precinieki” - *Vienotība*, kuŗas izredzes nākamajās vēlēšanās nav spožas, un *ZZS*, kuŗai gribēties saņemt tik daudz balsu, lai varētu tikt valdībā. *Vienotībai* būs jāpiedāvā dažādi labumi, lai *Reģionu apvienība* piekristu veidot kopīgu sarakstu, un šķiet, ka jau tagad kaut kas tiek pamazām darīts šajā virzienā nodokļu jomā. Savukārt *zaļie zemnieki* savās nostādnēs noteikti ir tuvāk pašvaldību interesēm, jo, piemēram, Aivars Lembergs nepārprotami ir paudis, ka iedzīvotāju ienākumua nodokli pazemināt nedrīkst, un viņam ne visai patīk

arī neapliekamā minimuma paaugstināšana, jo tas vistiešāk ietekmē pašvaldību budžetu. Lai nu kā, politiķi galu galā savas intereses saskaņos (vai arī nostāties kaņojošu noņemtu pozīcijās), bet vissarežģītākā izvēles situācija gaida vēlētajus.

No vienas puses, cilvēki no reģionu un novadu pašvaldībām saviem vēlētajiem ir samērā labi zināmi un prasība palielināt pašvaldību budžetus ir saprotama, - galu galā rūpes par iedzīvotāju ikdienas vajadzībām ir pašvaldību ziņa, bet tam vajadzīga nauda. Vēlētajiem var domāt, ka valstij ir vienalga, kas ar viņiem notiek, bet pašvaldībām gan ne, - tās tiešām grib par viņiem rūpēties. Kopumā varētu piekrist, ka pašvaldībām tomēr cilvēki rūp - kaut vai tāpēc vien, ka pašvaldību deputāti un darbinieki ar saviem vēlētajiem sastopas ikdienā, - jo tālāk no lielajām pilsētām, jo biežāk. Tāpēc ir pat ļoti ticami, ka reģionos daudzi balsos par *Reģionu apvienību*.

Svarīgi ir tas, vai aiz vārdiem par iedzīvotāju vajadzībām vēlētajiem spēš saskatīt paradoksus: pašvaldību cīņa par ienākuma nodokļa nemainīšanu un nevēlēšanās pielaut ar nodokli neapliekamā minimuma paaugstināšanu ļoti daudzus vēlētajus nolemj trūcīgai dzīvei arī nākotnē. Ja par ienākuma nodokli vēl varētu strīdēties, jo minimālās algas saņēmēji tos iegūtos pāris latus tā īsti nepamanīs (to jutīs lielo algu saņēmēji), bet neapliekamais minimums saņemto naudas daudzumu visvairāk ietekmēs tieši tiem, kam ienākumi ir mazi. Ir taču starpība, vai ar nodokļiem neapliek 50, 70 latus vai pat vairāk, ja alga ir tikai 200 latu (nākamgad minimālā alga būs 225

lati jeb 320 eiro). Protams, ne reizi vien ir dzirdētas demagoģiskas runas, ka vajag paaugstināt minimālo algu, tad visiem būs labi - gan pašvaldībām, gan darbaņēmējiem, bet netiek runāts par to, no kādiem līdzekļiem tad lai tās minimālās algas tā uzreiz un tik ļoti paaugstinātu.

Tāpēc ļoti iespējams, ka, piemēram, klausoties Aivarā Lembergā, kas tik ļoti uztraucas par to, kā pašvaldība varēs rūpēties par saviem iedzīvotājiem, vēlētajiem palaidīs gar ausīm, cik nicīgi un kritiski viņu pašvaldības vadītājs izsakās par minēto nodokļu maiņu, un diez vai aizdomāsies, ka „nelaimīgā” ienākuma nodokļa samazināšana viņu pašu trūcīgajos maciņos neko daudz viss neienesīs, bet kopumā darbspēka nodokļu izmaksas ir jāsamazina, lai Latvija konkurences cīņā nepaliktu pavisam pēdējā vietā Baltijā.

Dabiski, tādas pārmaiņas iedarbojas ilgākā laika posmā un ikdienas ēdienkartē uzreiz nav pamanāmas, toties pašvaldību vadītāju pārtumumi valstij ir labi saprotami. Ja vēl atceramies, ka daļa iedzīvotāju joprojām Lembergu uzskata par savu varoni, jo viņš, lūk, gan savā kabatā ielicis miljonus, kas nepavisam viņam nav pienākušies, tomēr ir guvumā dalījies, jo pilsētai klājas tīri labi (varētu domāt, ka pašvaldības budžets tiek financēts no Lemberga personiskās kabatas, nevis no nodokļu maksātāju maciņa!), - tad kļūst skaidrs, ka novados daudzi metīsies balsot par *Reģionu apvienību*, ja tā veidos kopīgu sarakstu ar dievinātā un apbrīnotā Lemberga bidīto un dirīģēto ZZS. Tātad, ļoti iespējams, ka priekšvēlēšanu kampaņā populisms un kvēli solījumi tiks aizstāti ar elementārām

ekonomikas un finanču patiesībām, un daudzi nobalsos, īstenībā nesaprotot, par ko īsti balso. Ir jau labi, ka lielāku novadu cilvēki iesaistās politikā, vienīgi gribētos, lai nodokļu jautājumi netiek skaidroti vienpusīgi.

Partiju rudenī grasās veidot arī biedrība „Demokrātikie patrioti”, ko dibināja tie, kuŗi nepiekrīta partiju *Pilsoniskā savienība*, *Jaunais laiks* un *Sabiedrība citai politikai* apvienošanai, jo viņi ieskatā *Jaunā laika* vadītāji vairāk ir ieinteresēti savā labumā un pakļaus sev abas pārējās partijas. Grūti spriest par iecerēto partiju, iekams nav redzēta un dzirdēta tās programma un pamatnostādnes. Šķiet gan, ka topošajai partijai būs grūti rast motivāciju, kā piesaistīt vēlētajus: *NA* ir sevi deklarējusi par latviešu interešu un nacionālo jautājumu risinātāju, *Vienotība* cenšas sevi pasniegt par valsts glābējiem un labiem rēķinātājiem, kas izdabūjuši Latviju ārā no krīzes, bet Reformu partija savulaik nāca ar reformu idejām. *Reģionālā apvienība* cīnīsies par novadu un to iedzīvotāju tiesībām un prasi vairāk līdzekļu pašvaldībām. Kaut kādas vispārīgas frazes bārsta arī Repše un viņa atbalstītāji, tāpēc vēlētajiem nākamgad būs, par ko padomāt.

Tikmēr „DNB Latvijas barometra” jaunākie pētījumi liecina, ka sabiedrības noskaņojuma uzlabošanās tendence pēdējos mēnešos atkal ir samazinājusies. Iedzīvotāji kritiskāk vērtējuši lielāko daļu ar valsts un ekonomikas attīstību saistīto indikatoru, un viskritiskāk ir vērtētas Latvijas ekonomiskā stāvokļa pārmaiņas un kopējās situācijas attīstība valstī.

Sallija Benfelde

KAS IR FRANKS GORDONS? Sveicam mūsu mīlo un cienājamo autoru 85. dzimšanas dienā!

Laimīgā kārtā 1941. gada jūnijā beigās, nedēļu pēc *Unternehmen Barbarossa* un pāris dienas pirms vācu karaspēka iesoļošanas Rīgā, divpadsmitgadīgajam Franču liceja skolniekam Frankam (Efraimam) Gordonam kopā ar vecākiem izdevās iekļūt bēgļu vilcienā, kas devās ziemeļaustrumu virzienā. Gadus vēlāk viņš piebilst, ka sliktāk klājies daudzām citiem Latvijas židiem, kuŗi no Latgales pilsētām un miestiem kājām, pajūgos un uz divriteņiem devās uz austrumiem. Kad šie nelaimīgie bija sasnieguši veco Latvijas un PSRS robežu, viņiem ceļu aizšķērsoja īpašas NKVD karaspēka vienības – *zagraditelņije otrjadi*: „Stop, tālāk nedrīkst! Ceļš slēgts, dodieties atpakaļ, citādi šausim!” Kremļa bija devis rīkojumu nelaist pāri robežai bēgļus (...). Židu bēgli bija spiesti doties atpakaļ, pretim drošai nāvei.

Pēc daudz dažādiem piedzīvojumiem un atgadījumiem bēgļu gaitās Iekškrēvijā sešpadsmitarpus gadu vecā knauka atgriešanās no Irētiņas augšteces novada Rīgā dažas nedēļas pirms kara beigām, darbs Latvijas PSR Telegrafa aģentūrā (padomju ziņu biroja TASS filiālē), mācīšanās neklātienē Lomonosova vārdā nosauktās Maskavas Valsts universitātes Žurnālistikas fakultātē, ko beidz 1959. gadā (diplomdarbs: „Latviešu satiriskie žurnāli 1905. gada revolūcijas laikā”), jau pirms tam (1957) pāriešana uz vakara avīzi *Rīgas Balss* ārzemju ziņu tulkotāja un žurnālista darbā. Šis posms atainots atmiņu seriāļā „*Rīgas Balss diena un nedienas*” trimdas avīzē *Laiks* (1977) un angļu valodā *An Adventure during the Thaw: The Evening Newspaper Rīgas Balss – Personal Experiences 1957- 1971* (*Journal of Baltic Studies*, 1988, 2).

Tiklīdz Rīgā kļuvis zināma Gordona atļaujas pieprasīšana 1971. gada rudenī izceļošanai uz Izraēlu, viņš kā „otkazņiks” ar kaunu tiek padzīts no *Rīgas Balss* un ir spiests iztīk sev un ģimenei pelnīt kādā sandaļu darbnīcā līdz pat dzimtas pilsētas atstāšanai 1972. gada augustā. Neilgam laika posmam „absorbācijas” centrā Givat-Adas ciematā seko apmešanās tagadējā dzīvesvietā – Telavivas dienvidu nomalē, līdzās senajai Jafai, mikrorajonā, kas saucas *Tel Kabir* (Dižais paugurs). Būdamis zvērīnāts „preses vilks” ar izcilām svešvalodu zināšanām, Gordons tūlāk mēģina nodibināt saites ar krievu un vācu izdevējiem Telavivā – *Naša strana* un *Israel Nachrichten*, kļūst par to līdzstrādnieku (1973-2000).

Bet, lai kur arī būdamis, Franks ir un paliek nelabojams Rīdzinieks - ar lielo „R”. Pret dzimto Rīgu viņš jūt daudz ko vairāk nekā tikai sentimentu. Vēstures zinātni doktoru, „Latviešu tautas piedzīvojumi”, romāna „Pakāpies torni” u.d.c. grāmatu autora Ulza Gērmaņa raksturojumā Franks ir Rīgas puika. Un pats Franks: Rīga paliek pie manis, ar mani un mani. Dzimtā Rīga – Kengarags un Purvciems, „Vārnu iekas republika” un Imanta, Jugla un Čiekurkalns, tur, kur kino „Teika”, tur, kur kino „Gaisma”,- viņš raksta sava Televīvas mājokļa darbistabā

zem Pēterbaznīcas attēla, cerēdams, ka reiz Daugav's abās malās sāksies nākotne, kuŗā vairs nebūs vietas svešam zaldātam. Salkdams pēc domubiedriem, jau pirms apmešanās Telavivā un savas legālās klātienes nostiprināšanas Izraēlā viņš mēģina nodibināt kontaktu ar latviešu trimdu, vispirms rakstīdams uz labu laimi un nepilnīgu adresi Dr. Bruno Kalniņam, tolaik Austrumeiropas sociāldemokrātu - trimdnieku pārstāvim Sociālistiskajā Internacionālē. Seko vēstuli ap-

maiņa ar Kalniņu un sakaru uzņemšana ar citiem latviešu bēgļu inteliģentiem un nacionālpolitisko spēku balstiem Stokholmā – Uldi Gērmani, Vilni Zaļkalnu, Agni Balodi, Jāni Ritumu u. c., kam, pārfrazējot Gordonu, piemītusi eiropiska demokrātijas, tautiskuma un sociālās taisnības izpratne. Daļa no viņiem ir latviešu sociāldemokrātu mēnešraksta *Brīvība* veidotāji. Jau 1972. gada septembrā numurā parādās Gordona raksts „Rīgas atvasara 1972”, kam seko virkne citu. Tiek arī sarunāts raksts „Jāzēpa un viņa brāļu zemē” Raiņa un Aspazijas Gādagrāmatai, kas iespiests 1975. gada laidienā.

Sarakstīšanās ar „stokholmiešiem” ir vienmēr par lietu, par lielajiem jautājumiem, nevis amerikāniskā *small talk* stila tukša vāvuļošana.

Pašā centrā, protams, koloniālā Padomju Savienība un tur iekļautās nekrievu tautas – ar uzsvāru uz latviešu tautas dzīvības stratēģiju. Domu rakstīt plašāku darbu par tā dēvēto nacionālo jeb tautību problēmu visdedzīgāk atbalsta ar asu un loģisku prātu pveltītais Uldis Gērmanis. Un jau 1974. gada pavasarī Helmara Rudziša apgāds „Grāmatu Draugs” Ņujorkā laiž klajā Alberta Sābrā, agrāk nekad nedzirdēta autora, 174 lapu pusēs biezu, ļoti izkoptā latviešu valodā sacerētā grāmatu „Lokanums un spīts”. Nekrievu likteņgaitas mūsdienu Maskavijā, kas trimdas latviešu sabiedrībā rada plašu atbalsi, varētu gan teikt – izraisa veselu sociālo sprādzienu.

„Sen neesmu lasījusi grāmatu, kur tik daudz rūgtas patiesības!” izsaucās Zenta Mauriņa. Prozas rakstnieka Jāņa Klīdzēja raksturojumā Alberts Sābris ir vienreizīgs tautas jūtu izteicējs gan ar sāpēs sakostiem zobiem, gan ar humoru, gan ar asmeņīgu satīru, (...) latviešu un citu krievu apspiesto tautu jūtu, domu, vēlmju un sirdsapziņas reprezentētājs. Parādās vārdu salikums ”latviešu Solžeņicins”. Rakstnieks, tolaik laikraksta *Latvija* (Vācijā) redaktors Alfreds Dziļums ir vienisprātis ar Sābrā

valodā sacerētajam modernajam romānam „Mijkrēslis mikrorajonā”, kur intriģējošā veidā atklāti patiesi notikumi vienā no daudzajiem Rīgas mikrorajoniem, bet pārveidoti tā, lai istos „vainīniekus” direktīvajiem valsts orgāniem neizdotos identificēt. Vēl pirms tam, 1974, un 1975. gadā, „Grāmatu Draugs” laiž klajā Aleksandra Solžeņicina „Gulaga arhipelags” pirmos divus sējumus Franka Gordona tulkojumā.

Franka Gordona iekļaušanās trimdas latviešu sabiedrības aktivitātēs, protams, izraisa zināmu nervozitāti vietējo padomju varas pārstāvju vidū VDK filiāles - Latvijas Komitejas Kultūras sakariem ar tautiešiem ārzemēs izdevumi, piemēram, *Dzimtenes Balss*, sāk lincot Gordonu ar tādiem apzīmējumiem kā „rūdīts nacionālists, no kuŗa rakstiem plūst duļķainas naida straumes pret Sociālistisko Dzimteni” (1979,13). (...)

Sākot ar aizvadītā gadsimta 80. gadu vidū Radio *Brīvā Eiropa* latviešu redakcijā Minchenē vismaz reizi nedēļā no Telavivas pienāk piecas minūtes garš vai garāks, rūpīgi veidots teksts, kas kļūst par daļu no latviešu raidījumu kopīgā skanējuma, šķūmā īsīļņos, vēlāk arī citos. Šajos gados rodas arī iespēja tikties personiski ar harismatisko Franka personību, Radio *Brīvā Eiropa* regulāru ārstata līdzstrādnieku līdz pat raidījuma slēgšanai.

Līdz ar minētajām publikācijām jāmin Franka Gordona grāmatas, kuŗas laiž klajā Lilitas un Viļņa Zaļkalna vadītais apgāds „Memento” Stokholmā – atlase no rakstiem, kas tapuši laika posmā no 1977. līdz 1987. gadam, „Dienas un nedienas” (1988), un Vaivas Puķītes un Jāņa Strauberga angļiski tulkotā *Latvians and Jews between Germany and Russia* (1990), kam vēlāk būtiska vieta tiek atvēlēta arī latviešu valodā – „Latvieši un židi spilēs starp Vāciju un Krieviju” (1994, papildināts

izdevums 2001), kur, citējot Uldi Gērmani, „ar gudru iecietību un izpratni apcerētas latviešu un židu attiecības, kuŗu visnotaļ labvēlīgo attīstību dziļi nožēlojamā veidā iedragāja divu gangsterisku režīmu – krievu bolševiku un vācu nacistu – noziedzīgās izdarības un tikumisko normu degradācija”.

Savu plašo zināšanu spektru Franks Gordons liek lietā, arī būdamis Latvijas Okupācijas mūzeja biedrības loceklis. Un tiem, kuŗi minstinās, tiklīdz jāatbild uz jautājumu, vai 1940. gada jūnijā Latvija tika okupēta, viņa atbilde ir gaužām vienkārša: „Nav jābūt tiesībniekam, lai rastu skaidrību šajā jautājumā: svešs karaspēks ieņāk kādas valsts teritorijā. Tā ir okupācija. Un šī svešā karaspēka klātbūtne nosaka visu pārējo – aneksiju, inkorporāciju jeb iekļaušanu, režīma maiņu. (...) Ja šis svešais karaspēks 1945. gada vasarā atkāptos aiz Zilupes, nebūtu vajadzīgs ne zviedru, ne angļu desants, lai visa tā padomju padarīšana izkūpētu vienā rāvienā.”

Uzņemoties *Jaunās Gaitas* vadīšanu (1998), tūdaļ, protams, lūdzu Franku kļūt par kultūrai un brīvai domai veltītā rakstu krājuma līdzstrādnieku. 2004. gadā *Latvijas Avīze* parliecina dot arī šim laikrakstam rakstus, kuŗus lasītāji novērtē ļoti pozitīvi, piemēram: „Ar prieku lasu viņa rakstus!” Vai: „Veselā saprāta piliens pret to šizofrenisko samazgu jūru, ko katru dienu saražo krievvalodīgā prese”.

Šo izdevumu var uzlūkot par grāmatas „Dienas un nedienas” turpinājumu ar Franka Gordona rakstu atlasu no *Jaunās Gaitas*, *Latvijas Avīzes* un *Laika* (2000-2011). Plašais fakto materiāls un ietilpīgie, visnotaļ radoši pausti secinājumi, kuŗos laiku pa laikam nosprāķš pa ironijas dzirkstelei, vienlaikus liecina par paša autora gaišo, spēcīgo, intelektuāli spraigo personību.

Rolfs Ekmanis

Redakcija pirmsdzimū dienas noskaņās uzdeva Frankam dažus jautājumus

Ļoti „oriģināls” pirmais jautājums - kā tu jūties?

Jūtos puslīdz labi. Lasu ar brīlēm plūs lupu, rokas un kājas kustas, iekšās – OK. Es būtu apsūbējis un panīcis, ja nebūtu adrenalīns - pienākums ik nedēļu rakstīt sleju *Laikam/BL* un vēlme reizumis rakstīt *Latvijas Avīzei*. Tas disciplinē un dod, kā tas angļiski tik labi skan, „drive” (draivu).

Kā pats izskaidro savu nenoliedzamo autoritāti trimdas latviešu avīžu lasītāju vidū? It visās *Laika* aptaujās tu esi “topā”.

Autoritāte? Nemāku pateikt. Varbūt laba atmiņa un pieredze.

Kā tu domā - vai Helmars Rudzītis būtu patīkami pārsteigts, ka viņa lolojums *Laiks* nā-

kamgad svinēs 65 gadus? Un ka joprojām ik nedēļu svaigu komentāru tam uzraksta Franks. Kuŗš, starp citu, savulaik novēlēja Rudzītim “pārvākties no Beiridžas Trešās avēnijas šaurajām istabām uz plašām un ērtām telpām, teiksim, tai Rīgas ielā, ko atkal sauks Brīvības iela...?”

Rudzītis būtu priecīgs, ka *Laiks* joprojām iznāk, un varbūt būtu vēlējis, lai *Laiks* kļūtu pievilcīgs jauniebraucējiem no Latvijas.

Ko pats sev novēlēsi 1. septembrī?

Novēlu - kā mēdz teikt židu miestā - “lai nebūtu sliktāk”. Ceru, ka manas atbildes ir adekvātas (kā tagad mēdz teikt).

No sirds sveicam FRANKU GORDONU nozīmīgajā jubilejā un novēlam allaž možu un radošu garu!

Esam Tev, Frank, no sirds pateicīgi, ka esi mūsu pulkā!

Laika un Brīvās Latvijas izdevēji un redakcija

Bezdarbs Latvijā – mīts vai īstenība?

Nodarbinātības valsts aģentūras direktore Inese Kalvāne intervijā Laikam un Brīvai Latvijai

Kā Nodarbinātības valsts aģentūra – valsts organizācija ar savu darbu iesaistās Latvijas iedzīvotāju reemigrācijas plānā?

I.K.: Veicot savus ikdienas pienākumus – informējot par to, kādas ir darba iespējas Latvijā, Latvijas novados, konkrētos uzņēmumos. Sniedzot atbalstu cilvēkiem, kas meklē darbu, un, organizējot darba devēju un darba ņēmēju satikšanos. Un vēl – dodot iespēju cilvēkiem papildināt savas zināšanas un prasmes, iegūt jaunas, darba tirgū pieprasītas zināšanas utt.

Biju patīkami pārsteigta, uzziņot, ka paralēli informācijai par darba iespējām Aģentūra arī rīko ļoti daudz kursu un īsteno projektus, lai cilvēki apgūtu jaunas zināšanas un papildinātu jau iegūtās...

Tā kā ir pieejams Eiropas struktūrfondu finansējums, mūsu klientiem varam piedāvāt ļoti daudzpusīgu atbalstu: kvalifikācijas celšanas kursus konkrētā specialitātē, jaunu arodu apguvi, svešvalodu apmācību, datorapmācību bez vecuma ierobežojuma. Vēl ir arī īpašas subsidētās nodarbinātības programmas cilvēkiem, kuriem ļoti grūti atrast darbu, to skaitā bezdarbniekiem ar invaliditāti vai, piemēram, jauniešiem, kuriem nepieciešama darba pieredze. Latvijā turpinās arī tā sauktā „simtlatnieku programma” – bezdarbnieki pašvaldībās tiek iesaistīti sabiedrībai derīgos darbos, par to atalgojumā saņemot 100 latus mēnesī.

Cilvēkiem, kuri atkarību dēļ nevar atrast darbu, mēs piedāvājam iespēju ārstēties no alkohola, narkotisko vai psihotropo vielu atkarības. Tā sauktās Minesotas 12 soļu programmas ietvaros mūsu aģentūra kopš pērnā gada nogales palīdzējusi 70 bezdarbniekiem, un no viņiem deviņi jau ir atraduši darbu, 45 – turpina piedalīties mūsu programmās.

Visos valsts reģionos mēs rīkojam Vakanču gadatirgus – tā ir

iespēja darba devējam ar darba ņēmēju satikties „aci pret aci”. Aģentūras ziņā ir sniegt informāciju par situāciju darba tirgū, par darba iespējām un dzīves apstākļiem, arī par atalgojumu. Mūsu speciālisti piedalās arī citās Eiropas valstīs rīkotajos Darba gadatirgos, piemēram, Īrijā, stāstot par darba iespējām Latvijā.

2004. gada 1. maijā Latvija pēc valsts pievienošanās Eiropas Savienībai kļuva arī par Eiropas nodarbinātības dienestu tīkla EURES dalībvalsti. Ar EURES informācijas tīkla palīdzību darba meklētājs var iegūt informāciju par brīvajām darba vietām, dzīves un darba apstākļiem Latvijā un citās Eiropas valstīs, atliek vien ieskatīties mūsu mājaslapā (<http://www.nva.gov.lv/>), kur ir arī EURES sadaļa (<http://www.nva.gov.lv/eures/>). Ja internets nav pieejams, var ierasties uz konsultāciju klātienē vai sazināties ar konsultantu pa tālruni. EURES konsultanti apmeklētājus pieņem mūsu filiālēs Rīgā, Daugavpilī, Liepājā, Jelgavā, Rēzeknē un Cēsīs.

Tāpat mēs nodrošinām bezmaksas karjeras konsultantu pakalpojumus, kas profesionāli palīdz cilvēkiem apzināties savas spējas un dotības un plānot karjeras attīstību. Informāciju par Latvijas darba tirgū pieejamajām brīvajām darba vietām interesenti var iegūt CV/Vakanču portālā mūsu mājaslapā (<http://cvvp.nva.gov.lv/>). Šā gada septiņos mēnešos NVA reģistrētas 41 150 darba devēju pieteiktās vakances, vairāk nekā 20 tūkstoši no tām publicētas CV/Vakanču portālā.

Noteikti vēlos pieminēt vēl iespēju ar aģentūras atbalstu apgūt vidējo izglītību un saņemt atbilstīgu dokumentu par to. Šai ziņā darbojamies kopā ar Latvijas Izglītības ministriju. Jo, kā izrādās, ir liels jauniešu skaits, kuri izglītība pēc pamatskolas pabeigšanas nav turpinājusies. Līdz ar to radies formāls šķērslis karjērai. Piemēram, cilvēks ar pamatskolas izglītību strādā kādā Eiropas valstī par elektromontieri, bet viņa prasmju līmenis atbilst elektriķa profesijai. Taču viņš to nevar sertificēt, jo... nav vidējās izglītības

dokumenta. Elektriķa profesija it visur pasaulē dod „mūža maizi”, kā mēs to zinām. Elektriķi ir un būs pieprasīti speciālisti. Ar aģentūras palīdzību iegūstot vidējo izglītību, apstiprinātu ar dokumentu, cilvēks var iegūt kvalifikāciju un materiālo nodrošinājumu.

Vai tas mīts, vai patiesība – Latvijā bezdarba nav! Jo tik bieži nākas dzirdēt: gandrīz vai neiespējami Latvijas laukos noligt viriņu, kas saskaldīs malku utt. Pat tiek stāstīti „reāli” stāsti, ka lielrūpnieki dažviet nevar atrast darbiniekus ražotnēs par algu 600 – 700 latu mēnesī plūs mitekļis.

Bezdarbs reāli ir, turklāt tas nav mazs. Bezdarba līmenis Latvijā kopš 2010. gada marta samazinās. Augusta sākumā reģistrētā bezdarba līmenis valstī bija 9,4%, savukārt saskaņā ar CSP un Eurostat aprēķiniem darba meklētāju īpatsvars 2. ceturksnī Latvijā bija 11,4%.

Latvijā augusta sākumā bija gandrīz 93 tūkstoši reģistrēto bezdarbnieku. 39% no tiem jeb 36,5 tūkstoši cilvēku – ilgstošie bezdarbnieki, tie, kas bez darba ir ilgāk nekā vienu gadu. Iemesli ir dažādi: motivācija, alga, jau minētās atkarības, vēl arī tas, ka „ne-

satiekas” darba devējs ar darba ņēmēju. Darba devējam ir jādomā, kādu atalgojumu, kādus darba un dzīves apstākļus viņš piedāvās, savukārt darba ņēmējam ir objektīvi jānovērtē, ko viņš pats var piedāvāt. Svarīga problēma ir arī tā sauktā ģeogrāfiskā mobilitāte – cik tālu darbs no mājām, cik tālu skola, kur sūtīt bērnu mācīties un cik tālu ambulance. Tiek uzskatīts, ka Latvijā ekonomika koncentrējas Rīgā. Taču mīts ir arī tas, ka laukos dzīve apstājusies. Aģentūra īsteno reģionālās mobilitātes veicināšanas pasākumu „Darbs Latvijā”, kas darba meklētājiem ļauj atrast darbu un strādāt attālak no savas dzīvesvietas Latvijā. Šis atbalsta programmas dalībniekam mēs nodrošinām finansiālu atbalstu transporta un dzīvojamās telpas ires izdevumu segšanai pirmos četrus mēnešus pēc darba tiesisko attiecību uzsākšanas tādā darba vietā, kas atrodas vismaz 20 km attālumā no deklarētās dzīvesvietas. Mūsu finansiāla atbalsta vienam nodarbinātajam kopumā gan nevar pārsniegt 280 latus. Šobrīd programmas mērķa ir 100 nodarbināto, un finansiālais atbalsts tiek pieprasīts galvenokārt transporta izdevumu segšanai ceļā no dzīvesvietas uz darba vietu un atpakaļ.

Vēl kāds mīts (vai patiesība?) – pabalstu sistēma Latvijā ir tāda, ka cilvēki nav motivēti strādāt, jo saņem valsts naudu plūs... vēl kaut ko. Vai šis „vēl kaut kas” nav tā sauktās „aploksņu algas” jeb „ēnu ekonomika”?

Šā gada maijā beidzās kāds pētījums, kurā piedalījās arī Pasaules bankas eksperti, un secinājums ir – nav pamata apgalvot, ka pabalstu sistēmas pēc cilvēki nemeklē darbu. Galu galā ir taču arī gluži cilvēciska motivācija – strādāt un būt noderīgam sabiedrībai! Un tomēr nevar noliegt, ka kaut kā taču cilvēki izdzīvo, saņemot nelielus pabalstus. Laukos tas ir skaidrs – daudz kas no pārtikas tiek izaudzēts pašu saimniecībās, iemaiņits ar kaimiņu. Taču, lai, piemēram, samaksātu par komunālajiem pakalpojumiem, ir vajadzīga nauda. Un

kaut kur to dabū.

Valstī tiek veidots kārtējais budžets, ministrijas un resori cīnās par savu daļu. Vai jūs arī?

Nē, mēs šai cīņā necināties. Ir noteikta naudas summa, kas paredzēta mūsu darbam plūs Eiropas Sociālā fonda līdzekļi, kurus ietvaros mēs strādājam un savu darbu plānojam. Cita lieta – arī mēs vēlamies Eiropas līmenim atbilstīgu atalgojumu saviem darbiniekiem un attiecīgu Aģentūras darba vidi. Tā, protams, ir problēma šābrīža Latvijas ekonomiskajā situācijā.

Iznāk tā – jo labklājīgāka būs valsts, jo mazāk naudas vajadzēs Aģentūrai?

Tā ir, taču mums vienmēr būs nepieciešamība attīstīt savu sniegto pakalpojumu līmeni. Arī tad, ja valstī būs augstu attīstīta ekonomika.

Uzzīmēsim Latvijas „vidējā” bezdarbnieka portretu!

Tas „vidējais” gan atšķirsies arī, salīdzinot Latvijas reģionus... Bet kopīgas iezīmes ir: sieviešu vairāk nekā vīriešu (gluži tāpat kā darba tirgū!). Visvairāk bezdarbnieku ir ieguvuši tikai vidējo vispārējo, pamatizglītību vai izglītības līmenis ir zemāks par pamatizglītību. Bezdarbnieku kopskaitā šādu bezdarbnieku ir gandrīz puse. Ja runāt par reģistrēto bezdarbnieku nodarbošanos pirms bezdarba perioda, tad līderos ir tādas profesijas kā palīgstrādnieks, mazumtirdzniecības veikala pārdevējs, apkopējs, sētnieks, pavārs, kurinātājs, pārdevējs konsultants. Vismazāk bezdarbnieku ir ar augstāko izglītību – 14%. Bezdarbnieku ar augstāko izglītību vidū visvairāk ir bijušo ekonomistu, inženieru, skolotāju, vadītāju, dažādu speciālistu un juristu.

Ilgstošie bezdarbnieku vidū vairāk ir cilvēku virs 50 gadu vecuma, turklāt – ar profesionālo izglītību. 18% ilgstošo bezdarbnieku ir pirmspensijas vecumā, tas ir vecāki par 57 gadiem. Vairāk nekā puse (51,4%) no reģistrētajiem pirmspensijas vecuma bezdarbniekiem ir ilgstošie bezdarbnieki.

Šā gada augusta sākumā Aģentūrā bija reģistrēti 8 813 jaunieši bezdarbnieki vecumā līdz 24 gadiem, tas ir 9,5% no kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaita. Jauniešu vidū lielāks bezdarbnieku skaits ir ar zemāku izglītības līmeni – 67%. Teritoriāli – tieši šo jauniešu skaits lielāks ir Zemgalē. Bezdarbnieku skaits kopumā – lielākais Latgalē, turklāt ar augstāku izglītības līmeni. Taču jaunieši darbu atrod ātrāk, savukārt tie bezdarbnieki, kuru vecums pārsniedz 50 gadus, ir noturīgāki darba attiecībās.

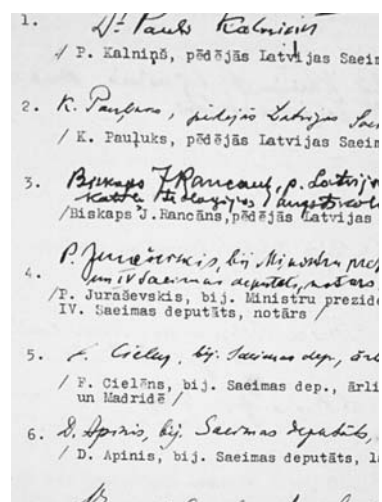
Runājot par darba iespējām – joprojām darbinieku pietrūkst metallostrādē, transporta pakalpojumos, īpaši to, kuriem ir atļauja vadīt kravas auto starptautiskos reisos; vajadzīgi valodu, – īpaši – Skandināvijas valstu valodu prātēji, nevis zemas kvalifikācijas strādnieki. Tāpēc jādomā, kā izglītoties, pilnveidoties, labi pārzināt mūsdienu tehnoloģijas. Un lai būtu vēlēšanās strādāt. Nodarbinātības valsts aģentūra piedāvā plašu palīdzības pakalpojumu klāstu.

Latvijas Centrālo padomi un „trešā ceļa gājējus” pieminot

(Turpināts no 1. lpp.)

Referents uzsvēra, ka LCP darbību nedrīkst skatīt izolēti, jāpētī vēsturiskās kopsakarības, angļu, amerikāņu un citu valstu sūtniecību loma, kā arī igauņu un lietuviešu darbošanās. Līdz šim bijuši galvenokārt divi avoti, uz kuriem pamatoti pētījumi – 1945. gadā iznākušās *Latvju Ziņas* un 1986. gadā izdotā Leonīda Siliņa grāmata „Latvijas Centrālā Padome”. Pētniekiem pievienojies arī Okupācijas mūzeja vēsturnieks Uldis Neiburgs.

Bija prieks sarīkojumā redzēt jaunsargus, Kurzemes piekrastes – „laivu akcijas” teritorijas pašvaldību un mūzeju pārstāvjus. Arī

Memoranda kopija bija aplūkujama sarīkojuma dalībniekiem

ļaudis no Rubeņa fonda, kuri 10. augustā Usmas Tautas namā sarīkoja zinātnisko konferenci un ceļojošo izstādi par pretošanās kustību Latvijā.

Liepājas sarīkojuma emocionālā kulminācija bija Dzintras Gekas dokumentālā filma „Konstantīns” – par K. Čaksti. Mākslinieciski un informatīvi precīzs un vērtīgs „trešā ceļa gājēju” un notikumu dokumentējums. Prieks arī par to, ka sarīkojumu apmeklēja Liepājas pilsētas galva Uldis Sesks. „Mesti ir kauliņi – brāziet nu, viesuļi!” – teica Rainis.

Ligita Kovtuna

Taira Zoldnere
(Turpināts no Nr. 32)

Sibīrijas skarbaisskaistums

“Sibīrijas bērnu fonda” ekspedīcija uz Sibīriju 2013. gada jūlijā

Magadana - starp mūžam zemām debesīm un mūžam sasalušo zemi

Rīts, kad mums jāmēro 620 km garais ceļš uz Astrīdas dzimto ciemu Susumanu pašā Kolimas sirdī, pienāk vēss, miglains un lietains. Vietējie gan mierina, lai priecājamies, ka nebūsim putekļi. Tajā brīdī to īsti nenovērtējam, un tikai vēlāk, kad tiešām dabūjam izbaidīt Kolimas putekļus, saprotam, ko tie nozīmē. Kolimā pat ceļa putekļi ir īpaši - tumši pelēki, smalki, smalki, ielien visur, ilgi turas gaisā, nenosēžas, liekas, plaušas ātri vien tiek ar tiem pilnas. Vēl neliela aizture pirms izbraukšanas - vietējie grib, lai samaksājam visu ceļa naudu uz priekšu. Saprotams, mums tas nav pieņemami. Beidzot divu busiņu īpašnieki tiek pārliecināti par mūsu godīgumu un maksāspēju, un varam doties ceļā.

Pirmie 150 km būsim asfaltēti, pēc tam - zemes ceļš. Izbraucot no Magadanas, redzam nopietnu avariju. Automašīna sadauzīta, grāvi, ceļa malā, ar brezentu apsegts nelaimes gadījuma upuris. Neiepriecinoši. Kas būs tālāk? Lietus list, busiņā kondicionēšanas iekārtas, protams, nav, logus vaļā taisīt nevar, un tie palēnām aizsvīst, līdz arī ārā neko daudz neredzam. Atliek vienīgi braucējiem pašiem sevi izklaidēt un uzmanīties ar jokiem, stāstiem, smieklīem. Vienu brīdi Ainārs visam busam lasa priekšā krievu autora Varlāma Šalamova stāstu “Lietus” par ieslodzīto darbu Kolimas trases būvē šāda dienām ilga lietus laikā, kad visu dienu ieslodzītie strādā slapjās drēbēs, kas tikai nedaudz apžūst pa nakti, veļa netiek novilkta - to apžāvē ķermeņa siltums, un nākamajā dienā viss sākas no jauna. Vienīgā autora vēlmē ir padarīt sev galu vai sakropļot tā, lai nespētu iziet no barakas. Lielisks stāsts. Jāpiebilst, ka V.Šalamovs galu sev nepadarīja, strādāja par medicīnisko asistentu slimnīcā līdz atbrīvošanai 50. gadu vidū un nomira 74 gadu vecumā aprūpes namā vientuļiem literātiem.

Braucam, lietus ik pa laikam mīkstē, bet mūžīgā kratišana paliek. Nevar pat teikt, ka tā kļūtu īpaši sliktāka, kad asfalts beidzas un sākas “Ceļš”. Brauciena sākumā gandrīz vai derības, cikos ieradīsimies Susumanā. Liekas, ar divpadsmit stundām būtu gana, tomēr vairāk pieredzējušie braucēji tik optimistiskai prognozei

netic. Esam nobraukuši kādus 100 km pa zemes ceļu, kad piespiedu apstāšanās - vienam busiņam “nolaidusi” riepa. “Pieredzējušie” smaida. “Nu, ko mēs teicām?”

Kamēr šoferi tiek galā ar riepu, mazliet paskraidu pa ceļu, lai izkustētos, un saņem brīdinājumu tālu no grupas nedoties, jo taigā lāči jūtas kā mājās un ceļš ar autosmašīnām viņus nemaz nebedē.

Dodamies tālāk. Mums ceļabiedros atpakaļ uz savām mājām ciematā ar nosaukumu Jagodnoje brauc arī Ivans Aleksandrovičs Poņikarovs, unikāls cilvēks. Žurnālists, kas par sava mūža uzdevumu izvirzījis Kolimas noņemtu un ieslodzīto pētniecību. Viņš izveidojis privātu muzeju ar dokumentu, grāmatu, vēstures liecību un piemiņas lietu kolekciju, ar ko varētu lepoties jebkurš valsts muzejs. Vēl pirms neilga laika Ivans Aleksandrovičs palīdzējis arī sameklēt datus par ieslodzītajiem, par bojā gājušajiem tuviniekiem, bet tagad to vairs darīt nevar, jo izdots likums, ka arhīva datus izsniedz tikai radniekiem. Līdz ar to jebkurš izpētes darbs praktiski ir apstādīnāts. Arī muzejs agrāk atradies vietējās pašvaldības telpās, bet pēdējā laikā dažādu konfliktu dēļ muzejam nācies šīs telpas atstāt, un tagad tas iespiests vienā istabiņā un koridorā paša Ivana dzīvoklī. Tomēr viņš ir spars pilns - gatavojas pārcelties uz Magadanu un tur cīnīties par muzeja nākotni. I.Poņikarovs saņēmis vairākus Krievijas Federācijas apbalvojumus un rēgulāri piedalās starptautiskās konferencēs. Apbrīnojams cilvēks, jāpiebilst, ka viņa paša ģimene nav cietusi represiju laikā. Lai viņam veicas!

Tuvojas pusdienu laiks, visi izsalkuši. Uz trases pāris vietās iespējams paēst siltas pusdienas. Pirmā no tām uzticību neviens, arī lauka vidū novietotās mazmājiņas, kur viens skabūzītis apzīmēts ar burtu “M” (mužčini), bet otrs nez kāpēc vispār nav apzīmēts, mums neliekas labas diezgan. Par laimi, turpat netālu ir pamestu māju drupas, ko arī atviegloti izmantojam. Vismaz gaisss svaigs. Kratāmies tālāk, dubļi, dubļi un ceļa bedres. No izsalkuma drusku paglābj Ozola kunga un Baltiešu biedrības sagādātie “pirāgi”, kuņģi

Putekļos uz Kolimas upes tilta. No kreisās 1.rindā: Ainārs, Irēna; 2. rindā: Guntis (ar muguru), Liveta, Māra, Skaidrīte, Ivanda, aizmugurē Mārtiņš, Ēriks

gan, beigās izrādās, ir saldas baltmaizes bulkas, aizvakar ceptas, bet kuņģi gan te žēlosies! Sukājam tik iekšā. Pamazām sākam arī vērot dabu. Siki skuju kociņi, eglītes un lapegles, tāpat kādi siki krūmeļi, mazi bērziņi, sūnas, milzum daudz upju un upiņu, strautu un strautiņu, purvājs, kas, liekas, nekad nebeidzas. Un visapkārt tik raksturīgās soppas - pazemi kalni vai paaugsti pauguri, kuņģi starpā veidojas zelta piepildītās ielejas.

Pa ceļam vērojams zelta ieguves procesus. Ielejā, pa kuņģi iet Kolimas trase, pirmo reizi zeltu sāka iegūt pag. gs. 30. gados, un īsti zelta ieguve uzplauka Otrā pasaules kara laikā. Tagad zeme tiek skalota un pārskalota jau trešo reizi, un vēl joprojām tajā atrodams zelts. Izskalotā zeme paliek sagrūstīta nekārtīgās kaudzēs; par to, lai saglabātu dabu, liekas, nedomā neviens. Tomēr istā zelta ieguve norisinās blakus ielejā, pie ciemata Ustj-Omcug. Tur ir moderna, jaudīga tehnika, modra uzraudzība, gaŗam braucošām automašīnām nav ļauts apstāties blakus ieguves vietām. Klist baumas, ka sargi varot šaut bez brīdinājuma, ja pietiek par tuvu klāt. Vietējie izvairīgi un nelabprāt stāsta, ka zelta ieguves arteļu īpašnieki visi esot “no Maskavas”, bet apgabalā no zel-

ta ieguves labuma nekāda - tas grimst nabadzībā. Iespējams, Krievijā “klibo” nodokļu iekasēšanas jautājumi?

Citādi visur vērojams grandiozs sabrukums. Pamesti, pussabrukuši ciemati visas trases gaŗumā. Te jāatgādina, ka itin visas apdzīvotās vietas Kolimā kādreiz bijušas ieslodzīto nāves/darba nometnes, kas vēlāk pārtapušas par nometinājuma vietām, un tā attīstījušies ciemi ne tikai zelta ieguvei, bet arī ar plašu lauksaimniecību. Padomju Savienības laikā Kolimā strādājošajiem tika maksīgi uzturētas lielas algas un piešķirti tādi atvieglojumi kā gaŗāki atvaļinājumi, agrāks pensijas vecums utt. Līdz ar savienības sabrukumu tas viss atcēlts. Cilvēki tūkstošiem pameta nemiļīgo dzīves vietu, lauksaimniecība iznikusi pavisam, turas tikai tie, kas iesaistīti zelta ieguvē, bet arī tur jaunajos kapitalisma apstākļos spēles noteikumi mainījušies. Darbinieki tiek nolīgti uz vasaras sezonu, bet, iestājoties ziemai, kad zelta skalošana jāpārtrauc, visi brauc atpakaļ “uz mājām”. Jāatzīst, veselā saprāta diktēta kārtība, jo ziemā sals līdz -55° C, skarbi apstākļi dzīvošanai. Līdz ar to, ka nenotiek nekāda ražošanas, visas preces, arī pārtikas produkti tiek ievesti pa jūru no Vladivostokas vai ar lidmašīnām. Dzīves dārdzība stipri augstāka nekā vidēji Krievijā, bet arī algas un pensijas lielākas.

Beidzot esam nokļuvuši līdz nelielai, glītai, nesen celtai kafēnīcīnai, pat ar kārtīgām tualetes istabiņām un siltu ūdeni roku mazgāšanai. Patiesi, labāk, nekā bijām cerējuši. Pusdienās - garšīga soļanka un drusku par daudz miltaina karbonāde, bet priecīgi ēdam un slavējam. Pēc tādām pusdienām atkal esam gatavi doties tālāk, un piecpadsmit minūšu laikā viss autobusiņš jau draudzīgi iesnaudies - galvas vien klanās.

Pamostamies, kad šķērsojam Kolimas upi, lietus ir beidzies,

sākas putekļi, gaŗam dārd smagās automašīnas, tomēr kāpjam ārā, lai nosvinētu šo “Rubikonas pāriešanu”. Braucam jau trīspadsmito stundu, pulkstenis ir ap deviņi vakarā, bet laiks vēl arvien mānīgi gaišs. Saprotam, ka esam nemanāmi iebraukuši ziemeļu balto nakšu apgabalā un īsti tumšs vasaras laikā nebūs nekad.

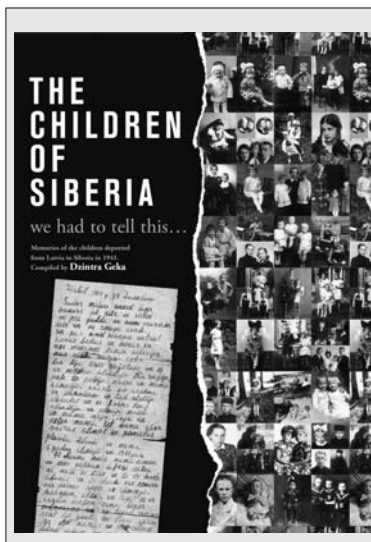
Beidzot Susumana! Aplausi un urravas! Izraušamies no busiņa, apmetamies vietējā kopmītnē/viesnīcā. Gultas labas, lielas, siltā ūdens nav, būsim rīt, jo rīt ir sestdiena. Toties ir ūdens vārāmā kannā. Ar to mums pietiek, un pārguruši nokritam gultās.

No rīta dzeŗam līdzpaņemto kafiju, ēdam gardo Lāču maizi ar augļiem un, šādi stiprinājušies, dodamies meklēt Astrīdas bijušo māju. Susumanā “turas” dažas daudzdzīvokļu mājas, skola, tirdzniecības centrs un dažas sabiedriskās ēkas, piemēram, policija. Viss cits sabrucis, ieskaitot visas privātās mājeles. Tomēr, kā par brīnumu, Astrīda savējo sazīmē, lai gan kādreiz lepnā māja pārvērtusies līdz nepazīšanai. Māju būvējis Astrīdas tēvs pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma. Tagad tajā pa vasaru dzīvo raktuvju strādnieks no Kaļiņingradas. Iekārtojies pat nelielu dārziņu, iekšā un ārpusē gan nekārtība pamatīga. Mājas saimnieks tomēr ir laipns un runātīgs, stāsta par darbu, par to, ka brīvajā laikā iet hariusu (ālatu) zvejā, un beigās vēl iedāvina pilnu iepirkumu maisu ar vītinātiem hariusiem, kas smaržo un gaŗšo itin labi.

Astrīda pirmos dzīves gadus pavadījusi “bērnu kombinātā”. Ieslodzītās sievietes pēc bērna piedzimšanas turpināja strādāt, bet bērnu salika “kombinātos” un pēc trīs gadu vecuma nosūtīja uz bērnumamiem. Varai cilvēki bija tikai lopiņi, derīgi darbam un savas sugas atražošanai. Astrīdai veicies - vecāki tika atbrīvoti no ieslodzījuma, un ģimene varēja sākt dzīvot kopā. Par bērniņu Astrīdai ir apbrīnojami gaišas atmiņas, liekas, tā bijusi tāda pati kā jebkuram - ar draugiem, nerātībām, lauku darbiem, mīļām skolotājām. Tēvs gan palicis turpat Susumanas zemīte, tāpēc dodamies meklēt tēva atdusas vietu. Veco kapsētu gandrīz jau pārņēmusi taiga, kādreiz stingrais metāla žogs guļ zālē, kopīņas tik tikko atšķīrāmas, tomēr Astrīda sava tēva kapa vietu atrod. Tiek noturēts piemiņas dievkalpojums, tēvs nu pēc daudziem gadiem guļ iesvētītā zemē.

Tad braucam vēl savus 30 km uz priekšu, lai godinātu piemiņas akmeni, kas ceļa malā uzcelts Kolimas ieslodzīto atcerai. Vienkāršais granīta akmens mazliet atgādina kapakmeni. Iekaltas dzejas rindas: “Maz te bija vainīgo, te vairāk bija to, bez vainas” (A. Žiguļins). Patiesi, tas ir kapakmens tūkstošiem bojā gājušo, vienkāršs un skarbs kā pati apkārtējā daba, tas mūs aizkustina un savīļno.

(Turpinājums sekos)

Fonda “Sibīrijas bērni” tulkotā un izdotā grāmata “The Children of Siberia” angļu valodā, divos sējumos apbalvota ar Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas grāmatu mākslas konkursa “Zelta ābele 2012” balvu kā skaistākā grāmata. Skaistākā un arī smagākā grāmata, bet drīz vien tā varētu kļūt par bibliografisku retumu. Grāmata ir nozīmīga tāpēc, ka tā ir mūsu tautas atmiņa nākamajām paaudzēm.

Aicinām pasteigties ar grāmatas iegādi. Ja jūsu pēcnācēji to nelasīs, tad dāviniet savām universitātēm un bibliotēkām.

Aicinām iegādāties grāmatas “Sibīrijas bērni” abus sējumus latviešu un angļu valodā. Grāmatas varam nosūtīt pa pastu.

Pirmais sējums ar piegādi ASV 70 USD vai 37 LVL

Otrais sējums ar piegādi ASV 80 USD vai 43 LVL

Abi sējumi ar piegādi ASV 150 USD vai 80 LVL

Tālrunis: +(371) 26598498 vai e-pasts: sibirijasberni@gmail.com

Cekus sūtīt A.Jerumanim, 1600 El Rito Ave, Glendale, CA 91208, USA, Tel. - 818-247-8390

Fonds “Sibīrijas bērni”

“Dvēseļu putenis” - dāvana valsts apaļajā jubilejā Latvijas nebūtu bez latviešu strēlniekiem

Kamēr igauņi jau uzņem savas valsts simtgadei veltītās filmas, Latvijas augstākās amatpersonas vēl pat nav sākušas runāt par mūsu valsts apaļās jubilejas pienācīgu sagaidāšanu. Taču kultūras nozarē ir ļaudis, kas jau nākuši klajā ar savām idejām un savu piedāvājumu kultūrā valsts lielā notikuma pienācīgai sagaidāšanai 2018. gadā. Lieli darbi jāizdara laikus, lai cilvēki, gaidot valsts svētkus, varētu tos iepazīt un novērtēt.

Jāievēro, ka līdz valsts simtgadei būs vēl dažas valstij nozīmīgas jubilejas. 2015. gadā apritēs 120 gadu latviešu izcilākajam vēsturiskās prozas meistaram, publicistam, Latvijas armijas virsniekam Aleksandram Grīnam. Tajā pašā laikā svinēsīm simt gadus kopš latviešu strēlnieku pulku izveides.

Par godu šiem valstiski nozīmīgajiem notikumiem filmu studija “F.O.R.M.A.” ir iecerējusi veidot vērienīgu vēsturisku drāmu pēc Aleksandra Grīna romāna “Dvēseļu putenis” motīviem. Kāpēc izraudzīts tieši “Dvēseļu putenis”? “Laikam tādēļ, lai mēs vairs neuzturētu spēkā mītu, ka Latvijas valsts tikusi izveidota teātri, sanākot kopā dažiem inteligēntiem ļautiņiem, kam tik vien bija jāpaveic, kā savās *gudrajās galvās* jāuzdiedz neatkarīgās Latvijas ideja. Gudrās galvas mēs pazīstam visiem zināmajās fotogrāfijās, viņu darbi ir dokumentēti, viņu vārdi zināmi, viņu nozīmība mūsu vēstures kaldināšanā nav apspriežama. Iespējams, bez viņiem nebūtu Latvijas,“ secina filmas režisors Armands Zvirbulis, kas piedalījies 15 dokumentālo un spēlfilmu uzņemšanā. Viņa radošajā purā ir tādas filmas kā “Izpostītā ligzda”, “Rīgas gambīts”, Latvijas un Austrijas kopražojuma spēlfilma “Mazie laupītāji”, dokumentālās filmas “Sibirijas bērni”, “Pie mini Sibiriju” un citas.

Taču Latvijas nebūtu arī bez tūkstošiem nevienam nezināmo latviešu zēnu, kas lēja savas asinis Pirmā pasaules kara un Krievijas pilsoņu kara frontēs, - bez latviešu

strēlniekiem. Viņiem reti kādam bija zināma Latvijas ideja, bet viņu kopība radīja precedentu tautas spēkam. Spēkam, ar kuŗu pasaule sāka nopietni rēķināties pirmo reizi tautas pastāvēšanas vēsturē.

A. Zvirbulis: “Tie ir Aleksandra Grīna varoņi, un tie ir mūsu filmas varoņi. Viņi nav cēli bruņnieki, viņi nav domas giganti, viņu mērķi ir piezemēti – dzimtā sēta, piederīgie, darba iespējas, privāta laimīte... Līdzekļi mērķa sasniegšanai – naids, šautene, dzīvība... Tas ir stāsts par zudušo paaudzi, kas tika pievilta, izkauta, izmantota svešu mērķu gūšanai. Viņi tūkstošiem krita Tīrelpurvā, Nāves salā, piepildot carisma ambīcijas. Viņi noasiņoja Krievijas plašumos, sargājot boļševiku varu un tādējādi atbalstot vienīgo spēku, kas piesolīja Latvijas neatkarību, bet pēc atgriešanās Latvijā viņiem tika iedalīta Latvijas brīvības kapraču loma. Valsts bija tapusi bez viņu tiešas klātienēs. Tas ir stāsts par sāpju un maldu ceļu, kas lielas mūsu tautas daļas izstāigāts, lai mums, viņu bērnu bērniem, šodien būtu sava valsts. Filmai jābūt, lai mēs apjaustu to cenu, kas par mūsu šodienas privilēģiju reiz samaksāta. Filma iecerēta kā episks vērtējums par latviešu strēlnieku gaitām, par valsts neatkarības, atbrīvošanas un nosargāšanas cīņām, ko caurvij Vanagu ģimenes jaunākā dēla Artūra Vanaga likteņstāsts.”

Palīdzēs Aizsardzības ministrija

Atzinīgi šo ieceri vērtē Aizsardzības ministrija. Aizsardzības ministrs Artis Pabriks: “Ņemot vērā A. Grīna romāna nozīmīgo lomu Latvijas daīlliteratūras klāstā un iepriekšējo veiksmīgo sadarbību ar SIA “Studija F.O.R.M.A.”, Aizsardzības ministrija ir gatava iespēju robežās filmas veidotājiem nodrošināt materiāltehniskos līdzekļus un cilvēku resursus. Taču ministrijai nav iespēju finansiāli atbalstīt filmas izveidi, jo ierobežotā budžeta apstākļos finanču

līdzekļi tik vērienīgiem ar mākslu saistītiem projektiem ministrijas budžetā nav plānoti. Ministrija ir gatava sadarboties ar filmas veidotājiem un vajadzības gadījumā aizstāvēt ideju par filmas nepieciešamību.”

Filmu producenta Gata Upmaļa un režisora Armanda Zvirbuļa ieskatā Nacionālo bruņoto spēku karavīru iesaistīšana kauju ainās ļaus labāk izprast Latvijas vēsturi, iejusties to līdzaudžu ādā, kuŗi piedalījās valstiskās neatkarības nosargāšanas cīņās. Lai nofilmētu kauju ainas, būs nepieciešams daudz jaunu cilvēku, un viņiem vairs nenesīsies prāts doties uz militāra rakstura nometnēm Krievijā, kā to šogad konstatējusi Drošības policija. Viņiem tiks piedāvāta interesanta un lietderīga nodarbe tepat Latvijā.

Vēstures liecība skolās un ārpus Latvijas

Saeima no šī gada valsts budžeta līdzekļiem piešķirusi 25 tūkstošus latu filmas projekta izstrādei. Par to, ka *šī sekla nauda* tika iedota, jāpateicas Saeimas Zaļo un Zemnieku frakcijas deputātiem Augustam Brigmanim un Jānim Dūklavam, kuŗi studijas “F.O.R.M.A.” piedāvāto ideju virzīja tālāk uz Izglītības, kultūras un zinātnes komisiju, kā arī uz Valstiskās audzināšanas apakškomisiju. Septembrī studija projektu prezentēs Latvijas Kara mūzejā un Saeimas Sarkanajā zālē, lai ne tikai pamatotu valsts financējuma piešķiršanu filmas ražošanai, bet arī piesaistītu financējumu no uzņēmējiem, sponsoriem, atbalstītājiem Latvijā un ārvalstīs. Plānotais filmas ražošanas budžets ir 1,88 miljoni latu, no tā 903 500 latu tiek lūgti no valsts budžeta 2014. gadam filmas ražošanas uzsākšanai. Filmas uzņemšanu apsoliuši sponsorēt uzņēmumi “Latvijas Dzelzceļš” un “Latvijas Valsts meži”. Bez plaša ziedotāju loka ideju nebūs iespējams īstenot.

Fondu vada Grīna mazmeita

Ideju par filmu nevarētu īstenot, ja tai nebūtu piekritusi A. Grīna literāro darbu mantiniece, rakstnieka mazmeita Nora Romane. Viņa ar studiju “F.O.R.M.A.” ir noslēgusi licences līgumu, piešķirot producentam romāna “Dvēseļu putenis” izmantošanas tiesības spēlfilmas veidošanai. Producenti apņemas saskaņot scēnāriju ar mantinieci un saņemt mantinieces rakstveida apstiprinājumu par atļauju izmantot scēnāriju filmas uzņemšanai.

Lai īstenotu grandiozo ieceri, augusta sākumā tika izveidots Aleksandra Grīna fonds, par kuŗa valdes priekšsēdi ievēlēja N. Romane. Fondu pārstāv arī vēsturnieks Aigars Pērkonis, kas dzīvo un strādā rakstnieka dzimtajā Jēkabpils novada Kalna pagastā, Gunta Dimitrijeva, Jēkabpils novada projektu speciāliste, Pēteris Korsaks, foto vēsturnieks, un Līne Kalēja, juriste. Fonda mērķis ir Grīna literārā mantojuma saglabāšana un populārizēšana, tostarp pilnmetrāžas spēlfilmas “Dvēseļu putenis” izveide, literāro

darbu izdošana, darbs ar skolu jaunatni, organizētot literāro jaunrades darbu konkursus, kā arī piemiņas vietu izveide un uzturēšana utt.

Ja jūs atbalstāt ideju uzņemt filmu pēc Aleksandra Grīna vēsturiskā romāna “Dvēseļu putenis” motīviem un vēlaties šim mērķim ziedot konkrētu naudas summu, lūgums to ieskaīt Aleksandra Grīna fonda kontā LV42HABA0551037033861 (reģ.nr.40008213128; juridiskā adrese: Rīga, Komētas iela 10-6D).

Producenti G. Upmalis: “Ja izdosies piesaistīt nepieciešamos finanču līdzekļus filmas ražošanas uzsākšanai, tad 2014. gadā plānojam sākt filmas ražošanas sagatavošanas darbus un filmas uzņemšanu, kas ilgtu līdz 2015. gada sākumam. Bet 2015. gada pirmajos trīs mēnešos filma tiktu montēta un ieskaņota. Ļoti ceram, ka filmas pirmizrāde notiks 2015. gada novembrī un tai sekos plaša filmas izrādīšana visā Latvijā un ārvalstīs.”

Rakstnieka mazmeita Nora ir gandarīta, ka par vietējo zemnieku un uzņēmēju saziēdotajiem līdzekļiem nesen svinīgi atklāta A. Grīna piemiņas vieta Matīšu pagastā “Pikātos”, kur rakstnieks pavadījis vasaras un radoši strādājis.

Uzziņai

Gatis Upmalis ir filmu studijas “F.O.R.M.A.” dibinātājs un viens no pieredzes bagātākajiem filmu producentiem Baltijas valstīs. Viņa radošajā kontā ir piecas pilnmetrāžas filmas, ducis dokumentālo filmu un vairāk nekā trīsdesmit informatīvo filmu. Producenta jaunākais veikums ir Igaunijas – Baltkrievijas – Latvijas kopražojuma spēlfilma “Vientuļā sala”, kas uz ekrāniem nonāca 2012. gadā. Vairākas G. Upmaļa filmas saņēmušas starptautisku atzinību un balvas.

Māra Linde

JAUNA PIEMIŅAS VIETA MATIŠOS

Aleksandram Grīnam (1895–1941, Astrachanā, PSRS) tagad ir ne tikai J. Strupuļa veidotās piemiņas plāksnes viņa dzimtajās mājās Biržu pagasta *Ziedos* un pie eklektiskā 1901. gadā celtā nama Rīgā, Baznīcas ielā 4a, kur viņš dzīvoja no 1927. līdz 1934. gadam. Nupat, 3. augustā, atklāja piemiņas akmeni pie Matīšu pagasta *Pikātiem*. Cits piemiņas akmens kopš 2011. gada ir netālu no A. Grīna dzimtās mājas, pie doktorāta, kuŗā ir arī piemiņas ekspozīcija.

Kāds sakars rakstniekam ar šo Vidzemes pagastu? Te A. Grīns nonācis 1934. gada pavasarī un, iejūsmināts par dabas krāšņumu pie *Pikātiem* blakus Budzes (Pintes) upītei, koku ieskauto māju tūlīt nopircis. Mājas pārbūvē ieguldīti honorāri par vairākām grāmatām. Rakstnieks dzīvojis apakšējā stāvā. Tomēr strādāt viņam patīcis 1930. gadā celtajā klētiņā, kas kopš 2004. gada at-

Matīšu pagasta *Pikāti*

rodas Matīšu pagasta *Ceriņos*, Alojasa šosejas malā, gan ievērojami pārbūvēta. Vēl viņam patīcis sēdēt uz mazā balkoniņa kāpnēm mājas otrā pusē, no kurienes varēja saskatīt vasarās izzūstošo upīti. Rakstnieks vasarās

mitinājies ēkas pirmajā stāvā, tās kreisajā pusē. Te viņa ģimene dzīvoja līdz 1944. gadam. Rīgā tajā laikā A. Grīns dzīvoja Zaubes ielā 2.

Piemineklim akmens ņemts kādreizējās Kociņu fermas tuvumā,

to veidojis Valdis Koemecs. Pieminekli iesvētījis mācītājs Andis Smilga. Autors idejai par piemiņas vietu ir Matīšu senioru biedrības vadītājs Kārlis Skrastiņš, kas Matīšu skolā mācījies vienā klasē ar Aleksandra Grīna meitu Ilzi.

Pikātiem ir vēl kāds sakars ar literatūru. Rakstnieks mājas nopirka no kādreizējā Matīšu krogu un veikala īpašnieka Jāņa Aboltiņa mantiniekiem. Jāņa jaunākā meita Meta Aboltiņa (1889–?), kas dzimusi minētajā krogū, bija dzejniece, un viņas pirmā mīlestība bija pazīstamais prozists un dzejnieks Pāvils Rozītis, ar kuŗu viņa iepazinās kādā laivu braucienā pa Burtnieku ezeru. Vairākos pēdējos A. Grīna darbos tēloti kādreizējie mēra laiki, - te varbūt bijusi Matīšu *Kinkās* dzimušā botaniķe, profesora un dzejnieka Kārļa Ābeles (1896–1961) sarakstītās balādes „Mēris Matīšos” ietekme.

Tas nekas, ka piemiņas vieta atrodas nevis Matīšu centrā, bet gan nostāk, pie Dikļu ceļa. Tā ir istajā vietā - vietā, kur tapuši „Karoga meklētāji”, „Sarkanais jātnieks”, „Kalēja līgava” un citi darbi.

Sigurds Rusmanis

NOVADU ZIŅAS

Kur ir mūsu jaunatne?

Atceroties Bauskas aizstāvības kaujas 1944. gada vasarā

Otrā pasaules kara beigās piedzīvoja daudzas Latvijas pilsētas un lielākā daļa tās teritorijas. Jau otro reizi 20. gadsimtā Latvijai pāri brāzās bruņotas ienaidnieku armijas, apturot tās ekonomikas augšupeju un iznīcinot valsts neatkarību, okupējot jauno Eiropas valsti 22 gadus pēc smagās kaujas izcīnītās neatkarības atzīšanas.

1944. gada vasarā gaisa uzlidojumos cieta Rēzekne, cīnās pret ienaidnieka pārspēku izmisīgi cīnījās Jelgavas, Bauskas, Tukuma un citu pilsētu aizstāvji.

Kara beigās neņemta un neuzvarēta palika vienīgi Kurzeme, iegūstot Kurzemes cietokšņa nosaukumu. Bet starp minētajām pilsētām izceļas pilsēta cietokšnis Bauska, kas tikai pēc septiņas nedēļas ilgām kaujām krita ienaidnieka rokās. Bauskai bija liela stratēģiska nozīme Sarkanās armijas uzbrukumā Rīgas virzienā.

Pirmo uzbrukumu pilsētai 29./30. jūlija naktī atvaļināja steigīgā organizētais Pilsētas aizstāvju bataljons, kuŗā cīnījās Bauskas apriņķa aizsargi, skolnieki un nedaudz leģionāru majora J. Uļuka vadībā. Vēlāk pilsētas aizstāvju rindas papildināja 319., 322. un 23. latviešu kārtības sargu bataljons un vācu kaŗavīru vienības.

19. augustā pēc spēcīgas vie-

Ziediem greznotais piemineklis Bauskas aizstāvjiem

suļuguns pāri Dirdas sēklim padomju soda bataljonam izdevās pār Mūsu ielauties pilsētā. Sekmīgās tuvciņās iebrucēji tika iznīcināti un no Bauskas padzīti.

11. un 12. septembrī pēc nepārtrauktas artilērijas apšaudes un lidmašīnu zemlidojumiem pilsēta sāka degt. 13. septembrī izdevās iznīcināt trīs tankus un sarkanarmiešu vienību, kas pilsētā iebruka pār Mēmeli.

14. septembrī visa pilsēta drebēja artilērijas ugunis un aviācijas bumbu sprādzienos. Dūmi un putekļu mākoņi aizsedza sauli. Pilsētas aizstāvji, ņemot līdz ievainotos un brienot pāri Mē-

melei, pameta pilsētu. Kritušie varoņi palika neapbedīti.

Godinot Bauskas aizstāvju piemiņu, 2011. gadā tika iesvētīts piemineklis Bauskas aizstāvjiem, un tas izraisīja lielu neapmierinātību mūsu vēstures notikumu kritizētājos.

Latvijas Avīzes 14. augusta izdevumā bija ievietota informācija, ka arī šogad 18. augustā pie pieminekļa godināsīm kritušo aizstāvju varonību. Biju gaidījis lielāku atsaucību. Daudz bija viesu no Lietuvas. Priecēja necilā skautu ierinda, kas gan bija bez formas tērpiem, bet vienam bija tikai skauta kaklauss. Valstij jā-

domā, kā izveidot un apgādāt ar formām ne vien jaunsargus, bet arī citas patriotiskas jaunatnes organizācijas.

Turpinājumā Bauskas kultūras namā atmiņās un iespaidos dalījās saieta dalībnieki, starptiem Bauskas aizstāvji I. Zeltiņš, E. Skreija un L. Ezergailis, kuŗi klausītājus iepazīstināja ar vēl nezināmiem faktiem. Man nācās atgādināt, ka arī Jelgavā ir piemineklis 1944. gadā pilsētā kritošo un tās aizstāvju varonībai, kuŗu iesvētījām 1995. gada 8.

maijā, jo Bauskā uzcelto pieminekli saieta dalībnieki uzskatīja par vienīgo Latvijā. Tas liek domāt, ka neprotam Latvijai un pasaulei parādīt dažādās vietās uzceltās un iesvētītās piemiņas zīmes.

Dienu iepriekš bija Ikšķilē, kur saiets pārsteidza ar lielo sapulcējušos skaitu. Pārsvārā tie bija dalībnieki ar sirmu galvu. Tāpēc pamatots ir jautājums: „Kur ir mūsu jaunatne?”

Aldis Hartmanis

ZIŅAS ĪSUMĀ

Daugavpili 16. augustā darba vizītē ieradās Ministru prezidents Valdis Dombrovskis un bija klāt brīdī, kad Daugavpils universitātes dabaszinātņu un inženierzinātņu topošā laboratoriju korpusa jaunbūves pamatos iemūrēja vēstījumu nākamajām paaudzēm. Būvniecība noris ar ES finančiālu atbalstu. Kopējās izmaksas ir vairāk nekā 16 miljoni latu.

Kuldīgu apmeklēja LR kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende, lai kopā ar Latvijas Mākslas akadēmijas (LMA) rektoru Alekseju Naumovu un Kuldīgas novada domes pārstāvjiem pārsprīst iecerī Kuldīgā atvērt LMA filiāli. Jau darbojas Kuldīgas Mākslinieku rezidence, kur jūnijā notika glezniecības studentu plēnērs un augustā - Dizaina filmu festivāls. Līdz 2014. gada martam tiks izstrādāta koncepcija LMA filiāles izveidei Kuldīgā.

Daugavpili 1. septembrī jauno mācību gadu uzsāks 29 bērnu-dārzi un 18 vispārējās izglītības iestādes. Kopējais skolēnu skaits būtiski nav mainījies – uz skolu dosies aptuveni 4500 skolēnu, bet pirmo reizi - 830 pirmklasnieku.

Latvijā 1. septembrī būs slēgta viena skola – Ciblas novada Cirmas pamatskola, toties ir reorganizētas četras izglītības iestādes: Beļavas bērnu dārzs „Zvaniņš” pievienots K. Valdemāra pamatskolai Gulbenes novadā; apvienojot Sidgundas pamatskolu un Mālpils vidusskolu, izveidota Mālpils novada vidusskola; Pabažu pamatskola pievienota pamatskolai Sējas novadā. Savukārt Liepenes pamatskola apvienota ar Variešu bērnu dārzu „Varavīksne”, izveidojot Variešu sākumskolu. Durvis vērūši divi jauni bērnu dārzi - „Pepija” Tukuma novadā un „Matīši” Burtņieku novadā.

Daugavpili līdz 24. augustam notika Daugavpils Māla mākslas centra un Marka Rotko Mākslas centra rīkotais Starptautiskais keramikas mākslas simpozijš LANDscape, kas pēc divu nedēļu radošā darba beidzās ar mākslinieku darbu izstādi LANDscape. PĒCVĀRDS. Zviedru mākslinieces Karina Kresta, Johana Helmane un Katja Kolta demonstrēja keramikas uguns skulptūras šovu, kuŗas forma radīta Daugavpils cietokšņa arku un ģeometriskās uzbuves ietekmē. Skulptūra kļuvusi par Marka Rotko Mākslas centra vides objektu, apliecinot Latvijas un Zviedrijas draudzību.

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas Bērnu un pusaudžu bezmaksas uzticības tālrunis 116111 (katru dienu 8:00 – 23:00) līdz 1. septembrim rīko akciju „Uzticības tālrunis pedagogiem un vecākiem”, kuŗā sniedz profesionālas psihologu konsultācijas, gatavojoties jaunajam mācību gadam.

Latgali apceļoja 150 velotūristu grupa no Igaunijas. 17. augustā igauņi piedalījās velodienā *Ar velīku pa Aglyunu 2013* (Ar velosipēdu pa Aglonu), kur velomaratonā guva vairākas godalgotas vietas un kuplīnāja parādi Aglonas pilsētas ielās. Savukārt Dagdas novadā kaيميņi gīdu pavadībā apskatīja Dagdas vēsturisko centru, senatnīgo, leģendām apvīto Hilzenū muižas parku, Lubānas pilskalnu, eksotisko putnu minizoodāru „Akati” Robežniekos un pārnakšņoja atpūtas bazē „Dridži”.

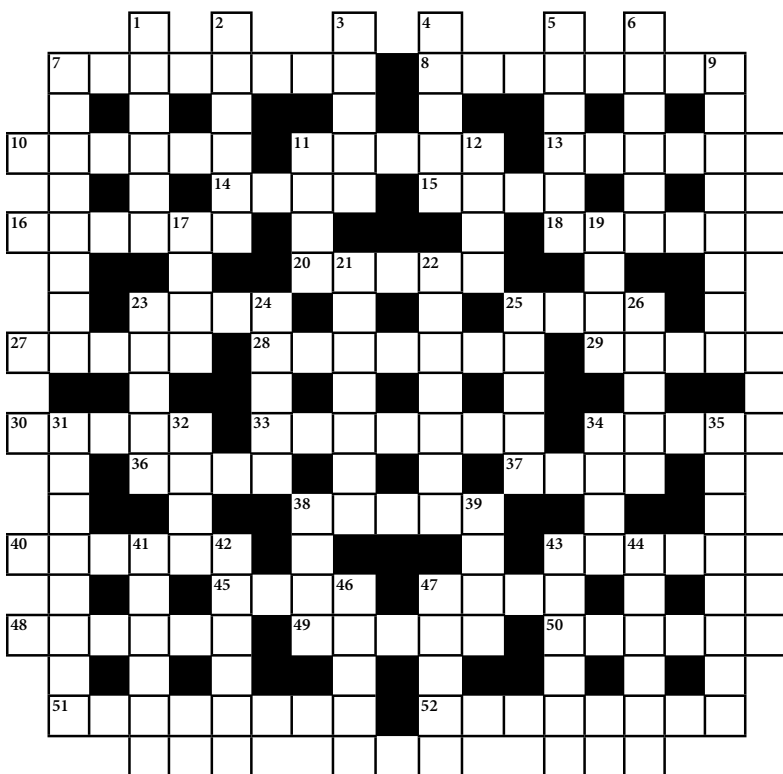
Rēzeknē 30. un 31. augustā notiks biedrības Artistence rīkotais 5. Multimediju festivāls „Žavoronoks - 2013”, kuŗā būs pārstāvēta vizuālā, literārā, mūzikas un dejas māksla. Latgales Kultūrvēstures muzejā atklās izstādi *Cylvāks* (Cilvēks) ar glezniecības, grafikas, fotografijas un tēlniecības darbiem, kā arī izrādīs rokoperu „Krauklis” (*The Raven*) pēc Edgara Alana Po poēmas motīviem. Piedalīsies Rīgas mākslinieki. Būs arī citi multimedijāli priekšnesumi.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes darbinieki kādas prievātmājas pagalmā novietotā automašīnā atraduši 30 kastes, bet piebūvē - vairāk nekā 100 kastes ar kontrabandas cigaretēm un 100 litrus spirta. Kopumā atsavinātas 1 382 400 cigaretes bez akcīzes marķējuma. Aizturēts 1971. gadā dzimis vīrietis, kas jau agrāk nonācis policijas redzeslokā par līdzīgiem pārkāpumiem.

Īsziņas sagatavojsi Valija Berkina

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis Kārlis Pētersons

nemamas sastāvdaļas. 11. Enerģijas mērvienība. 12. Naudas vienība Ganā. 17. Naudas vienība Lietuvā. 19. Vilnas vai pusvilnas audums. 21. Tautas izcilākie literātūras un mākslas darbi. 22. Pārdabiska būtne skandināvu mītoloģijā. 23. Apdzīvota vieta Viesītes novadā. 24. Vēstītājas folkloras sacerējums. 25. Kārņa, vāja. 26. Satiriska dziesmiņa no kabareju repertuāra. 31. Pārmērīgi iecietīgs. 32. Svinīga sanāksme mācību iestādēs. 34. Vīrieša vārds (jūl.). 35. Piezīmes grāmatas lappušu malās. 38. Saules dievs sengrieķu mītoloģijā. 39. Tenisa spēles daļa. 41. Metalla naudas gabals. 42. Ķīmiskais elements. 43. Dārza puķe. 44. Kūras lielākā pieteka. 46. Tēls A. Dimā romānā „Trīs musketieri”. 47. Tilta balsta starpu lokveida pārsegumi.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 32) atrisinājums

Līmeniski. 1. Auns. 3. Sets. 6. Savilkts. 9. Meitene. 10. Liepa. 11. Vinda. 13. Patiess. 18. Aploda. 19. Kafija. 20. Novalkāt. 21. Laimests. 22. Panikt. 23. Ramata. 25. Skausts. 31. Imula. 32. Labot. 33. Sakraut. 34. Malacis. 35. Auss. 36. Aube.

Stateniski. 1. Acālīja. 2. Stops. 4. Esekša. 5. Seteri. 6. Sencis. 7. Iezis. 8. Tabakmaks. 12. Slavens. 13. Paskats. 14. Taktika. 15. Epilogs. 16. Skaidrs. 17. Piestas. 20. Nepavisam. 24. Austere. 26. Kajak. 27. Umurga. 28. Tukums. 29. Sloka. 30. Kauja.

Līmeniski. 7. Karēļu un somu eposs. 8. Valsts Aizkaukazā. 10. Lapot, ziedēt. 11. Ģeodēzijas instruments. 13. Dzēlcēļa stacija līnijā Rīga-Tukums. 14. Rūpniecības apgabals Vācijā. 15. Ļoti veci. 16. Cilvēces garīgās kultūras daļa. 18. Kājas daļa. 20. Nācija. 23. Stop! 25. Naudas vienība Albānijā. 27. Kuģu piestātnes. 28. Paraugi salīdzināšanai. 29. Augstākais tiesnesis feodālismā. 30. Jūrmalas pilsētas daļa. 33. Asinsūcējs kukainis. 34. Vīrieša vārds (jūn.). 36. Ganas galvaspilsēta. 37. Zodiaka zvaigznājs.

38. Parupja satura komēdija. 40. Pilsēta Francijas Z-Austrumos. 43. Sekrēts. 45. Skeleta kauls. 47. Vīrieša vārds (nov.). 48. Stārķveidīgo kārtas putns. 49. Malkas daudzuma mērvienība. 50. Priekšmetu kopums ēdienu, dzērienu pasniegšanai galdā. 51. Sautēts. 52. Īss teiciens, domu grauds.

Stateniski. 1. Cirka mākslinieks. 2. Līnija. 3. Suņu šķirne. 4. Mājas govys priekštecis. 5. Motīvs cilvēka apzinātai ricībai. 6. Koksngrauzi. 7. Krustziežu dzimtas dārzenis. 9. Būtiskas pazīmes, īpašības, priekšmeta neat-

Dzīvosim draudzīgi?

Ilmārs Knaģis

Lasot Fran-ka Gordona kārtējo rakstu laikrakstos *Laiks*, *Brīvā Latvija* vai *Latvijas Avīze*, man vienmēr nedod mieru doma – vai tiešām latviešu žurnālistiem vienmēr būtu jāgaida, kamēr cittautietis Gordons kaut ko uzraksta? Patiešām, visu cieņu Latvijas patriotam, žīdam Frankam Gordonam par viņa rakstiem, bet ko teikt par Latvijas politiķiem un žurnālistiem, par viņu glēvumu savas valsts un tautas aizstāvēšanā? Bet varbūt viņiem nav tik plašu zināšanu visās jomās kā Gordonam? Es ne vienreiz vien esmu saskāries ar mūsu jauno žurnālistu šauro redzesloku. Vai varbūt viņi baidās aizskart citas tautības, varbūt viņus vienkāšī nepublicē? Esmu pārliecināts, ka visu mūsu nelaimeju cēlonis galvenokārt ir informācijas trūkums un, kas vēl sliktāk, nepatiesā informācija.

Uz Latvijā notiekošo nav redzama gandrīz nekāda reakcija. It kā nebūtu visas pasaules maldināšanai domātā Alfrēda Rubika nekaunīgās melošanas par 1941. un 1949. gada deportācijām. It kā nebūtu deputātes Cvetkovas pretvalstiskās vāvuļošanas, par ko Saeimas komisija viņai tikai ar pirkstu pakratīja. Lindermani pat uz televīziju vilka, lai tas iegūtu lielāku popularitāti! Kabanovam un pārējiem gaponenkiem, kam jau gadiem nevar neko padarīt, tikai arī ar pirkstu pakratīt! Un vēl, un vēl! Un acimredzamā divkopienā sabiedrība, kas radusies no neizdarības un glēvuma! Kur ir tā robeža, kur beidzas demokrātija un sākas valsts nodevība? Vai varbūt latviešu tauta krievu cara valdīšanas un komunistiskās Krievijas okupācijas gados ir tā apdauzīta, ka vienīgo Latvijas nākotnes ainu joprojām redz saukli – „Dzīvosim draudzīgi”? Kā krievu parunā: „Kaut acīs čurā, saki, ka Dieva rasa.” Latvieši ir kļuvuši bailīgi kā zaķi. Bet varbūt tikai uzmanīgi? – Kas zin, kas vēl var notikt? Sevišķi vēl pēc iepazīšanās ar dažu „politisko liķu” pēdējiem rakstiem.

Pirmais Padomju Krievijas vadonis, Uljanovs-Ļeņins esot teicis, ka nekur neder tāda valsts, kas neprot sevi aizstāvēt (varbūt, ka bija teicis ne gluži tā, bet jēga ir tāda). No šī postulāta viedokļa mūsu valsts neder nekam. Par latviešu tautu, par mūsu karogu, par valodu, par Dziesmusvētkiem bezkaunīgā kārtā var ņirgāties katrs, nebaudoties no sekām. Citās valstīs par mums smejas. No Krievijas atbraukušie disidenti brīnās par mūsu neizlēmību un bezzobainību (Novodvorska, Borovovs u.c.). Bet mēs, kā runcis Leopolds populārā bērnu filmiņā: „Dzīvosim draudzīgi!” Kāpēc mums būtu jādzīvo draudzīgi ar ienaidniekiem? Vies-

lākā kļūda ir domāt, ka attiecībā ar Krieviju un krievu šovinistiem, kas ieradušies Latvijā padomju laikā, var kaut ko panākt ar laipnību un pretimnākšanu. Elementāru laipnību viņi uzskata par vājuma pazīmi un šeit iebraukuši cenšas mums uzspiest savus likumus, savas paražas un savu valodu.

Es ceru, ka visi, kas lasīs šos manus vārdus, sapratīs, ka runa nav par tiem krieviem, kuŗu senči dzīvo Latvijā jau simtiem gadu vai arī iebraukuši šeit, glābjoties no sarkanajām briesmām, ir lojāli mūsu valstij un ir pat karojuši par mūsu valsts neatkarību.

Un vēl izskan doma par piedošanu. Kam? Par ko? Latvieši neko nav nodarījuši, tikai cīnījušies par savu brīvību un neatkarību. Nevienam pēdu zemes mēs neesam atņēmuši nevienam, bet Krievija? Gan vecie latviešu strēlnieki krievu armijā, gan latviešu leģionāri vācu armijā cīnījās par Latvijas brīvību. To taču vajadzētu likt saprast visai pasaulei, bet ne nožēlot to, kas nav jānožēlo. Vai tādēļ mūs sviedīs ārā no ES? Par ko? Par lielo valstu mums nodarīto neataisnību kara beigās un arī pēc kara dažādās to konferencēs? Par pus Eiropas atdošanu Krievijas ziņā?

Nav šaubu, ka tagad kaut ko pārmetst toreiz no kaŗošanas nogurušajām un apstulbušajām valstīm diezin vai vajadzētu, bet aizmirst ne mums, ne viņiem gan to nevajadzētu. Savu ceļojumu laikā sapratu, ka ASV to saprot labāk nekā Eiropas Savienība. Varbūt tāpēc, ka ASV latviešu diaspora bija un arī šodien ir aktīvāka par latviešiem Latvijā, kas pārāk ilgi ir atradušies krievu iespaidā.

Manu kādreizējo ceļojumu laikā Krievijā pa ieslodzīto un izsūtīto Latvijas pilsoņu bojāejas vietām, ne vienreiz vien no krieviem tika dzirdēta doma par lielās krievu tautas atbildību kādreizējās noziegumos. Tas bija dzirdams arī no nupat atgriezušās Sibīrijas bērnu ekspedīcijas ceļojuma atmiņām.

Ne pārāk populārs ir jautājums par tautas vainu, bet manā ieskatā šis ir diskutējams jautājums. Katra tauta kaut kādā mērā ir vainojama savā liktenī, taču ja arī ir vainojama, tad tikai savā, toties lielās tautas vainojamas ne vien savā, bet arī citu tautu liktenī. Bet kā ar piedošanu? Piedot var tikai tam, kas to lūdz un savu vainu nožēlo, bet Krievijas vaina ir briesmīga un nav nožēlota. „Tā vēsturiski ir sanācis,” – kā kādreiz teica Michails Gorbačovs. Ar to tiek izskaidrots un attaisnots viss.

1995. gadā drīz pēc mūsu ekspedīcijas „Vjatlags-Usoļlags'95” atgriešanās Kirovas apgabala laikrakstā *Vjatskij Kraj* bija lasāms krievu žurnālista Viktora Bortņikova raksts, no kuŗa es atļāušos citēt dažas rindas, manā tulkojumā: (..) *Latvieši nekad nav milējuši mūs, krievus. Bet, par ko lai viņi mūs milētu? Vai par to, ka mēs, iznīcinot paši sevi, to darijām arī ar viņu*

Saule un mēness

„Saule un mēness” – tā saucās Ņujorkas Rīgas (90.) skautu vienības un Zilā kalna (4.) gaidu vienības vasaras nometne, kuŗa notika no 16. līdz 18. augustam Nudžersijas pavalstī, amerikāņu skautu īpašumā *Winnebago Scout*

to izprieču slidkalniņu. Guntiņas izveidoja saules pulksteni un arī vārija saules tēju. Mazskauti paši izgatavoja makšķeres un sekmīgi ķēra zivis. Vēl bija pārgājiens ap ezeru gan maziem, gan lielajiem. Skauti un gaidas arī daudz ko

to deva Kalvis Jātnieks un Vilnis Jātnieks, un gaidu solijums Ievai Griffin, Sofijai Gallo un Marutai Sīpolai.

Nometni slēdzot, komandante vad. Inta Šķinķe atgādināja visiem dalībniekiem, ka nākamā

Reservation. Guntiņu nometni vadīja v.v. Ilze Bārs un Daina Gulbe, mazskautu vad. Gvido Teteris un v.v. Aldis Jātnieks, par gaidām rūpējās vad. Daina Bunga un par skautiem vad. Reinis Sīpols un rovers Dzintars Dzilna.

Programmā gaidas un skauti izmantoja daudz no amerikāņu skautu nometnes piedāvātām aktivitātēm, gūstot pieredzi, gan šaujot ar ar loku un bultu, gan 22. kalibra šauteni, gan gaisa šautenēm (angl. *bb gun*), gan ar bisi šaujot uz māla baložiem. Visi īpaši priecājās par ezerā novieto-

iemācijās no bijušā Rīgas (90.) skautu vienības skauta Raimonda Restberga, kuŗš tagad strādā par armijas mediķi, viņš gaidām un skautiem mācīja pirmo palīdzību, it sevišķi uzsvērdams par nelaimēm, kas var notikt mežā.

Pirmās vakara nodarbības – nakts rotaļu/šķēršļu gājienu – uzņēmās vadīt vad. Gvido Teteris, kuŗš aicināja gaidas un skautus meklēt saules starus. Otrā vakara ugunsroku vadīja Daina Gulbe, kas iesaistīja nometnes temu ugunsкура priekšnesumos un ugunsкура stāstā. Pēc ugunsкура vēl notika mazskautu solijums,

vasarā šai pašā vietā un gandrīz vai tai pašā laikā Ņujorkas vienības gaidis ciemos latviešu mazskautus, skautus, roversus, guntiņas, gaidas un lielgaidas no citām pilsētām Amerikā, Kanadā, Austrālijā un, cerams, arī Latvijā. Latviešu skautu kustības un Latviešu gaidu kustības 11. Lielā nometne *MANTOJUMS* notiks *Winnebago Scout Reservation* no 2014. gada 17. līdz 23. augustam. Rīgas skautiem un Zilā kalna gaidām atliek nepilns gads, lai gatavotos viesus uzņemt!

Vad. Maija Šķinķe

tautu? Vai par to, ka 1940. gadā ar varu „atbrīvojām” viņu zemi un izvērsām plaša vēriena represijas?

Deportācijas, aresti u.tml. ir tikai epizodes no visa tā, ko 50 gadu laikā mūsu tautai nodarījusi krievu okupācija. Krievu, padomju, komunistu? Tā ir tikai vārdu spēle, un vainīgo nav.

Tālāk krievu žurnālists raksta: *Un tomēr šo cilvēku sirdīs nav naida pret mums. Jā, viņi nav aizmirsuši neko. Bet mums, krieviem, atmiņa ir īsa. Varbūt tāpēc, ka mūsu ir daudz, bet viņu, latviešu, ir saujīņa. Varbūt tāpēc*

viņi nevar aizmirst un nekad neaizmirsīs, ka lielu viņu tautas daļu Krievijā iznīcināja padomju varas vārdā.

Es nebūt negribu teikt, ka mums krievi būtu jāienīst, bet viņus nav arī par ko milēt (ne par ko var milēt tikai dzimteni un sievieti). Un katram būtu jādzīvo tajā zemē, kur Dievs ir lēmis (Dievs jeb liktenis, kā kuŗam patīk). Bet, ja gribi dzīvot citā valstī, tad pieņem to tādu, kāda tā ir, necenties ievest savu kārtību. Un ja gribi būt šeit saimnieks, tad domā par Latviju, ne

par Krieviju. Vai arī „laidies”!

Daudziem šķiet, ka viss sliktais jau beidzies un nu mēs varam atviegloti uzelpot. Nekas nav beidzies un nekad nebeigsies, kamēr mēs nenosauksim visas lietas un notikumus istajos vārdos un nebeigsim liekt muguru citu tautu priekšā, lai cik lielas un agresīvas tās būtu. Komūnisma idejas lielākā daļa krievu ir jau atmetusi, bet mūžsenais lielkrievu šovinisms nekur nav pazudis, un ar to joprojām krievu tauta jau no bērības tiek barota un indēta. Arī Latvijā.

Ņudžersijas Latviešu biedrība, Ņudžersijas Latviešu kredītbiedrība,
Leikvudas-Ņubransvikas ev. lut. draudze un ģimene rīko:

**100 gadu jubileju
Kārlim Ķilkutam**

Priedainē 2013. g. 14. septembrī, plkst. 1:00 PM

Programmā: apsveikumi, arfas un flautas speciāls pēcpusdienas koncerts,
siltas vakariņas un ciemošanās

Jubilārs nevēlās dāvanas, bet lūdz, tiem, kas vēlas, ziedot Priedaines
mūzikālo instrumentu fondam.

(Čekus lūdz rakstīt uz: N.J. Latvians Society)

Lūdzam pieteikties līdz 7. sept. pie Sarmītes: 732-610-8227

N. 1. Tuesday - November 8th
 LATVIAN WEEKLY "LAIKS" (TIME)
 Helmars Rudzitis, Publisher.
 Editorial and Business Office
 6643 Bergen Place, Brooklyn 20, N. Y.
 Phone TErrace 6-6382.
 Subscription Rates. USA, Canada & elsewhere
 3 months - \$3.00, 6 months - \$6.00, 1 year - \$11.00.
 Advertising rates on application.

E Š U L A I K R A K S T S A M Ē R I K Ā

Mīlestība

Latviešu apvienības Kanadā prezidenta Marisa Vētras raksts par attieksmēm pret trimdas dzīvi

Arī Lāčplēsis milēja – Laimdotu un Spīdolu. Jo viņš bija varens un stiprs. Arī mums jābūt vareniem un stipriem, ja godam gribam pārdzīvot savu trimdu. Ar bažām vēroju, ka daudzi no mums gan sevi iedomājas stiprus, bet viņu mīlestība sastāv no atmiņām. Atmiņas veidojas brīvā fantāzijā un aug tik varenas, ka cilvēks kļūst par patmīli un aizmirst patieso dzīvi.

Es biju jauneklis ar kupliem matiņiem, slaidis un spraigs, kas skatuves kostīmu mirdzumā dzīvoja fantastiski brīvu dzīvi sirds plašumā. Noskatījies lielais krievu mākslinieks L. Sobinovs mani uzaicināja vakariņās un teica: „Zēn, tu pazudīsi – tev trūkst mīlestības. Tu mīli tikai sevi, un tas ir gala sākums.”

Es viņu uzmanīgi klausījos. „Ja esi tik bagāts sevī, ja esi tik stiprs, tad mīli kaut divas, bet – Dieva dēļ – mīli vērtību citos, ne tikai sevi.”

Var jau būt, ka dažu apvainos šis salīdzinājums, bet, paskatoties lielam lielajā daļā mūsu jauniešu, man viņu atmiņas liekas pārāk pilnas patmīlības un pārāk pilnas fantāziju, lai iemīlētu jauno zemi. Meklējot tikai kļūdas vēl nepazīstamā zemē un nepazītos apstākļos, dažs labs savā patmīlībā ieslēgts rūgtumā par tagadni un pazaudē nākotni.

Vecos, labos laikos, kad mums bija pašiem sava zeme, savas mājas, sava kultūra un sava maize, mēs bieži vien vīpsnājam par Ameriku, sak’ – civilizācija jau tur ir varena, bet kultūras nav. Šīs ziņas mums atnesa tie Amerikas caurbraucēji, kas gaisu apostījuši tur nebija atraduši savai paviršībai pamatus. Un ar šo sajūtu diemžēl arī šodien daudzi šajā zemē un atmiņu fantāzijas apņēmti, pat nepapūlas paskatīties tālāk par maizes gabalu savam vēderam. Un neatrodot mīlestību pret jauno zemi, ieēdas rūgtumos un sarūgtinātā patmīlībā, kas nosmacē šodien, un – tā kā bez šodienas nav rītdienas – iznīcina nākotni. Lai skatītos uz nākotni, uz mūsu darbiem Dzimtenei aiz gadiem, mums vajadzīga šodiena, un tā būs nevarīgi glēva, ja mēs arī šodien nemēģināsim iemīlēt.

Es saprotu gan, ka ubagu maize Vācijā un veikliem ļaudīm viegli iegūstama šodienas izprieca ar papildu čarku sagrautajā atmosfērā prasīja pēc līdzsvara un saprotu arī, ka to varēja mākslīgi uzcelt tikai atmiņas. Bet nu mums atkal jāusāk ista dzīve, ar nākotni, ar stipriem pamatiem, un tos neiegūsim bez mīlestības uz šo zemi.

Vai šo zemi nav vērts mīlēt?

Liela, plaša, skaidra un stipra. Un lai cik īsa pret Eiropu ir tās vēsture, šī vēsture nav nabaga un daudz pilnāka varonīgi strauju sasniegumu un cilvēciski cienījama ciņu, nekā simtiem gadu garais Eiropas glēvā feodālisma evolūcijas ceļš.

Tiesa, šeit nav dzegužu un lakstīgalu, bet vai tāpēc nav romantikas? Tiesa, simtu gadu lakstīgalu dziesmas šeit, rietumos, aizstāja revolveru sprēģoņa, bet vai tā nestāsta par vairāk spara nekā klusā jūsmošana pavasara naktīs? Un šajā perspektīvā izaugusē romantika – cik izdevies jau novērot – arī šodien ir dziļāka un nākotnes pilnāka, nekā Eiropas sabangotā paviršība.

Tiesa, nav šeit veco katedrāļu kā Eiropā, kur, simtgadīgās velvēs ieejot, mēs sajūtam kaut ko no mūžības skaistuma, bet vai šejienes baznīcās nesajūtam vairāk dievbijības un ticības? Jo cilvēki savā iedomībā un asiņainā kārē vēl Dievu nav mēģinājuši pāraugt.

Nav kultūras? Ja kas, tad ir kultūra, nav taču šaubu, ka šajā gadusimtenī vadītājas vietas ir Amerikas kontinents un – varbūt dažam tas ir pārsteigums – arī literatūrā un citās mākslās. Ja neticiet, tad paskatieties lielpilsētu

mākslas programmās un neapšaubāmi redzēsiet Amerikas interesi par mākslas skaistumu. Un ja šī māksla retāk dzirdama un redzama mazos centros, tad tāpēc, ka, cenšoties pēc pilnības, Amerikas kontinents arī mākslā neieš viduvējību, un pasaulei par maz ir īstu mākslinieku, kas šo plašo zemi spētu piepildīt. Arī šī nozarē jaunā Amerika šodien tikai aug...

Ar patiesu mīlestību vēroju pat tādā mietpilsoņu metropolē kā miglā iemīgušī Halifaksa, kas brīžiem liekas dzīvojam vēl pagājušā gadu simtā, jo dziļu, aizrautīgu interesi par katru mākslu un ar pārsteigumu skatos šejienes diletantos, kas dažu labu reizi tālu pārsniedz mūsu iedomātos profesionāļus. Vai tā nav kultūra? Un vai tā nav kultūra, ka neviens par mākslu neinteresējas tikai pieklājības dēļ, kā tas Rīgā bija tēru izrādīšanas pirmizrādēs? Nē, tiešām neredzu pamatu, kas arī tiri kultūrālos jautājumus mums, eiropiešiem, ļautu pacelt degunu pār jauno zemi. Šo zemi ir vērts mīlēt un mīlēt ar visu sirdi. Savā jaunībā viņa daudz ko vēl savos atālākajos novados nepazīst, bet alkst pēc pilnības un augtin aug ik dienas. Viņu vērts ne tikai mīlēt, bet arī mācīties no

tās. Un, ja mēs to nedarīsim, mēs pazudīsim savā iedomības tukšumā un pazudīsim paši sev. Neieaugot jaunas dzīves un jaunas zemes gaisā un dzīves veidā, mēs izsīksim sapņos par bijušo un nevarēsim sekot Dzimtenei. Nespēsim pat sekot Dzimtenes balsij, kad tā reiz sauks. Tā, esmu sāpīgi novērojis, ir arī mūsu dažu labu emigrantu kļūme – viņi nav pratuši pēc gadu desmitiem vēl ieaukt šejienes kultūrā un dzīvē, un kas ar to ir sasniegts? Viņi ir pazaudējuši pat saskari ar savu tautu. Bet daudzi ir arī dzīvojuši strauji līdzī jaunai zemei, auguši tai līdzī, ieauguši tajā un viņu dzīves aploks ir kļuvis tik daudz plašāks, ka arī savu tautu tie nav aizmirsuši un mīlestības viņiem pietiek abām. Ja vajadzīgs pierādījums, es dažu duci tiri latvisku veckanadiešu vien varētu nosaukt bez stostišanās. Grūtāk būtu uzrādīt tās agrākās latviešu ģimenes, kas šodien zudušas latvietībai, jo ar tām ir grūtāk sarunāties – viņiem vēl pagrūta pat angļu valoda un arī latviešu valoda pagaišusi. Ar viņiem nav iespējams pat sarakstīties – arī dzīvojojot bez mīlestības, tikai maizes riecienam un ledusskapim, – tie ierakušies garozu vienmuļībā.

Bez mīlestības nav dzīves, un mīlēt tikai atmiņas un sapņus ir izvirtība, kas saēd garu un miesu. Mums jābūt vareniem un stipriem kā Lāčplēsim, mums jābūt Laimdotam un Spīdola. Mums jābūt tik bagātiem, ka trimdas dzīvē sevi varam dalīt divi mīlestībām, jo tikai abas kopā tās glābs mūs no sairšanas sīki personiskos putekļos. Spīdola trauc, un savā traucsmē viņa mums parādīs pat Nāves salas pamācošos brīnumus, kaut arī sirds vietā dažs labs tai atrastu ledusskapi. Bet raugaties dziļāk, raugieties ar Laimdotas mīlestību, un tad atklāsies, ka arī ledusskapim ir savas vērtības, kas svaigāk uzglabā trimdai nepieciešamo jūtu un sirds spraigumu.

Māris Vētra

(Publikācija *Laika* nr. 1., 1949. gadā)

DZIESMA, LATVIEŠU LEPNUMS UN SPĒKS

Cel, latviet, galvu augstāku

Un mācies cienīt reiz pats sevi! (V. Plūdons)

Anda Sūna Cook

Zeme virmo zem kājām, velk pie sevis. Jāizskrien atmiņu ceļi, lai aizmirstu prombūtnes gadus. Esam atbraukušas ar meitu Lisu, kuŗa nav bijusi Latvijā kopš 10 gadu vecuma. Gribu parādīt, kur dzīvoju, kur gāju skolā, kāda izskatās Rīga. Bet rit... rit tautai liela diena, kad dziesmu spēks vienos dzimtenē palikušos ar tālu gaitu gājējiem.

Bijām jau daudz ko nokavējušas, jo dažādu iemeslu dēļ iebrucām tikai dienu pirms XXV Vispārējo latviešu Dziesmu svētku noslēguma koncerta. Biļetes arī jau sen bija izpārdotas, un nezinājām pat, vai izdosies to noklausīties, kaut gan radi mierināja, ka tikpat labi un ērti to varēšot noskatīties televī-

zijas lodziņā. Bet draudzene Laima bija sagādājusi pārsteigumu, atstājot mums savas ieejas kartes.

Latviešu Dziesmu svētkus nevar aprakstīt – tie ir jāizjūt, un tāpēc arī tik ļoti vēlējos, lai Lisai būtu šī iespēja. Vēl atmiņā dziļi iespiedušies mani pirmie piedzīvotie Dziesmu svētki 1946. gadā Eichstatē. Ieradās Ģenerālis Eizenhauers, un mēs, guntiņas, gājām viņam pretī, lai ierādītu sēdvietu skatītāju rindās. Tas nelikās nekā sevišķs, toties dziesmu skanīgums un izjustā kopība neizgaisa jo ilgi. Kopš tās reizes piedzīvoti jau daudzi Dziesmu svētki, Latvijā jau trīs, bet katrs palicis atmiņā ar saviem iespaidiem. Un rit... rit atkal būšu jaunu pārdzīvojamu varā.

Jau no agra rīta ielas pildījās ar ļaudīm, visiem ejot vienā virzienā, līdz pie Brīvības pieminekļa pūlis pieauga. Ļaudīm nācās sapīsties uz ietvēm Brīvības ielas garumā cieši citam pie cita.

Viss sākās ar pūtēju orķestru gājieni, mūziķi savīlņojoši no-

spēlēja „Tev mūžam dzīvot, Latvija”. Tad skanēja „Daugav’ abas malas”, „Nevis slinkojot un pūstot” un gājiena vērotāju sajūsma auga augumā.

Un nu jau bungas rib, un gājieni sākas! Nāk koŗi, vairums diriģentu iet kājām, bet daži pabrauc garām spēkratos. (Limuzīns tika vestī svētku virsdiriģenti – red.) Tas jau ir Goda virsdiriģents Roberts Zuika! Tur soļo arī Valsts prezidents Andris Bērziņš un Ministru prezidents Valdis Dombrovskis. Vēl un vēl, un vēl nāk ļaudis krāšņos tautas tērpos, dziedādami, dejojdami, pat bērnu ratiņus stumdami. Skatītāji no malām uzsauc mudinājumus, un gājēji atsaucas ar dziesmām vai arī pagriež kādu dejas soli. Vairāk nekā sešas stundas skatītāji skatījās un dalībnieki gāja. Vai viņi varēs vakarā vēl dziedāt un deļot lielajā koncertā?

Mežaparka ceļam, kas ved uz Lielo estrādi, ilgi nebija jāgaida, kamēr arī tas pildījās ar koncert-

gājējiem. Vēl daudzi no viņiem meklēja savas sēdvietas, kad koŗisti, kuŗi atgādināja skudriņas, sāka izteikti organizēti ieņemt savas vietas uz skatuves. Apbrīnojami, kā 240 jauktie koŗi varēja ne tik vien no atāluma sadziedāties, bet arī izveidot skatuves uznākšanas choreografiju.

Sarunas aplkusa, un jaukto koŗu balsis pūtēju orķestru pavadījumā apgalvoja, ka „Dziesmai šodien liela diena”. Fanfarām sekoja prezidenta Andŗa Bērziņa uzruna, izlūdzot Dieva svētību Latvijai. Tautas lūgšanu diriģēja simtgadnieks, Goda virsdiriģents Roberts Zuika. Viņam izteiktie suminājumi sirsnīgi atsaucās klausītāju rindās. Diemžēl koncerta gaitai traucēja vēlie atnācēji, bet tas jau laikam tā ir visur.

Koncertā piedalījās astoņi Goda virsdiriģenti, divdesmit virsdiriģenti, kā arī septiņi pūtēju orķestru virsdiriģenti. Programmā bija turpat 50 atsevišķas dziesmas un orķestru skanņdarbi, vai-

rākos priekšnesumos piedalījās arī solisti. Dziesmu izvēlē – komponistu sacerējumi un tautasdziesmu temas, dziesmas latgaļu izloksnē un, atbilstīgi šī koncerta devīzei „Ligo”, skanēja arī ligo dziesmas.

Brīžam klausītāji šupojās līdz dziedātājiem. Teicēji ievadīja dziesmas, raisot īpašu iedvesmu vai arī papildinot dziesmas ar attiecīgiem paskaidrojumiem. Jāzeps Vītols savu kompozīciju „Kalējs” (ar Kārļa Skalbes vārdiem) 1948. gadā dāvinājis Robertam Zuikam, un šajā vakarā to diriģēja Ivars Cinkuss.

Skanēja arī „Saule, Pērkonis un Daugava”, arī „Gaismas pils”, un koncerta nobeigumā ļoti aizkustināja skanīgā „Dvēseles dziesma”.

Bet tas jau nemaz nebija noslēgums, jo jaunie un sirdi jaunie turpināja sadziedāšanos līdz tiem nākamajām rītā piediedrojās gaļi. Mana vēlēšanās bija piepildījusies – Lisas acis staroja.

LASIET TĪMEKLĪ!
Rietumeiropas latviešu laikrakstu

www.brivalatvija.lv

Vēlaties uzzināt par tautiešiem
Lielbritānijā?

www.latviesiem.co.uk

**Valmieras drāmas teātra viesturneja Ziemeļamerikā 2013. gadā
ar Anšlava Eglīša lugu "Bezkaunīgie veči"**

TORONTO - piektdien, 6. sept., plkst. 19:00

Kanādas Latviešu Centrā - 4 Credit Union Dr. Toronto, Ont.
Riko Kanādas Latviešu Centrs Toronto - 416-759-4900

KLĪVLANDĒ - sestdien, 7. sept., plkst. 19:00

Apvienotās draudzes namā - 1385 Andrews Ave. Lakewood, OH
Riko Klīvlāndes Latviešu biedrība - Maija Grendze 440-895-0647

DETROITĀ - svētdien, 8. sept., plkst. 17:00

Sv. Pāvila dr. sabied. telpās - 30623 W. Twelve Mile Rd. Farmington Hills, MI
Riko Latviešu apvienība Detroitā - Līga Jekabsone 734-426-8488

KALAMAZŪ - trešdien, 11. sept., plkst. 18:30

Kalamazū latviešu centrā - 100 Cherry Hill St. Kalamazoo, MI
Riko Kalamazū latviešu bied. - Maira Bundža 269-352-3507 vai 269-387-5207

ČIKĀGĀ - sestdien, 14. sept., plkst. 18:00

Čikāgas latviešu bied. nama (2. stāvā) - 4146 N. Elston Ave. Chicago, IL
Riko Čikāgas latviešu biedrība - Armands Birkens 773-251-2840

MINEAPOLĒ - otrdien, 17. sept., plkst. 19:00

Minn.-St. Paulas lat. ev. lut. dr. telpās - 3152 17th Ave. S, Minneapolis, MN
Riko Latviešu organizāciju apvienība Minesotā - Maija Zaeska 763-972-2521

VAŠINGTONĀ DC - piektdien, 20. sept., plkst. 19:30

Vašingtonas latv. ev. lut. draudzes namā - 400 Hurley Ave., Rockville, MD
Riko Latviešu organizācijas Vašingtonā DC - Anita Juberte 301-814-1080

ŅUJORKĀ - sestdien, 21. sept., plkst. 16:00

Ņujorkas Latviešu dr. Jonkeru baznīcas telpās - 254 Valentine Ln. Yonkers, NY
Riko Ņujorkas latviešu organizāciju padome - Baiba Pinne 917-270-4786

PRIEDAINĒ - pirmdien, 23. sept., plkst. 15:00

Priedainē - 1017 State Route 33 Freehold, NJ
Riko NJ Latviešu biedrība - Sarmīte Leja-Grigaliniča 732-610-8227

BOSTONĀ - otrdien, 24. sept., plkst. 19:00

Trimdas draudzes zālē - 58 Irving St. Brookline, MA
Riko Mākslas draugi Bostonā - Maija Priede 781-329-7491

PORTLANDĒ - ceturtdien, 26. sept., plkst. 19:00

Oregonas Latviešu centrā - 5500 SW Dosch Rd. Portland, OR
Riko Oregonas Latviešu biedrība - Ināra Beitlere 503-277-8600

SIETLĀ - piektdien, 27. sept., plkst. 19:00

Sietlas latviešu centrā - 11710-3rd Ave. NE Seattle, WA
Riko Latviešu biedrība Vašingtona štātā - Inta Wiest 425-678-8774

SANFRANCISKO - sestdien, 28. sept., plkst. 16:00

ZKL Luterāņu draudzes namā - 425 Hoffman Ave. San Francisco, CA
Riko Ziemeļkalifornijas Latviešu biedrība - Taira Zoldnere 650-279-8409

LOSANDŽELOSĀ - svētdien, 29. sept., plkst. 13:00

Latviešu Sabiedriskajā Centrā - 1955 Riverside Dr. Los Angeles, CA
Riko DKL lat. bied. - Ivars Mičulis 818-585-5748 vai Aija Zeltiņa 310-748-5387

Turneju rīko Latviešu kultūras biedrība "TILTS"
sadarbībā ar izrādes vietējām organizācijām

Var tagad iegādāties
Lāču maizi
STORYE bread iepakojumā
BOSTONĀ
veikalā
FRUIT CENTER MARKETPLACE
79 Water Street
Hingham, MA 02043

JAUKS PRIEKŠLIKUMS

Vēlos iepazīties ar satīcīga
rakstura latviešu kungu, ar
kuru dalīties visā, ko dzīve
mums piedāvās turpmākos
gados. Gaidīšu zvanu uz
Tālr.: 347-580-9511. Ina (62).

**Lasiet
tīmeklī!**
www.laiks.us

**VESELĪBAS
APDROŠINĀŠANA**
uz īsu vai ilgāku laiku
LATVIJAS CIEMIŅIEM
CEĻOTĀJIEM UZ ĀRZEMĒM
Zvaniet:
RESNICK & ASSOCIATES
800-324-6520

ADVOKĀTS
PĒTERIS JURJĀNS

Kārtoju nekustamo īpašumu atgūšanas,
pārdošanas un dāvinājuma jautājumus Latvijā,
kā arī mantojuma jautājumus.

ASV
38021 Euclid Avenue
Willoughby, OH 44094
Tel.: (440) 951-6665
Fakss: (440) 951-4797
jurjans@prodigy.net

LATVIJĀ
„Jaunvēji”, Salas pagasts,
Babītes novads LV-2105
Mob. tel.: (371) 29496870
jurjans@apollo.lv

Lūdzu ievērot, ka mantiniekiem Latvijā ir jāpiesakās viena gada laikā.

Sniedz drošību
viesiem un mierīgu
prātu jums

**APDROŠINĀJUMS VIESIEM
NO ĀRZEMĒM**

LATVIAN RELIEF FUND OF AMERICA, INC.
P.O. Box 8857, Elkins Park, PA 19027-0857

mājas lapa www.LRFA.org | e-pasts info@LRFA.org
telefons 215.635.4137 | fakss 215.635.1583

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Pārsūtām mašīnas, pers. mantas, komerckravas
paciņas pa gaisu vai jūru uz un no Latvijas!

Lūdzu zvaniet: 201-760-6427 vai 973-744-6565 vai
arī apskatiet sūtījumu informāciju mūsu mājaslapā: www.lasl.com

SARĪKOJUMI/ DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

DENVERA (CO)

Kolorado Latviešu kultūras centrs (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226), tālr.: 303-986-5337 vai 303-913-8081. Piektdienās 19:00 tiekas latviešu deju grupa. Piektdienās 20:30 notiek koŗa dziedātāju tikšanās.

DETROITA (MI)

Detroitas Sv. Pāvila draudzes sabiedrisko notikumu ēkā (30623 W Twelve Mile Rd, Farmington Hills, MI 48334)

8. septembrī Valmieras teātra iestudējumā Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie veči”, komēdija 2 cēlienos.

22. septembrī 11:30 Draudzības stundā ziņojumi, varbūt videofilma; uzkodas.

29. septembrī tūlīt pēc dievk. Latvijas Universitātes dibināšanas atcere.

FILADELFIJA (PA)

Filadelfijas Sv. Jāņa baznīcā (301 N Newtown Street Road, Newtown Square)

1. septembrī 12:00 mūzikāls svētki Imanta Mežraupa piemiņai, kurā mākslinieki no vairākām pilsētām atskaņos viņa kompozīcijas. Filadelfijas Brīvo latvju biedrības telpās (531 North 7th Str.)

3. septembrī 11:00 Filadelfijas pensionāru kopas saiets. Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība un pārrunas par nesējamiem notikumiem. Saiets beigsies ar dzimumdienu sviņšanu pie kafijas galda. Viesi arvien laipni gaidīti!

KLĪVLANDE (OH)

Apvienotās draudzes zālē (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107) **14. septembrī** 18:00 notiks gadskārtējais Klīvlāndes Daugavas vanadžu bazārs. Būs tradicionālais rudens iepirkumu galds, bufete, bagātīga izloze, priekšnesumi. Ieeja sarīkojumā \$ 15.00, tajā iekļautas arī vakariņas. Auto novietošana Masonu laukumā ir atļauta. Atlikums vanadžu aprūpes darbam. Jūs laipni aicinā Klīvlāndes vanadzēs!

Apvienotās draudzes lielajā zālē **4. oktobrī** 19:00 komēdijas viesizrāde „Mēs un mūsu sieva” ar Rīgas aktieriem. Uzvedumā piedalās Aida Ozoliņa, Jānis Kirmuška un Imants Vekmanis. Režisore Indra Vaļeniece. Ieeja \$ 20.00 no personas, bērniem un skolniekiem līdz 18 gadiem

– bez maksas. Izrādi rīko un visus laipni ielūdz Klīvlāndes Daugavas Vanagu saime. Auto mašīnu novietošana Masonu laukumā ir atļauta.

MILVOKI (WI)

Latviešu namā (8845 W Lynx Ave) **28. oktobrī** 16:00 teātra izrāde „Mēs un mūsu sieva”. Informācija: 920-296-0863.

PRIEDAINE (NJ)

14. septembrī 13:00 Ņudžersijas Latviešu biedrība, Leikvudas-Ņubransvikas ev. lut. draudze, Ņudžersijas Latviešu kredītbiedrība un ģimene rīko **Kārlim Kilkutam 100 gadu jubileju**. Programmā iekļauts: apsveikumi, arfas un flautas speciāls pēcpusdienas koncerts, siltas vakariņas un ciemošanās. Jubilārs nevēlas dāvanas, bet lūdz tiem, kuŗi vēlas, ziedot Priedaines mūzikālo instrumentu fondam, rakstot čekus uz: *N.J. Latvian Society*. Lūdzam pieteikties līdz 7. septembrim, zvanot Sarmitei. Tālr.: 732- 610- 8227.

SAGINAVA (MI)

J. Skābarža lauku īpašumā (3630 E Curtis Rd, Birch Run, MI) **28. septembrī** 15:00 tiks rīkots Saginavas Latviešu kluba gadskārtējais Ruksīša mielasts. Būs ruksīša cepetis ar visām piedevām, dzērieni jāņem līdzi. Piedalīšanās \$ 20 no personas, vidusskolas bērniem par brīvu. Pieteikties līdz 22. septembrim, zvanot J. Skābardim 989- 777-1607, vai R. Martinsoni 989-792- 9716. Čekus rakstīt uz *Latvian Club of Saginaw* vārda.

SIETLA (WA)

Sietlas Latviešu sabiedriskais centrs (11710 3rd Ave NE, Seattle, WA 98125), Info: www.seattletlatviancenter.com

No **31. augusta** līdz **2. septembrim** *Labor Day* noņemšana, maksāķerēšana un izklaidēšanās Rietumkrasta latviešu izglītības centrā Šeltonā. Informācija un pieteikšanās: marisa.wayrogainis@gmail.com.

7. septembrī 12. golfa sacikstes *Jackson Park Golf Club* Sietlā. Informācija un pieteikšanās: Edmunds Leitis 425-369- 0401, vai Rolands Abermanis 425- 398-9145.

27. septembrī 19:00 Latviešu centrā Valmieras teātra viesizrāde „Bezkaunīgie veči”.

6. oktobrī draudzes dāmu komiteja rīko Pļaujas svētkus pēc dievk. Latviešu centrā. Pus-

dienas, loterija, priekšnesumi. Pieteikšanās pusdienām pie *Intas Wiest* 425- 678- 8774, e-pasts: intawiest@gmail.com.

ST. PĒTERSBERGA (FL)

Latviešu biedrības nams (1705 9th Ave N, St. Petersburg, FL 33713), tālr.: 727-365-7856.

Augusta mēnesī ir paredzēta saīņu savākšana sūtīšanai uz Latviju. Sūtījumus pieņems LASL pārstāve *Sybila Kreslina*. Par saīņu savākšanas datumu un laiku var uzzināt, zvanot uz *LASL* tālr.: 973-744-6565 vai 973-746-7222, mājas lapa www.lasl.com, e-pasts: info@lasl.com.

19. septembrī 14:00 biedrības literārā pulciņa tikšanās bibliotēkas telpās. Visi sirsnīgi aicināti! Gaidām jaunus literātūras mīļotājus.

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.:** (58 Irving St, Brookline, Ma 02445). **1. septembrī** Darba svētki. Dievk. **nenotiks**. **8. septembrī** 11:00 dievk., 16. svētd. pēc Vasarsvētkiem. **15. septembrī** 11:00 dievk. ar dievg., 17. svētd. pēc Vasarsvētkiem. **22. septembrī** 11:00 dievk., 18. svētd. pēc Vasarsvētkiem. **29. septembrī** 11:00 dievk., 19. svētd. pēc Vasarsvētkiem. Māc. Jolita Mazura. Info: trimdasdraudze@aol.com

• **Denveras latv. ev. lut. dr.:** (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). Svētdienās 9:30 dievk. Pēc dievk. sadraudzība. Trešdienās 17:00 Bībeles stundas. **8. septembrī** 9:30 Svētku dievk., atzīmējot Denveras latviešu ev. lut. draudzes 60 gadu dibināšanas atceri. Sekos mielasts ieejas telpās. RSVP līdz 28. aug. ar visiem piesūtīto ielūguma kartīti. Trešdienās 15:00 – 17:00 un ceturtdienās 9:00 – 13:00 mācītāja pieņemšanas stundas. Māc. H. Godiņa, tālr.: 720-484-9857.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.:** (20623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI). **25. augustā** 10:00 dievk. ar dievg. **1. septembrī** dievk. **nenotiek**. **8. septembrī** 10:00 dievk. ar dievg. **15. septembrī** 10:00 dievk., pēc dievk. Svētdienas skolas nodarbība. **22. septembrī** 10:00 dievk. ar dievg., pēc dievk. Draudzības stunda. **29. septembrī** 10:00 dievk., Latvijas Universitātes dibināšanas atcere. **27. septembrī** Bībeles stunda. Draudzes māc. Aija Greiema (*Graham*), tālr.: 517-614-4853. Ērgeln. Dr. S. Lizlova, L. Upīte, R. Ozoliņš, Ē. Lenšs. Info: www.detdraudze.org

• **Klīvlāndes Apvienotā latv. ev. lut. dr.:** (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107). Katru svētdienu 11:00 dievk. Baptistu dr. dievk. notiek svētdienās, 14:30. Māc. Dr. Pauls Barbins. Vasaras mēnešos Bībeles stundas nenotiks. **25. augustā** 10:00 Kapu svētki *Sunset* kapos.

• **Lankastera: Mt. Calvary Lutheran Church** (308 East Petersburg Rd, Lititz Lancaster, PA 17543). Māc. Dr. Ruta S. Ziedone (PO Box 380, Henryville PA 18332), mob. tālr.: 570-460-5375, e-pasts: silver11@ptd.net un emer. māc. Dr.

Arvids Ziedonis (529 Linden Place, Cresco PA 18326-7248), tālr.:570-629-6349, e-pasts: ziedonis@ptd.net

• **Mančesteras latv. Ev. Lut. Dr.:** (21 Garden St, Manchester, CT 06040). **14. septembrī** 11:00 dievk., māc. Daina Salnīte. Dr. Pr. A. Grase, tālr.: 860-649-1362.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trisvīnības dr.:** (1853 N 75th Str, Milwaukee, WI 53213), tālr.: 414- 258-8070. **1. septembrī** 10:00 dievk. ar dievg., „Dziļāk un plašāk!” grupas pārrunas. TENTATĪVI paredzēts kopējs brauciens uz Gleasonu. Tur mūs solās satikt tautieši no Mineapoles. **3. septembrī** 19:00 draudzes padomes sēde. **5. septembrī** 11:00 Pensionāru biedrības saiets. **8. septembrī** 10:00 dievk. ar dievg., uzruna bērniem un Plkv. Oskara Kalpaka skolas gada iesākums. Prāv. L. Zušēvica, tālr.: 414-421-3934, e-pasts: pastorlauma@gmail.com, Dr. pr. S. Kalve, tālr.: 414-536-0358. Info: www.milwaukeeedraudze.org

• **Mineapoles un St. Paulas latv. ev. lut. dr.:** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407), tālr.: 612-722-4622. Info: www.mndraudze.org. **1. septembrī** dievk. **nenotiks**. **8. septembrī** 10:00 Brīvdabas dievk., Bērnu svētki un *pikniks* (groziņu veidā) kopā ar Latviešu skolu *Bush Lake* parkā. Lūdzam pieteikties līdz 1. sept. Mācītājs būs atvaļinājumā no 1.līdz 21.augustam. Pārējā laikā ar mūsu māc. Dāgu Demandtu tikšanās pēc dievk., kā arī baznīcā trešdienās no 10:00 – 14:00 un sestdienās latviešu skolas laikā. Visi laipni lūgti! Dāga tālr.: 612-280-9333, e-pasts: dagdemandt@hotmail.com

• **Montrealas latv. Trisvīnības ev. lut. dr.:** (Trinity Latvian Church, P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7). Mācītāja atvaļinājums no **19. augusta** līdz **16. septembrim**. Neatliekamos gadījumos griezties pie prāvestes Ilzes Kuplēnas-Ewart. **8. septembrī** 15:00 latviešu centrā laju dievk. **10. septembrī** 19:00 latv. centrā valdes sēde. **12. septembrī** 13:00 latv. centrā pensionāru saiets. **22. septembrī** 11:00latv. centrā dievk. kalpojums. Draudzes māc. Gundars Bērziņš, tālr.: 613-851-8281, e-pasts: rev@draudze.org. Dr. pr. Jānis Mateus, tālr.: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:** Īstbransvikā (12 gates Ave, East Brunswick, NJ) **1. septembrī** dievk. draudzē **nenotiek**. **8. septembrī** 13:30 dievk. ar dievg. **15. septembrī** dievk. draudzē **nenotiek**. Leikvudā (Igaņu bazn. 607 E 7th St, Lakewood, NJ) **22. septembrī** 12:30 dievk. ar dievg. **29. septembrī** dievk. draudzē **nenotiek**. Māc. I. Pušmucāne-Kineiko, tālr.: 908-638-1101, e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** **1. septembrī** 11:00 dievk. Katskiļu nometnē (231 Greenhill Rd, Elka Park, NY 12427), māc. Saliņš.

• **Ročesteras latv. ev. lut. Krusta dr.:** *Atonement Lutheran Church* (1900 Westfall Rd, Rochester, NY 14618). **8. sep-**

tembrī 14:00 dievk. ar dievg. Sprediķos Linda Sniedze *Taggart*. Prāv. Oļģerts Sniedze.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.:** (128 N Elm St, Saginaw, MI 48602). **22. septembrī** 13:00 dievk. Kalpos māc. R. Franklins. Pēc dievk. kafija.

• **Sandiego latv. ev. lut. dr.:** *Grace Lutheran Church* (3967 Grace Blvd, San Diego, CA 92103, ieeja no sētas). Prāvests Kārlis Žols, tālr.: 925-788-1101, e-pasts: kazols@msn.com. Dr. pr. Jānis Legzdīņš, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san.rr.com.

• **Sanfrancisko latv. ev. lut. dr.:** (25 Hoffman Ave). **8. septembrī** 13:00 draudzes Dārza svētki Noranu ģimenes dārzā Saratogā (12635 Indio Ct 95070). Būs garšīgs mielasts un izloze. Ieeja \$ 25. **15. septembrī** 11:00 dievk., pēc dievk. kafijas galds. **22. septembrī** 11:00 dievk., pēc dievk. kafijas galds. Māc. Prāv. K. Žols. Info: www.zkldraudze.wordpress.com

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** *Christ Lutheran* bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119) katra mēneša trešajā svētdienā 14:00 dievk. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Māc. A. Kalniņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.:** (11710 -3rd Ave N E Seattle, WA 98125). **8. septembrī** 10:30 dievk. ar dievg. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600, e-pasts: cilnis@earthlink.net. Info: www.seattletlatvianchurch.org

• **St. Pētersburgas (FL) latv. ev. lut. dr.:** visi dievk. notiek *Mūsu pestītāja (Our Savior)* bazn. (301 – 58th Street S, St. Petersburg, FL 33707). **8. septembrī** 11:00 Bībeles stunda. **15. septembrī** 14:00 dievk.. **22. septembrī** 11:00 Bībeles stunda. **29. septembrī** 11:00 Bībeles stunda. **6. oktobrī** 11:00 Pļaujas svētku svētki Biedrības namā. Māc. Aivars Pelds. Dr. pr. Aija Norbergs, tālr.: 727-367-6001.

• **Toronto Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.:** (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, e-pasts: baznica@bellnet.ca. Māc. prāv. Dr. *Fritz Traugott* Kristbergs, tālr.: 905-827-8326, e-pasts: fritz.kristbergs@sympatico.ca. Māc. Dr. Anita Gaide, tālr.: 905-477-7042, e-pasts: aigaide@yahoo.com. Diakone Aina Avotiņa, tālr.: 416-920-8491, e-pasts: avotinsa@aol.com. Dr. pr. Valda Kaļiņa, tālr.: 613-471-1180, e-pasts: valda43@yahoo.com.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.:** Draudzes nams (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-3121). Māc. prāv. Anita Vārsberga Pāža. Tālr. Baznīcā: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@verizon.net. Info: www.dcdraudze.org

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.:** (76 Windham Rd, Willimantic, CT). **21. septembrī** (sestdienā) 11:00 dievk., māc. Daina Salnīte. Dr. pr. Vija Bachmuts, tālr.: 860-644-3268.

Lūgums sūtīt SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas uz e-pastu: rasma@laiks.us

Lūgums

Bukskauntijas latviešu baptistu draudzes vārdā vērsos pie visiem latviešiem ar īpašu lūgumu. Jau vairākus gadus pēc kārtas mūsu baznīcā notiek vietējās amerikāņu sabiedrības Ziemsvētku tirdziņš (*Kringle Shoppe*), ko apmeklē latvieši un nelatvieši no visas Amerikas. Katru gadu mūsu draudze piedalās šajā tirdziņā – pārdodam dažādus latviešu produktus (skābētus kāpostus, speķa pīrāgus u.tml.), bet galvenokārt dzintara rotaslietas. Sogad mūsu mērķis ir atbalstīt Paplakas draudzes sv. skolas telpu piebūves darbus.

Tā kā visas mūsu dzintara rotaslietas ir izpirktas un vietējo rotaslietu ziedotāju krājumi izsmelti, lūdzam ziedot dzintara rotaslietas šim vērtīgajam projektam un mērķim. Sogad lūdzam ziedot arī tautiskus spilvenus un keramiku. Ziedojumus lūdzam sūtīt: Silvijai Augstrozei 1009W.SawmillRd.Quakertown, PA 18951.

e-pasts: silvijaa@aol.com

tālr.: 215-536-2566

Kringle Shoppe

informācija:

www.haycockhistoricalsociety.org/Kringle/kringle.htm

Ārijas Oltes, dzim. Stankevičas, dzīves stāsts

Ārija Olte dzimusi Rīgā, 1929. gada 1. oktobrī. Tēvs Jēkabs Stankevičs bija mācībspēks Latvijas Universitātē un vēlāk Lauksaimniecības akadēmijā Jelgavā. Māte Auguste, dzim. Vāpe, studēja zobārstniecību, bet Pirmais pasaules karš studijas pārtrauca.

Ģimenē vēl bija māsa Rasma un divi brāļi Jānis un Juris. Ārija agro bērnību pavadīja Rīgā un vēlākos gadus dzīvoja mātes dzimtas īpašumā Zemgalē apmēram 20 km no Rīgas. Īpašums bija skaistā vietā, Misas upes krastā.

Jaukās bērnības dienas pārtrauca krievu iebrukums Latvijā 1940. gada jūnijā. 1944. gada rudenī, kad Latvijai atkal tuvojās kara briesmas, ģimene dodas prom no dzimtenes uz Vāciju, Veimāras pilsētu Tiringenā, kur tēvs bija uzaicināts par lektoru Veimāras universitātē.

Drausmīgais gaisa uzlidojums 1945. gada janvārī izpostīja skaidro Veimāru līdz nepazīšanai. 2/3 no pilsētas pārvērtās par drupu kaudzi. Ģimene meklēja patvērumu Bavārijā, Vācijas dienvidos. Kad sāka noorganizēt latviešu bēgļu nometnes, ģimene pārgāja dzīvot uz Eslingeni. Iesākums bija ļoti bēdīgs. Nomira jaunākais brālis Juris 12 gadu vecumā, tūlīt pēc kara beigām.

Eslingenā Ārija sāka iet ģimnazijā, bet nevarēja to pabeigt, jo ģimenei bija jāizceļo uz Amerikas Savienotajām Valstīm. Iesākumā dzīve Amerikā, Minnesotas pavalstī bija grūta un skumja. Drīz pēc iebraukšanas Minnesotā

pilnu divu gadu stipendiju, un tas bija liels atbalsts.

Kad stipendija izbeidzās, Ārija dabūja darbu Cornell universitātes medicīnas centrā un strādāja bakterioloģijas laboratorijā pilnu laiku. Pēc darba viņa studijas turpināja vakarā Hunter kolledžā. Nebija viegli, jo garās darba stundas un skola prasīja daudz enerģijas.

1975. gada rudenī Ņujorkā Ārija iestājās korporācijā Daugavietē. Tur bija aktīva locekle un pildīja dažādus korporācijas amatus.

Pēc apprecēšanās ar Andreju Olti, Mičiganas universitātes mācībspēku, nākamā dzīves vieta Ārijai bija Mičiganas pavalstī, Anarboras pilsētā. Šeit Ārija pabeidza studijas, Mičiganas universitātē ieguva bakalaura gradu bioloģijā, rūpējās par ģimeni un audzināja divus dēlus Ivaru and Andri.

Oltes ģimenē dzīvoja arī Ārijas māte, kas bija liela palīdzība ikdienas dzīvē, cik nu veselība un spēks viņai atļāva. Svētdienās Ārija 11 gadus brauca uz Detroitas latviešu svētdienas skolu un tur mācīja dažādus priekšmetus. Ārijai patika ceļot, lasīt, klausīties mūziku un arī kopt puķu dārzu.

Ārijas atdusas vieta būs Anarborā, *Arbor Crest* kapsētā, ģimenes nodalījumā. Pēc aizgājējas sēro ģimene, radi un draugi.

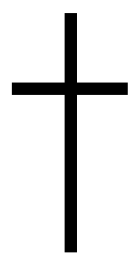
Ja kāds vēlas Ārijas Oltes piemiņai veltīt ziedojumu, viņa lūdzta to novēlēt *St. Paul* latviešu baznīcai vai *Ģežeram*.

nomira tēvs. Nu māte bija galvenā pelnītāja. Bērni iesāka studēt Minnesotas universitātē un palīdzēja piepelnoties, cik varēdami, gan vasarās, gan pa vakariem un nedēļas nogalēm. Ārija dabūja

Teici to Kungu, mana dvēsele, un neaizmirsti, ko viņš tev labu ir darījis!

Psalms 103:2

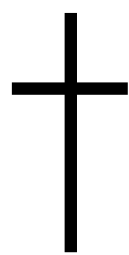

EMĪLIJA SAMOVIČA ANTICO, dzim. KURZEME

Dzimusi 1917. gada 25. martā Krievijā,
mirusi 2013. gada 8. augustā Blufftonā, S.C.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
MEITA VAIDA UN VALDIS
MAZMEITA DĀNA UN EDMUNDS
MAZDĒLS JĀNIS UN MAZMAZDĒLI JĀNĪTIS UN BRUNO
BRĀLIS VILNIS AR ĢIMENI LATVIJĀ
RADI UN DRAUGI LATVIJĀ UN AUSTRĀLIJĀ

Mūsu labais draugs un Goda biedrs

KONSTANTĪNS SVENTECKIS

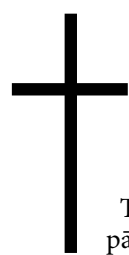
1926 - 2013

aizgājis Mūžībā

*Tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Vienmēr būs mūsu atmiņā.*

- M. Dzirkale

Piemiņā paturēs
LATVIEŠU KATOĻU STUDENTU UN
AKADĒMIĶU APVIENĪBA "DZINTARS"

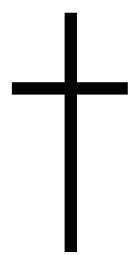
RASMA TOMSONS (dzimusi NARUNS)

Dzimusi 1921. gada 7. decembrī Irkutskā, Sibīrijā,
mirusi 2013. gada 18. augustā Tweed, Ontario

Tā bija izaicinājumu pilna dzīve, dzīvota četros kontinentos. Viņa meistariski prata pārvērst visu ikdienai nepieciešamo par mākslu. Šuvēja, pavāre, gleznotāja, keramiķe, lingviste – to visu un vēl daudz ko citu viņa darīja talantīgi. 91 gada vecumā viņa ir aizgājusi un pievienojusies savam vīram Jānim, dēlam Mārim, māsām Ilgai, Rotai un Maijai.

*Vediet mani dziedādami,
Nevediet raudādami,
Lai iet mana dvēselīte
Pie Dieviņa dziedādama.*

Mīļā piemiņā paturēs
BĒRNI DACE, MIKELIS (LYNDA), RŪTA (NICK), RASA (ROBERT), (DAGMĀRA),
MAZBĒRNI ERIKA (MARK), CHRISTOPHER (DEB), JAY, BENJAMIN, BAILEY AND
JILLY, MAZMAZBĒRNI TYLER, CHLOE, LIAM AND RUBY,
UN PLAŠĀ RADU SAIME UN DRAUGI

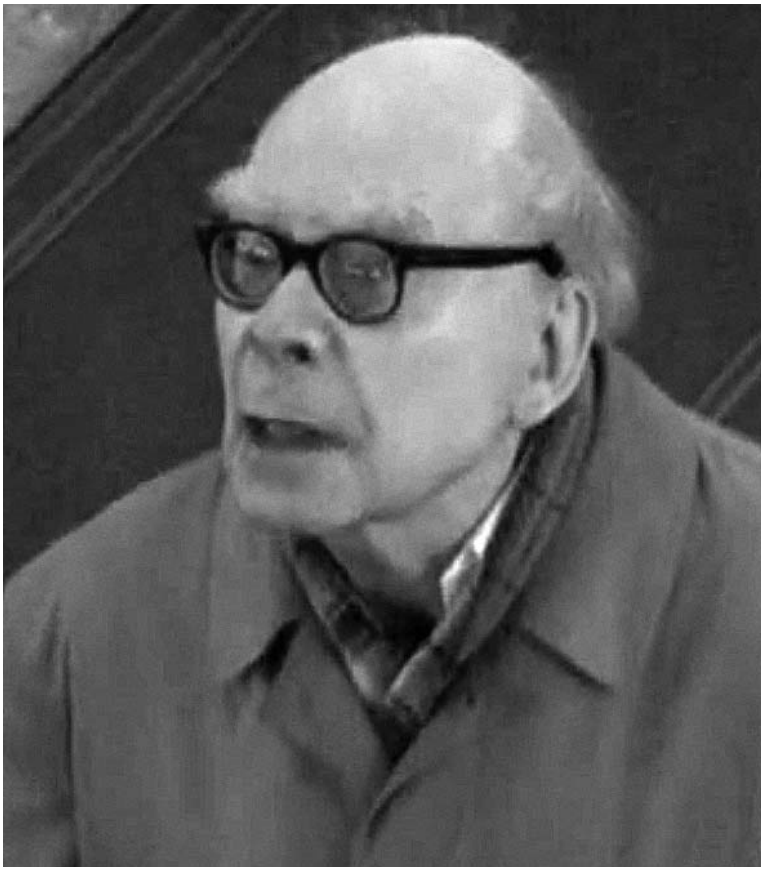
RASMA TOMSONS, dzim. NARUNS

Dzimusi 1921. gada 7. decembrī Irkutskā, Sibīrijā,
mirusi 2013. gada 18. augustā Tweed, Ontario, Kanadā

*Pulling apart a
life together, the future
frays like a cut edge
haiku*

Par viņu sēro
MĀSĪCA VALDA (NARUNS) VĪTOLS AR ĢIMENI,
BRĀLĒNS ZAMUELS KNOCHS JR. AR ĢIMENI,
VEDEKLA DAGMĀRA R. NARUNS-TOMSONS

Andris Vītoliņš (05. 10. 1931 – 22. 08. 2013)

Latvju komponistu, ērģelnieku un mūzikas pedagoga saime zaudējusi izcilas degsmes un darbīguma mūziķi. Viņu vadīja augstā ideja par mākslas modernitāti, garīgi urditāju misiju, bet daudzpusīgajā darbībā valdīja praktiska ievirze. Viņš mums atstāj kompozīciju klāstu, kuŗā netrūkst izglītojošas mācību vielas bērniem un jaunatnei, taču citur – orātorijās, kantātēs, kamerģemīzīkā – negaidītās, bieži izaicinošās teksta un mūzikas attiecības, kā arī kontrastainās vai parodiskās stilu sadursmes var daudz ko mācīt visām klausītāju paaudzēm. Bērnu mūzicēšanas vokālsimfoniskos uzvedumus daudzajos latviešu dziesmu svētkos Rietumeiropā, kurp bija aizvedusi bēgļu laiva, Andris Vītoliņš komponēja, aranžēja un iemācīja visiem, pat vispieticīgākajiem sagatavotības līmeņiem, tā atraisīdams daudzus talantus. Ērģelnieka mūža darbā viņš baznīcas mūziku tiecās atbrīvot no rutīnas un atdot tai vēsturiski sākotnēji daudzpusīgo un pārveidojošo iedarbību. Kopš 1992. gada atkal dzīvodams Rīgā, Andris Vītoliņš, Stokholmas Mūzikas augstskolas triju diplomu īpašnieks, desmit gadus docēja mūsu Mūzikas akadēmijā, sniedzams baznīcas mū-

zikas vēsturi un liturģiskās mūzikas praksi. Pirmo reizi Latvijā pēc seno baznīcmūzikas meistaru parauga Andris Vītoliņš ir izstrādājis iksvētdienas repertuāru, sacerēdams un aranžēdams skaņdarbus liturģijas palīgmūzikai gada garumā, tos kaligrafiskā rokrakstā darinātās burtnīcās uzdāvinājis Latvijas Nacionālajai bibliotēkai. Lietišķa darītāja un reizēm arī mecenāta gars ir triumfējis vēl pienācīgi nenovērtētajā akcijā, kuŗā Andris Vītoliņš kā ierosinātājs, starpnieks, sakarņieks un pasākuma dvēsele no Zviedrijas ir sagādājis Latvijas 50 gados noplicinātajiem dievnamiem ap pusotra desmita ērģeļu vai to sastāvdaļu.

Ar savu neizsīkstošo enerģiju viņš bija cilvēks, par kuriem mēdz teikt – uz tādiem balstās pasaule. Ar Andri Vītoliņu allaž bija interesanti arī apmainīties domām, bet tad bija jāatmet jebkuŗa domu inerce vai ieskatu vispārīgums. Viņš vienmēr saskatīja, kur kas maināms vai uzlabojams, un raksturoja to mulsinošā saasinājumā. Lai viņa nesamierinātības un pārveidotāja tēls nebeidz mūs uzrunāt joprojām!

Arnolds Klotiņš,
Latvijas Komponistu savienība

Mūžības dārzos iegājusi mūsu mīļā māsa un radniece

† ĀRIJA ANITA OLTE, dzim. STANKĒVIČA

* 1929. gada 1. oktobrī Rīgā, Latvijā,
† 2013. gada 10. augustā Ann Arbor, MI, ASV

*Saules dārzā,
Zvaigžņu rasā,
Mīļā māsa
Kroni pin.
Zenta Liepa*

Mīlestībā piemin
MĀSA RASMA DINBERGA
ARTŪRS DINBERGS AR ĢIMENI
IVETA KREIŠMANE AR ĢIMENI
KĀRLIS DINBERGS UN
RADI LATVIJĀ UN BRAZĪLIJĀ

Mūžībā aizgājis mans mīlais brālis

† JĀNIS MAIGONIS ĒVELE

Dzimis 1928. gada 2. augustā Rāmuļu pagastā, Latvijā,
miris 2013. gada 18. augustā Minnetonka, Minesotā

*Dievs ir devis,
Dievs ir ņēmis.*

Viņu mīļā piemiņā paturēs
BRĀLIS ELMĀRS AR ASTRĪDU,
BRĀĻA MEITA LINDA,
KĀ ARĪ RADI AMERIKĀ UN LATVIJĀ

Pēc ilgas un grūtas slimības Dieva mierā aizgājis
mūsu mīlais vīrs, paps un opa

† KONSTANTĪNS SVENTECKIS

Dzimis 1926. gada 21. maijā Makašānu pagastā,
miris 2013. gada 14. augustā Indianapolē

*Mūžīgo mieru dod viņam, Kungs,
Mūžīgā gaisma lai atspīd viņam...*

Pateicībā un mīlestībā viņu piemin
SIEVA FRANCISKA
MEITA MĀRA MEMENE AR VĪRU ROBERTU
MEITA RUTA GRĪNVALDE AR VĪRU KĀRLI
MAZBĒRNI SANDRA AR VĪRU ALDI, KĀRLIS,
INTA, LĀRISA UN ANDRIS

Mūžībā aizgājis bijušais Amerikas Latviešu Katoļu apvienības valdes priekšsēdis

† KONSTANTĪNS SVENTECKIS

Dzimis 1926. gada 21. maijā Makašānu pagastā,
miris 2013. gada 14. augustā Indianapolē

*Mūžīgo mieru dodī, Kungs, viņam
un mūžīgā gaisma lai atspīd viņam.*

Viņu mīļā piemiņā paturēs
AMERIKAS LATVIEŠU KATOĻU APVIENĪBA

Alfrēds Gulāns aizsaulē

Otrdien, šī gada 6. augustā Pertas latviešu sabiedrību sasniedza bēdu vēsts, ka svētdien, 4. augustā, miris Alfrēds Gulāns. Kaut gan Alfrēds par savu veselību nebija žēlojies, tomēr bērni ģimenē zināja, ka viņa veselība stipri klibo jau ilgāku laiku, un beigās arī viņa sirds apstāja pukstēt. Tā 12. augustā zem apmākušām debesīm Karakatas kapsētā likās, ka visa Pertas latviešu sabiedrība ir sapulcējusies viņu pavadīt, pateikties un aizvadīt viņu aizsaulē.

Dzimis 1927. gada 3. jūlijā Valmieras apr. Ternejas pagasta „Rijās” lauksaimnieka, Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieka, Lāčplēša kara ordeņa kavaliera Induļa Gulāna ģimenē. Skolas gaitas sūcis Rāmnieku pamatskolā un turpinājis Rūjienas vidusskolā, bet to nenobeidz, jo pēc tēva pāragrās, nodevības izraisītās nāves, Alfrēdam ir jāpalīdz mātei ar darbiem saimniecībā.

1944. gada augustā Alfrēds tiek iesaukts gaisa izpalīgos, un jau iesaukšanas vietā Rīgā, Mazā Nometņu ielā viņš piedzīvo krievu uzlidojumu, kurā tika nogalināti daudzi jauniešauktie zēni. Seko gaisa izpalīgu apmācības Egeras lidostā, Čehoslovākijā. Šeit Alfrēds ļoti nopietni saslimst un ilgāku laiku ārstējas kara slimnīcā.

Pēc atveseļošanās viņš tiek iedalīts gaisa spēku izpalīgu vienībā, kuŗu formē tanku apkarošanai Kurzemē. Tomēr 1945. gada 5. maijā ceļā uz sapulcēšanās vietu Minchenē, pie Pilzenes pilsētas, viņa vienību pārsteidz amerikāņu karaspēka vienība. Seko gūsta noņemšana, bet jau 16. maijā, Alfrēds ir viens no 13 citiem laimīgajiem zēniem, kuŗus nosūta uz Nirnbergu un no gūsta tūlīt atbrīvo. Nu Alfrēdam sākas DP bēgļu dzīve Veisenburgas nometnē un dienests amerikāņu transporta vienībā Nirnbergā, kur viņš pārvalda amerikāņu virsniekus, kuŗi ir iesaistīti vācu kara noziedznieku pravā.

Kad Alfrēds redz, ka Vācijā uz pastāvīgu dzīvi palikšanas nav, viņš piesakās izceļot uz Austrāliju, un 1949. gada 22. jūnijā Fremantles ostā Rietumāstrālijā Alfrēds nokāpj no kuģa „Goya”. Seko līguma darbs mežā zāģētavā, zāģējot milzu kokus. Pēc līguma beigšanās atgriežas Pertā, vakaros mācās angļu valodu un apmeklē Pertas Technisko kolledžu, iegūst automehāniķa kvalifikāciju. Pēc

vairāku gadu darba *International Harvester Co.* viņš uzsāk pats savu remontdarbniecu, kur nostrādā līdz aiziešanai pensijā. Alfrēds bija vienmēr gatavs izpalīdzēt un salabot daudzu Pertas latviešu spēkratus.

Alfrēds Gulāns bija ļoti pazīstams kā liels dziesmu mīļotājs, un jau meža darbu laikā viņš dziedāja vīru kori, bet, atnākot uz Pertu, drīz iesāka dziedāt gan jauktajā, gan vīru kori, ko viņš turpināja līdz mūža galam.

Alfrēda palīdzīgā roka ir bijusi vienmēr jūtama visos Pertas latviešu sarīkojumos, gan visās Pertā rīkotās Kultūras dienās, gan Daugavas Vanagu un citu Pertas latviešu organizāciju saietos. Skatuves dekorējums parasti ir bijis Alfrēda mākslas veikums, un kopā ar palīgiem uzstādīts.

Viņš bija aktīvs dalībnieks akcijā “Palīdzī Latvijai” slimnīcu palīdzībai Latvijā un arī Latviešu biedrības Rietumāstrālijā ilggaids biedrs. Diemžēl nesen viņš zaudēja savu dzīvesbiedri Loniju, ar kuŗu viņi bija izaudzinājuši divas meitas un dēlu. Nu visi bērni ir izprecēti un audzina savus bērnus. Alfrēda znots Ilmārs Rudaks ir DV Pertas nodaļas valdes priekšsēdis. Alfrēds bija DV Pertas nodaļas informācijas daļas vadītājs. Par nopelniem DV organizācijas mērķu sekmēšanā Alfrēds Gulāns bija apbalvots ar Austrālijas un Centrālās valdes atzinības rakstiem un ar DV

augstāko apbalvojumu – krūšu nozīmi zeltā.

Latvijas Goda konsuls Pertā, DV Pertas nodaļas valde, vanagi

pienai. Mēs izsakām Tev paldies par to, ka Tu ziedoji savu jaunību un savu dzīvi cīņā par Latvijas un latviešu tautas brīvību, tās okupāci-

Foto: J. Vucens

Alfreda bēres Pertā, Karakatas kapsētā

un vanadzies, latviešu Biedrība Rietumāstrālijā un visa Pertas latviešu saime Tev saka paldies par visām tām stundām, ko Tu ziedoji mūsu Pertas latviešu ko-

jas un ciešanu laikā. Alfiņ, mēs no Tevis atvadāmies un solām, ka Pertā Tavi darbi vēl ilgi, ilgi būs pieminēti. Dusi saldi, Latvijas dēls!

Jānis Purvinskis

LATVIEŠI KANADĀ Sāpju un pateicības brīdis

„Melnās lentas diena” mums, latviešiem, ir nozīmīga diena, kad mēs atceramies Padomju Savienības un hitleristiskās Vācijas terora un politiskās izrēķināšanās varas darbus un aizlūdzam par nāves postā aizdzītiem miljoniem nevainīgu cilvēku.

Kanadas parlaments šo dienu ir pasludinājis par visu nacisma un padomju valdību upuru piemiņas dienu. Ievērojami ir sarucis šī notikuma aculiecinieku skaits. Turklāt daudzi no viņiem nespēj vairs pārvietoties un piedalīties sabiedriskos pasākumos. 23. augustā notika „Melnās dienas” eukumēniskais dievkalpojums Lietuviešu Romas katoļu Baznīcā Verdanā (Montrealā). Piemiņas dievkalpojums nāca ar jaunām vēsmām un bija stiprinājums tiem, kas uz to bija ieradušies. Garīdznieki – mācītāja *Kyllikki Pitts* (Igaunija), priesteri – *Szabolcs Licko* (Ungārija), *Darek Szurko* (Polija) un *Romans Lahola* (Ukraina), kā arī trīs laji, lūgšanu teicēji – *Roberts Klaiše* (Latvija), *Donalds Gedriks* (Lietuva) un *Miša Fuchsova* (Čehija un Slovākija) teica lūgšanas par savām zemēm un mocekļiem, katrs savā

mātes valodā un ar savu pārdzīvojuma spēku. Izjusts bija ukraiņu koŗa sniegums. Bija arī vairāki citi mūzikāli sniegumi – ungāru soliste *Lilla Fehervary*, poļu dziedātāja *Jesica Dancewicz*, ukraiņu *Wolodymyr Motas* (bandūras). Ērģeles spēlēja *Andrejs Vitols*, *Aleksandrs Stankevičs*, *Wilhelm Plodzien*.

Dievkalpojumu atklāja Lietuviešu Kanadas saimes Montrealas nodaļas priekšiece *Silvija Staskevičiene*, bet beidza viņas dzīvesbiedrs *Arūns Staškevičs*, Lietuvas Goda konsuls Montrealā, pateikdamies itin visiem dievkalpojuma norises izpildītājiem un apmeklētājiem.

Piedalīšanās šajā notikumā deva stiprinājumu un pārdzīvojumu. Tā mudināja neaizmirst to, kas ir noticis, un uzturēt savas tautas mīlestības spēku. Pārdzīvotās tautas sāpes ir jānodod nākamajam audzēm. Tas, pirmām kārtām, ir jādara mums pašiem. Citi var mums palīdzēt, paspiežot līdzjūtībā roku. Un tā ir ļoti tautas sāpju dienā.

Līdzīgi dievkalpojumi Kanadā notika Toronto, Otavā, Vinipegā, Edmontonā un Vankuverā.

M. Štauers

No kreisās: māc. *Kyllikki Pitts*, poļu priesteris *Darek Surko*, ungāru priesteris *Szabolcs Licsko*, ukraiņu priesteris *Romans Lahola*, Latvijas goda konsuls Montrealā *Roberts Klaiše*, lietuviešu pārstāvis *Donalds Gedriks*, čehu un slovaku pārstāve *Miša Fuchsova*

Mūžībā aizgājusi

GAIDA VERONIKA TILTS,
dzimusi PREISS

Par katru stundu
Dievam pateicos,
Par elpu vienu,
Par katru nodzīvotu dienu.
(K. Skalbe)

Dzimusi 1917. gada 13. jūlijā Rīgā, Latvijā,
mirusi 2013. gada 22. augustā Sierra Vista, Arizonā

Mīlestībā un sērās
MEITAS BAIBA UN ĒRIKA AR ĢIMENĒM

Mūžībā aizgājusi mana mīļā krustmāte

ĀRIJA ANITA OLTE,
dzim. STANKĒVIČA

* 1929. gada 1. oktobrī Rīgā, Latvijā,
† 2013. gada 10. augustā Ann Arbor, MI, ASV

Sēro
KRUSTDĒLS ARTŪRS DINBERGS AR ĢIMENI

Dieva mierā aizgājis
mūsu mīlais brālis

JĀNIS RĪSBERGS JR.

Dzimis 1952. gada 24. oktobrī Bayshore, N.Y.,
miris 2013. gada 11. jūlijā, Valmieras raj., Burtnieku nov., Matišu pagastā, Latvijā

Apklust sāpes, izzūd rūpes,
Miera sakša tevi sedz.
Apklājies ar dziesmas spārnēm,
Dzimteni tavs gars nu redz.

Mīlestībā un sērās viņu piemin
BRĀĻI PĒTERIS, EDVARDS, MIKĒLIS, MĀRTIŅŠ AR ĢIMENĒM

SPORTS

Plūdmales volejbola duets Samoilovs un Šmēdiņš uzvar Maskavas Grand Slam turnīrā

Latvijas plūdmales volejbola duets Aleksandrs Samoilovs un Jānis Šmēdiņš Maskavā *Grand Slam* turnīrā izcīnīja pārliecinošu uzvaru.

Pasaules ranga līderi Samoilovs/J. Šmēdiņš, kuri turnīrā bija izlikti ar trešo numuru, fināla spēlē ar rezultātu 2:0 (21:17, 21:16) pārspēja brazīliešus Emanuelu Regu un Evandro Gonsalvesu Oliveiru (turnīrā izlikti ar devīto numuru).

Cits Latvijas duets – Ruslans Sorokins/Toms Šmēdiņš piedzīvoja zaudējumu turnīra pirmajā izslēgšanas kārtā un sacensības beidza 17. vietā. Londonas olimpisko spēļu bronzas medaļnieks Mārtiņš Pļaviņš, kas uzsācis spēlēt ar Aleksandru Soloveju, piedzīvoja zaudējumu vienīgajā kvalifikācijas spēlē.

Riteņbraucējiem dubultuzvara Baltijas ceļa pēdējā posmā

Viļņā ar 152 km garu posmu beidzās *Baltijas ceļa* daudzdienu velobrauciens. Pēdējā posmā uzvaru izcīnīja Andris Smirnovs no Latvijas komandas *Rietumu Delfin*, apsteidzot Emilu Liepiņu no *Alpha Baltic*. Par velobrauciena uzvarētāju kļuva vācietis Filips Valslibens (*BKCP – Powerplus*).

Kopumā Baltijas valstu vienības var lepoties ar sasniegumu, jo gan latvietis, gan igauņi, gan somi izcīnīja uzvaru kādā no posmiem, savukārt Lietuvas izlase ieguva pirmo vietu vienību ieskaitē.

Gatavojas Vienības velobraucienam

Nākamajā mēnesī paredzētā tradicionālajā *Vienības* velobraucienā piedalīsies arī slavenais britu riteņbraucējs Marks Kavendišs. Šī mums visiem būs liela dāvana – vienkopus redzēt esošās un bijušās riteņbraukšanas leģendas. Sacensībās startēs arī daņu riteņbraukšanas leģenda Bjarne Riss, kā arī Pjotrs Ugrjumovs, Arvis Piziks, Kaspars Ozers, Raivis Belochvoščiks, Romāns Vainšteins, Jans Kirsipū un vēl citi Baltijas sportisti, kas star-

tējuši nozīmīgās starptautiskās sacensībās. Šī gada *Vienības* velobrauciens tiks vēltīts *Tour de France* simtgadei. Kaut sacensību rīkotājs Igo Japiņš atzina, ka Latvijas pusei nav lielu saistību ar *Tour de France*, organizātori vēlušies šos abus zīmīgos notikumus svinēt vienkopus.

Kavendišs ir viens no pasaules labākajiem sprinteriem un karjeras laikā uzvarējis 25 augsta prestiža daudzdienu velobrauciena *Tour de France* posmos un 15 *Giro d'Italia* velobrauciena posmos. Karjēru viņš iesāka kā treka riteņbraucējs un ir divkārtējs pasaules čempions Medisona braucienā. Savukārt 2011. gadā brits jau triumfēja šosejas riteņbraukšanas pasaules meistarsacīkšu grupas braucienā.

Marks Kavendišs

Līdz ar šādām riteņbraukšanas zvaigznēm organizātori cer uz apmeklētības rekorda pārspēšanu. Pērn *Vienības* velobraucienā piedalījās 5000 sportistu.

Vienības velobrauciens 8. septembrī Siguldā norisināsies trīs dažādās distancēs – sporta šosejas brauciens (100 km), kalnu divriteņu brauciens (44) un tautas brauciens (36).

Dinamo kapteinis – Sandis Ozoliņš

Pēc treniņa notika Rīgas *Dinamo* vienības kapteiņa vēlēšanas. Par kapteini ievēlēts Sandis Ozoliņš, par viņa asistentiem ievēlēti aizsargs Georgijs Pujacs un uzbrucējs Pols Šekura. Šajā starpsezonā pieredzējušais aizsargs atgriezās Rīgas *Dinamo* komandas rindās, un šosezon, tāpat kā visās trijās sezonās, kuŗas pavadīja *Dinamo* komandā, arī pildīs kapteiņa pienākumus. Pagājušajā sezonā Stenlija kausa ieguvējs pildīja kapteiņa funkcijas citā KHL vienībā – Mitišču *Atlant*.

Dinamo sāk ar uzvaru

Latvijas klubs Rīgas *Dinamo* ar uzvaru sāka spēles *Latvijas Dzelzceļa* kausa izcīņā. Dinamieši ar rezultātu 3:1 (0:0, 2:0, 1:1) pārspēja Miķeļa Rēdliha pārstāvēto Jaroslavlā *Lokomotiv* vienību. Rīgas hokejistu labā vārtus guva Miks Indrašis (25.min.), Juris Upītis (26.) un Maršels Haščāks (57.). *Dinamo* vārtsargs Miksels Telkvists šajā spēlē vairāja 20 no 21 pretinieku metiena, bet *Lokomotiv* vārtsargs Kērtiss Stenfordss – 21 no 24.

Jaroslavlā uzstādīts pieminēklis Lokomotiv piemiņai

Krievijas pilsētā Jaroslavlā pie hokeja arēnas uzcelts pieminēklis traģiski bojā gājušajai *Lokomotiv* vienībai.

Pieminēkļa "*Hokeja brālība*" detaļas veidotas Vācijā, un tieši vācu meistari monumentu uzceluši Jaroslavlā. "*Hokeja brālību*" veido 37 hokeja nūjas, tādējādi simbolizējot traģēdijā dzīvību zaudējušos 37 hokejistus, trenerus un citus komandas pārstāvjus. 2011. gada 7. septembris pasaules sporta vēsturē paliks ar traģiskāko notikumu hokeja vēsturē – Krievijā netālu no Jaroslavlā neilgi pēc pacelšanās avarēja lidmašīna *JAK-42* un bojā gāja Kontinentālās hokeja līgas (KHL) vienība *Lokomotiv*. Lidmašīnā atradās daudzas pasaules hokeja zvaigznes, arī latviešu "dzelzs vīrs" **Kārlis Skrastiņš**.

Piecciņniekiem sudraba medaļa

Taivānā risinājās pasaules meistarsacīkstes modernajā piecciņā. Latvijas pārstāvjim – Denisam Čerkovskim un Jeļenai Rubļevskai vislabāk veicās jauktajā stafetē. 20 duetu konkurencē viņi izcīnīja pirmo vietu paukošanā un jāšanā, astoto – šaušanas un skriešanas kombinācijā, bet peldēšanā gan tikai 17. vietu. Kopvērtējumā iznāca 5824 punkti un sudraba medaļas, tikai par četriem punktiem apsteidzot ukraiņus, zeltu Francijas piecciņniekiem (5852).

Deniss Čerkovskis

Jeļena Rubļevska

Individuālajā vērtējumā Rubļevska izcīnīja devīto, Čerkovskis – 31. vietu.

No Čukotkas līdz Aļaskai

Notikusi pirmā starpkontinentālā peldēšanas stafete no Krievijas uz Ameriku. Peldēšanas stafetē no Dežņeva raga Čukotkā uz Velsas Prinča ragu Aļaskā,

savienojot Ameriku ar Krieviju, piedalījās 60 peldētāji no 16 valstīm. Sešu dienu laikā peldētāji pārvarēja 134 km distanci. Lielākie ekspedīcijas izaicinājumi bija laika apstākļi un vētras – līdz pat 20 m/s vējš, sešus metrus augsti viļņi un ļoti spēcīgas straumes Beringa jūras šaurumā.

Peldējumā piedalījās arī "Jelgavas Roņi" priekšsēdis **Aleksandrs Jakovļevs**.

Par savām izjūtām neparastajā peldējumā Aleksandrs Jakovļevs stāsta: "Es peldēju piecos posmos. Pirmais bija stafetes sākumā,

ūdens temperatūra bija +4° – +11° C, katrs peldētājs peldēja 10 minūtes, tad atpūtās. Otrs mans peldējums bija stafetes vidū, kad peldēju divus posmus starp Diamidu salām, katru reizi pa 15 minūtēm un divas reizes priekšpēdējā kilometrā, lai sasniegtu Aļasku. Turklāt es visu laiku strādāju un biju navigācijas palīgs apkalpes laivā. Stafetes vienības sastāvā bija vispieredzējušākie atklātā ūdens un ziemas peldētāji no visas pasaules, un šī stafete bija visu dalībnieku mūža sapnis. Lai veiksmīgi piedalītos Beringa šauruma peldēšanas stafetē, visiem komandas dalībniekiem bija nepieciešams ne tikai liels fizisks spēks un pieredze, bet arī drosmē un psiholoģiska un garīga noturība. Visizaicinošākie bija stafetes pēdējie 20 kilometri, kad straume bija tik spēcīga, ka pat vispieredzējušākie peldētāji spēja 15 minūtēs nopeldēt tikai 150 metrus, un dažu brīdi straume pat nesa peldētājus atpakaļ. Stafeti pavadīja liels Krievijas militārais medicīnas kuģis *Irtiš*, kā arī trīs lielas glābšanas laivas, kas rūpējās par peldētāju drošību un rādīja peldēšanas maršrutu. Stafeti Krievijas pusē uzsāka amerikāņu peldētājs un Amerikas pusē pabeidza Krievijas peldētājs. Stafetes panākumi rāda, kā cilvēki no dažādām pasaules malām spēj vienoties, lai īstenotu kopīgu mērķi."

Pauls Jonass – pasaules čempions

Latvijas motokrosa braucējs **Pauls Jonass** Čehijā kļuva par pasaules čempionu junioriem 125 kub. cm klasē.

Pirmajā finālbraucienā Jonass izcīnīja uzvaru, par nieka 0,239 sekundēm apsteidzot Nikolā Derkūru no Francijas. Savukārt otrajā finālbraucienā latvietim otrā vieta 9,574 sekundes aiz Kalvina Vlānderena no Nīderlandes. Pirms gada Bulgārijā Jonass šajā motociklu klasē pasaules meistarsacīkstēs izcīnīja trešo vietu, bet vēl gadu pirms tam viņš kļuva par čempionu 85 kub. cm klasē.

Latvijas ārsti – starp līderiem Pasaules ārstu tenisa meistarsacīkstēs

Jūrmalā risinājās 43. pasaules *Ārstu tenisa* meistarsacīkstes, kuŗās startēja 224 dalībnieki no 22 pasaules valstīm. Latvijas godu aizstāvēja 36 ārsti. No mūšējiem pirmo vietu ieguva vienspēlē 65+ grupā tiesu medicīnas eksperts Ojārs Teteris, jauktajā dubultspēlē 45+ grupā zobārste Ingemāra Jansone pāri ar kardiologu Andreju Ērgli, 60+ grupā – zobārste Inese Mauliņa un Ojārs Teteris, 75+ grupā – Andrejs Punka ar Pentī Vālamu. Vēl mūsu ārstu purā bija piecas otrās un astoņas trešās vietas.

Latvijas ārsti iecienījuši tenisu

Nāciju kausā Latvijas dāmu izlase ieguva pirmo, kungu izlase – trešo vietu.

Paraolimpiskajam jātniekam Snikum devītā vieta

Latvijas paraolimpiskais jātnieks Richards Snikus ar zirgu Bloku izcīnīja ieņēma devīto vietu Dānijā Eiropas meistarsacīkstēs komandu ieskaitē. Snikus paraolimpiskajā iejādē 1a medicīnas grupā tika pie 65,609 punktiem. Trīs no pieciem tiesnešiem viņam atvēlēja devīto labāko punktu summu, bet pārējie divi – astoto labāko punktu summu.

Otrs Latvijas pārstāvis paraolimpiskajā iejādē 1a medicīnas grupā Oskars Lukauskis ar zirgu Kadilaku saņēma 61,478 punktus, kas viņam deva 13.vietu 14 sportistu konkurencē.

Golfs

Starptautiskajā amatieņu turnīrā *Volvo Latvia Open* piedalījās golferi no 12 valstīm. Uzvarēja **Māra Pūsite** un austrietis Markuss Meukners, startēja arī pasaules eksčempions riteņbraukšanā Romāns Vainšteins (53. v.) un hokejists Kaspars Daugaviņš (57. v.).

Teniss

US Open pirmās kārtas spēlē **Ernests Gulbis** vairāk nekā trīsarpus stundu ilgā cīņā piecos setos zaudēja austrietim Andrešam Haideram-Maureram, kuŗš pasaules rangā ieņēma 88. vietu – 6:3, 3:6, 6:11, 6:7 (4:7), 4:6. Gulbis pasaules rangā ieņēma 33.vietu. Latvijas tenisists pirmo reizi karjērā bija starp *US Open* izsētajiem tenisistiem.

Sporta ziņas sakopojis
P. Karlsons